

Diagnostika klimatu na vybrané střední škole

Ing. Martina Durdáková

Bakalářská práce
2017



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav školní pedagogiky
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Martina Durdáková**
Osobní číslo: **H150452**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství odborných předmětů pro SŠ**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Diagnostika klimatu na vybrané střední škole**

Zásady pro vypracování:

Vymezení teoretických východisek z oblasti klimatu školy a jeho diagnostiky, představení a komparace vybraných nástrojů pro diagnostiku školního klimatu ve středoškolském prostředí.

Příprava metodiky výzkumné části, stanovení cíle výzkumu a výzkumných otázek.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČAPEK, Robert. Třídní klima a školní klima. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2742-4.

GRECMANOVÁ, Helena. Klima školy. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-010-3.

JANÍK, Tomáš, Marcela JANÍKOVÁ, Tomáš JANKO, Petr KNECHT, Petr NAJVAR, Veronika NAJVAROVÁ, Simona ŠEBESTOVÁ a Kateřina VLČKOVÁ. Kurikulum - výuka - školní klima - učitelské vzdělávání: analýza nálezů českého pedagogického výzkumu (2001-2008). Brno: Masarykova univerzita pro Centrum pedagogického výzkumu PdF MU, 2009. ISBN 978-80-210-4771-6.

KANTOROVÁ, Jana. Školní klima na školách poskytujících střední vzdělání s výučním listem. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4799-5.

PREBLE, William a Rick GORDON. Transforming school climate and learning: beyond bullying and compliance. Thousand Oaks, Calif.: Corwin, 2011. ISBN 978-1-4129-9268-8.

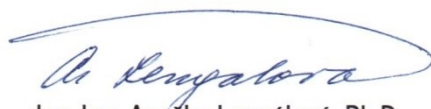
Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D.**

Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **26. října 2016**

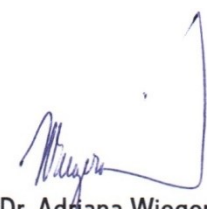
Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2017**

Ve Zlíně dne 26. října 2016



doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.

děkanka



doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 20.1. 2017

Durdáková¹
.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídá k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na diagnostiku klimatu školy a na pojmy vztahující se k této problematice. Cílem práce je objasnit souvislosti mezi jednotlivými pedagogickými pojmy a diagnostikovat klima na vybrané střední škole. V práci je interpretována realizace kvantitativního výzkumu s použitím dotazníkového šetření. Pomocí této techniky je získáno celkové hodnocení klimatu školy z pohledu žáků, učitelů a rodičů. Data jsou zpracována v tabulkovém procesoru Excel za použití statistických funkcí a vyhodnocení je provedeno formou grafů, tabulek a slovní interpretace. Výzkumem došlo k zjištění, že se v odpovědích aktéři spíše shodují a jsou tedy s klimatem školy spíše spokojeni. Na základě zjištění došlo k navržení možných opatření pro další zlepšování klimatu školy. Hlavním přínosem práce je zjištění stavu klimatu školy a prvotní zpráva, z níž může škola vycházet při obdobném výzkumu.

Klíčová slova:

Klima školy, klima třídy, prostředí, klima, atmosféra, diagnostika klimatu školy, kvantitativní výzkum, dotazník.

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on diagnostics of the school climate and concepts related to this problematic. The aim of the work is to clarify connections between individual pedagogical concepts and to diagnose the climate in a selected school. In the work, there is interpreted a realization of the quantitative research using a questionnaire survey. An overall rating of the school climate from the perspective of students, teachers and parents is obtained using this technique. The data are processed in the Excel spreadsheet using statistical functions and the evaluation is performed using graphs, tables and a verbal interpretation. The research found out that respondents agree each other and then they are rather satisfied with the school climate. By this finding there were proposed possible arrangements for next improving of the school climate. The main benefit of the work is determining the state of the school climate and the prime report from which the school could begin a next research.

Keywords:

School climate, class climate, environment, climate, ambience, school climate diagnostics, quantitative research, questionnaire survey.

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Mgr. Iloně Kočvarové, Ph.D. za její odborné vedení, náměty, připomínky a cenné rady. Dále bych ráda poděkovala svému příteli a celé rodině za podporu, kterou mi poskytovali po dobu mého studia. V neposlední řadě také děkuji svému současnému zaměstnavateli za benevolentnost při čerpání volna ke studiu a dále děkuji pracovníkům školského zařízení, v němž výzkum probíhal, za možnost jeho realizace a poskytnutí potřebných podkladů.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ TERMÍNŮ Z OBLASTI KLIMATU ŠKOLY A TŘÍDY	12
1.1 PROSTŘEDÍ, KLIMA A ATMOSFÉRA	13
1.1.1 Prostředí školy a třídy	13
1.1.2 Klima.....	14
1.1.3 Atmosféra.....	15
1.1.4 Spolutvůrci školního klimatu (aktéři) a jejich vzájemná interakce.....	15
1.2 CHARAKTERISTIKA KLIMATU ŠKOLY A TŘÍDY	16
1.2.1 Klima školy a jeho charakteristika.....	17
1.2.2 Dělení klimatu školy	19
1.2.3 Přístupy ke klimatu školy.....	20
1.2.4 Faktory klimatu školy	22
1.2.5 Typy klimatu školy	23
1.2.6 Pozitivní školní klima	24
1.2.7 Klima třídy a jeho charakteristika	25
1.2.8 Pozitivní klima ve třídě a ve vyučování	26
1.3 SHRNUÍ.....	27
2 DIAGNOSTIKA KLIMATU ŠKOLY A TŘÍDY	28
2.1 MĚŘENÍ KLIMATU VE ŠKOLE A TŘÍDĚ	29
2.1.1 Výzkumné metody	29
2.1.2 Měření klimatu ve škole.....	30
2.1.3 Měření klimatu ve třídě.....	31
2.2 NÁSTROJE KE ZKOUMÁNÍ KLIMATU	32
2.2.1 Nástroje ke zkoumání klimatu z pohledu žáků	33
2.2.2 Nástroje zkoumání klimatu z pohledu učitelů.....	34
2.2.3 Nástroje zkoumání klimatu z pohledu rodičů	35
2.3 SHRNUÍ.....	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
3 DIAGNOSTIKA KLIMATU NA VYBRANÉ STŘEDNÍ ŠKOLE	37
3.1 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A CÍLE VÝZKUMU	37
3.2 VYUŽITÍ VÝZKUMNÝCH METOD A NÁSTROJŮ.....	38
3.3 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	39
3.3.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření z pohledu žáků.....	41
3.3.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření z pohledu učitelů	47
3.3.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření z pohledu rodičů	53
3.3.4 Porovnání jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů.....	60
3.3.5 Porovnání celkových výsledků z pohledu žáků, učitelů a rodičů	63
3.4 SHRNUÍ.....	63
3.5 LIMITY ŠETŘENÍ	65
3.6 NÁVRHY A DOPORUČENÍ	65
ZÁVĚR	67
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	71
SEZNAM OBRÁZKŮ	72
SEZNAM TABULEK.....	73
SEZNAM GRAFŮ	74
SEZNAM PŘÍLOH.....	75

ÚVOD

Jak je známo, žáci na střední škole tráví alespoň čtyři roky svého života a měli by se zde proto cítit dobře a bezpečně. V první řadě je proto důležité se zamyslet nad tím, proč si žáci vybírají danou školu pro svá studia. Do výběru školy podle autora práce zasahují různé faktory od zálib a zájmů přes rodiče až po moderní prostředí vybavené nejnovějšími technologiemi s odborně-kvalifikovaným přístupem personálu a pozitivním vztahům na škole. Aby mělo vedení školy přehled o tom, jak žáci, učitelé, rodiče a další aktéři školy vnímají prostředí školy, vztahy na škole a další proměnné, je zapotřebí zkoumat klima školy. To může pomoci při zavádění a následné realizaci zlepšovacích návrhů na dané škole.

Za klima školy, jak bude podrobněji uvedeno později, jsou všeobecně považovány veškeré faktory, které nějakým způsobem (ať již pozitivním nebo negativním) ovlivňují každodenní dění ve škole. Lze sem zahrnout například to, jak jednotliví aktéři klima školy a třídy vnímají, jak se v tomto prostředí cítí a jak jej prožívají.

Bakalářská práce se zabývá zkoumáním klimatu na jedné ze středních škol v Jihomoravském kraji v okrese Hodonín. Cílem práce je teoreticky vymezit základní východiska problematiky školního klimatu a následně diagnostikovat současný stav klimatu na střední škole z pohledu žáků, učitelů i rodičů (podle jednotlivých položek, oblastí i dotazníku jako celku) a s těmito skutečnostmi seznámit vedení školy. Z výsledků šetření pak navrhnout možná zlepšení, vyvodit závěr a zhodnotit přínos této práce pro školu.

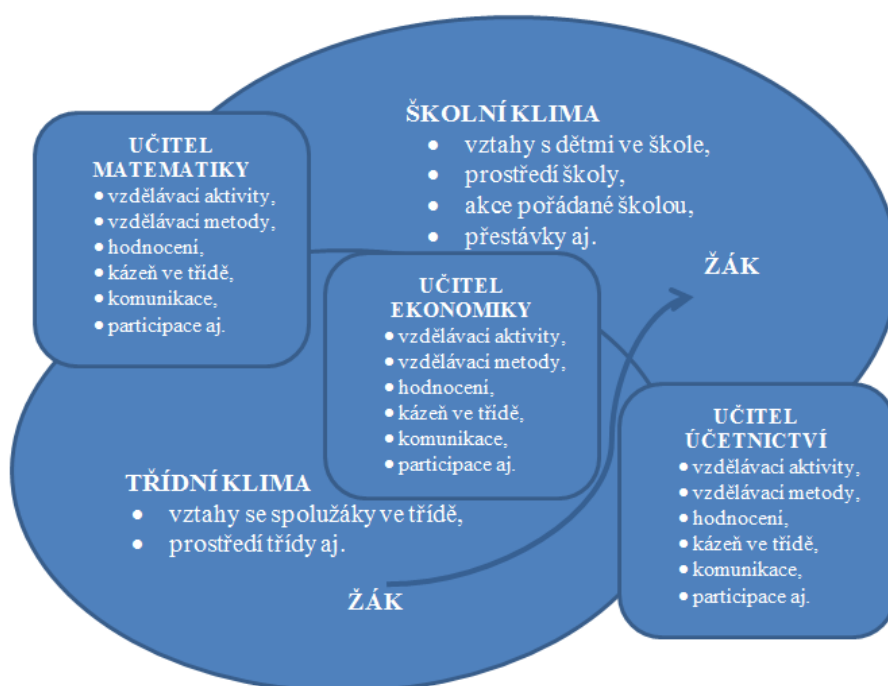
Nejprve jsou v práci uvedeny teoretické poznatky o klimatu školy a třídy, aktérech školy, různých pohledech, typech a faktorech, které s touto problematikou souvisí. Dále je zde pojednáno o významu, metodách a nástrojích diagnostiky klimatu školy. Praktická část obsahuje charakteristiku školského zařízení, stanovení hlavního cíle, dílčích cílů, hlavní výzkumné otázky a dílčích otázek. Samotný kvantitativní výzkum je realizován formou dotazníkového šetření, které probíhalo v období od října do listopadu 2016, a je zaměřen na problematiku klimatu školy z pohledu žáků, učitelů a rodičů. V praktické části je provedena interpretace získaných výsledků a na jejich základě jsou dále zpracovány návrhy na možná zlepšení v oblasti školního klimatu. Předlohy dotazníků, které byly podkladem pro výzkum, a zpráva o výsledcích diagnostiky školního klimatu, která je shrnutím získaných poznatků pro školu, jsou součástí přílohy. Poslední částí práce je závěr, ve kterém jsou shrnuta veškerá dosavadní zjištění a na jejich základě je zde provedeno zhodnocení, zda bylo dosaženo cíle práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ TERMÍNŮ Z OBLASTI KLIMATU ŠKOLY A TŘÍDY

Když se řekne klima třídy nebo školy, každý si dokáže pod těmito termíny něco představit. Na několika rysech se lze shodnout, ale definovat tento pojem je poněkud složitější. Také proto se otázkou klimatu školy zabývá řada autorů, kteří uvádějí různé definice. Na začátek je důležité zmínit, že v práci je s pojmem klima školy pracováno jako se synonymem slovního spojení školní klima, přičemž práce je psána s vědomím, že někteří autoři rozlišují i tato pojmosloví. Například Kašpárková (2007, s. 32–33) tvrdí, že je zapotřebí odlišovat termíny klima školy a školní klima. Domnívá se totiž, že pojem klima školy je nadřazen pojmu školní klima, a tedy toto školní klima v sobě v podstatě již obsahuje.

Čapek (2010, s. 15) tvrdí, že klima školy je prostředím, v němž se nachází každá třída, a proto spolu klima školy a třídy úzce souvisí. Grecmanová (2008, s. 33) uvádí, že ačkoli mohou být různé školy na první pohled dost podobné, budou se určitě odlišovat ve svém klimatu. Zde je možné klima chápat jako projev prostředí školy, který vnímá každý, kdo přichází se školou do kontaktu (žáci, učitelé, rodiče, vedení školy a další zaměstnanci školy, inspektoři, veřejnost). Klima školy je velmi rozsáhlá oblast, která může představovat klima třídy a výuky, komunikační klima, organizační klima, klima učitelského sboru ad. Podle Čapka (2010, s. 276) je pro žáka zásadní třídní klima, jelikož zde tráví většinu času a je prostředím pro jeho interakci s okolím. Následující obrázek č. 1 znázorňuje vliv školního klimatu na klima třídy.



Obrázek 1: Působení školního klimatu na klima třídy (Čapek, 2010, s. 277)

1.1 Prostředí, klima a atmosféra

S problematikou klimatu ve školách a třídách souvisí řada termínů, které jsou často zaměňovány, případně chápány jako synonyma. Je proto namístě, tyto pojmy vysvětlit. Kašpárková (2007, s. 32) uvádí, že v zahraniční i domácí literatuře dochází nejčastěji k zaměňování pojmů prostředí, klima a atmosféra. Takovýto pohled je však podle pedagogických věd nežádoucí a je proto nutné uvedené termíny jasně definovat.

1.1.1 Prostředí školy a třídy

Grecmanová (2008, s. 9) popisuje **prostředí** jako objektivní realitu zahrnující soubor faktů (bytosti, jevy, procesy, činnosti, podmínky), které člověka obklopují, mají pro něho určitý význam a hodnotu, ovlivňují a formují jeho osobu. Člověk si uvědomuje vliv prostředí, prožívá ho, zpracovává a hodnotí. Je zároveň jak tvůrcem, tak i aktérem při jeho posuzování. Kašpárková (2009, s. 57) uvádí, že můžeme rozlišovat dvě základní kategorie, a to **společenské a přírodní prostředí**. Popisuje, že interakce s prostředím probíhají u člověka na třech úrovních – **mikroprostředí, mezzoprostředí a makroprostředí**.

Podle Čapka (2010, s. 16) je prostředí nejobecnější termín, který má široký rozsah. Prostředí třídy zahrnuje aspekty **architektonické** (prostor a vybavení učebny, rozmístění nábytku), **hygienické** (vytápění, větrání, osvětlení), **ergonomické** (vhodnost nábytku pro soustředěnou práci, rozložení učitelova prostoru a místa pro žáky, ovládací a sdělovací prostředky v učebně), **akustické** (míra hluku a šumu, akustika) i **sociálně-psychologické aspekty**. Holeček (2014, s. 118) navíc uvádí, že do prostředí patří nejen žáci a učitelé, ale také **vzhled třídy** (výzdoba, vybavení) a **psychohygienu** (ekologie) třídy. Lašek (2007, s. 40) se ve vymezení prostředí také mírně liší a tvrdí, že kromě **umístění v regionu** (venkov, město) a **architektonického prostředí** sem lze zařadit i **ergonomická hlediska** (vhodnost nábytku, ovladačů technických zařízení ad.) a **hygienická hlediska** (vytápění, osvětlení, větrání), **stupeň a typ školy** (základní, učiliště, střední, vysoká škola). Další pohled na faktory prostředí uvádí Kašpárková (2007, s. 15), která tyto faktory dělí na **životné a neživotné, jednoduché** (teplo, světlo, vlhkost) a **složité** (klima, jiný organismus), **etoplastické** (ovlivňující chování), **fyzioplastické** (mající vliv na činnost systému) a **morfoplastické** (ovlivňující barvu, tvar a velikost). Průcha (2013, s. 64) zmiňuje, že edukační prostředí je tvořeno **fyzikálními faktory** (prostorové dispozice, barvy stěn, osvětlení, vybavení ad.), **ergonomické faktory** (pomůcky, zařízení ad.), **psychosociální**

faktory (interakce a komunikace mezi aktéry školy). Edukační prostředí má velký vliv na vzdělávací výsledky.

Podle Kantorové (2015, s. 43) je prostředí školy specifické, odvíjí se od zaměření vzdělávaného oboru a závisí také na materiálním vybavení a pořádku, kvalitě učitelů, spokojenosti žáků apod. Prostor je základním prvkem pro tvorbu školního klimatu. Jde o jakousi relativně stálou kvalitu vnitřního a vnějšího prostředí školy a vychází z chápání školy jako organizace. Společným cílem pro všechny aktéry školy by mělo být utváření pozitivního klimatu školy (kvalita a kompetentnost učitelů i vedení školy, organizovanost, pořádek, jasnost pravidel, soudržnost třídy, spokojenost s oborem vzdělání, materiální aspekty a nabídka školy). Jak uvádí Kašpárková (2007, s. 15), prostředí je možné chápat jako podmínky, vlivy a vnější podněty působící na jedince. Tyto vlivy mohou být fyzikálního, sociálního a intelektuálního charakteru. V širším pojetí lze prostředí chápat jako soubor všech činitelů a podmínek působících na živý systém z vnějšího i vnitřního prostředí. Školní prostředí lze podle Kantorové (2015, s. 49) považovat za jakousi subkategorii klimatu školy a je tak základnou pro vznik školního klimatu. **Školní prostředí je tedy obvykle chápáno jako pojem obecnější a zároveň i nadřazenější školnímu klimatu.**

1.1.2 Klima

V Česku je podle Čapka (2010, s. 134) pojem klima chápán odborníky v užším smyslu než prostředí a je vymezován i ve vztahu ke kultuře školy. Grecmanová (2008, s. 9) popisuje klima jako všeobecně známý jev, který bývá mylně zaměňován s pojmem prostředí. **Klima je možné chápat jako kvalitu**, která z prostředí plyne. Rozhodujícím činitelem klimatu je člověk. Kašpárková (2007, s. 25–26) uvádí, že slovo klima pochází z řeckého „klino“ a znamená sklon, klonit se. Klima bylo dříve hojně využíváno jako metafora pro „podnebí“ určité školy. Význam pojmu klima a prostředí je odlišný. **Prostředí je možné chápat jako půdu, určitý základ pro vznik klimatu** a má taktéž vliv i na kvalitu klimatu. Jednou z charakteristik je také to, že klima nevzniká samo od sebe, ale vytváří se. Do klimatu je možné zahrnout například představy, hodnoty, přístupy, které jsou ve škole obecně užívané. Klima se dále projevuje ve způsobu komunikace, v aktivitách školy, v rozhodování vedení školy, v postojích učitelů apod. Nejdůležitější je, jak samotní aktéři školy vnímají toto klima. Čáp a Mareš (2007, s. 576) tvrdí, že je možné sledovat rozdíly mezi aktuálním a preferovaným stavem klimatu, rozdíly v jeho vnímání dívkami a chlapci, žáky a učiteli, mezi žáky různých tříd nebo například státními a církevními školami.

Podle Janíka et al. (2009, s. 32–33) by neměl být zaměňován ani pojem **klima školy a kultura školy**. Do oblasti kultury školy lze zařadit například webové stránky školy, které jsou nepřímým ukazatelem kultury a vytvářené image školy. Čapek (2010, s. 137–139) uvádí, že klima školy zahrnuje sociálně vztahový a pedagogicko-psychologický význam, kdežto kultura školy vyvolává představu kultury jako firmy, organizace, nějakého výrobního podniku, v nichž je velký rozdíl. Ve škole je zapotřebí využívat jiné postupy a přístupy než v podniku. Může se jednat o vzájemné působení lidí (žáci nejsou výrobek), obtížné stanovení cílů, malou dělbu práce, srovnatelné vzdělání vyučujících, odpovědnost ředitele za personální práci, obtížnost evaluace a kontrolu školy.

1.1.3 Atmosféra

Jak bylo uvedeno, klima se postupně vytváří a jedná se tedy o dlouhodobý jev, čímž se liší od atmosféry, která působí krátkodobě a je závislá na konkrétní situaci (Grecmanová, 2008, s. 9). Atmosféra je krátkodobý jev, který je situační, a během dne může nastat několik různých atmosfér v jednom prostředí – například ve školní třídě (Holeček, 2014, s. 118). Atmosféra je tedy typická svou proměnlivostí a krátkým trváním, má poměrně úzký rozsah. Jak je zřejmé z délky trvání, atmosféra se mění během vyučovacího dne, vyučovací hodiny či přestávky. Jevy se obvykle vyskytují v průběhu několika minut až hodin, výjimečně déle. (Čapek, 2010, s. 16)

1.1.4 Spolutvůrci školního klimatu (aktéři) a jejich vzájemná interakce

Ve školním prostředí se pohybuje řada aktérů, kteří se spolupodílejí na tvorbě klimatu ve škole. Jedná se především o žáky, učitele, rodiče, ale dále i o vedení školy, inspektory a další pracovníky školy (školník, uklízečky, kuchařky, administrativní pracovníci apod.). Jak uvádí Holeček (2014, s. 111), ve školním prostředí dochází k sociálním interakcím mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem nebo i mezi skupinami žáků apod. Čím lépe však učitelé interakcím porozumí, tím lepší prostředí mohou vytvářet. Interakce mezi učitelem a žákem se z velké míry podílí na kvalitě i kvantitě výchovně-vzdělávacího procesu a také i spoluurčuje jeho výsledky. Podle Čapka (2010, s. 135) v rámci školního klimatu nezkoumáme pouze vztahy mezi aktéry v jedné třídě, ale i ročníku nebo ročníky mezi sebou.

Pro potřeby práce byly vybrány tři základní druhy interakce, které jsou blíže specifikovány. Autor práce si je vědom obsáhlosti tohoto tématu a ví, že existuje řada jiných interakcí, které však v práci z důvodů stanoveného rozsahu dále nerozvádí. Proto jsou v práci blíže

specifikovány přednostně interakce mezi učitelem a žákem, učitelem a rodičem a vedením a učitelem. **Interakci mezi učitelem a žákem** lze podle Holečka (2014, s. 111) rozdělit do tří skupin, a to na **interakci kooperativní**, kde je základem spolupráce, účastníci mají jednotný cíl, učitel podřizuje pedagogickou činnost stanovenému cíli a žáci se snaží cíl naplnit, **kompetitivní interakci**, při níž dochází k soutěžení mezi účastníky, je vymezen společný cíl, jeden z účastníků však dosažením cíle znesnadňuje dosáhnout cíle druhému a **konfliktní interakci**, kde jednotliví aktéři sledují odlišné cíle, úspěch jednoho žáka zabraňuje jinému dosáhnout úspěchu. Existuje řada faktorů, které určují, jakým směrem se bude interakce vyvíjet. Z hlediska výchovně-vzdělávacích cílů a vývoje žáků je ideální kooperativní interakce mezi učitelem a žákem.

Dalším „nepřímým“ aktérem školy jsou podle Čapka (2010, s. 24) **rodiče žáků**, kteří obvykle zasahují do klimatu ve třídě. Rodič pozoruje a dozoruje dění ve škole a vnáší své názory a připomínky do života školy. Dochází tak k **interakcím mezi učitelem a rodičem**. Jak uvádí Holeček (2014, s. 130), rodiče lze dělit do tří kategorií, a to podle **míry zájmu o dítě ze strany rodiče** (počínaje přehnaně starostlivými rodiči a konče nezodpovědnými rodiči), **postoje k neúspěchu dítěte z pohledu rodiče** (od velmi tvrdých a agresivních reakcí přes přiměřené až po ochránářské a omlouvající postoje dětí) a **vztahu ke škole a k učitelům ze strany rodiče** (od ignorujících a arogantních přes vyčítavé a podvádějící rodiče až k uctivým a respektujícím rodičům).

Jak uvádí Holeček (2014, s. 126), existuje pět skupin pro **interakci mezi vedením a učitelem**. **Ředitel-demokrat** (jedná se o pozitivní, podpůrné, přátelské a vstřícné vedení, ředitel zohledňuje cíle školy i potřeby učitelů a snaží se, aby byli všichni spokojeni), **ředitel-autokrat** (direktivní, autoritativní vedení, ředitel rozhoduje sám, převládá nespokojenost, úkoly se však obvykle plní dobře a rychle), **angažovaný učitel** (učitel je hrdý na svoji školu, práci, je optimistický, snaží se dosahovat úspěchu a věří ve schopnosti své, kolegů i žáků, nezajímá se o mezilidské vztahy, jeho prioritou je dosahovat úspěchu a podávat výkon celé třídy či školy), **frustrovaný učitel** (špatné mezilidské vztahy, učitel trpí, strádá, má přebytek administrativních povinností), **spokojený učitel** (pevné přátelské vztahy, učitelé se navzájem dobře znají a stýkají se i mimo školu).

1.2 Charakteristika klimatu školy a třídy

Klimatem školy a třídy se obecně zabývají Preble a Gordon, kteří popisují, jak jej jednotlivci prožívají. Předpokladem přitom je, že každý by měl mít při čtení tohoto odstavce jiné

vzpomínky, jelikož jsou jeho zkušenosti se školním klimatem odlišné. Každý člověk ve škole strávil rozdílně dlouhou dobu a ve spojitosti se školou zastával také různé role. Lze říci, že právě to, co se jedinci v souvislosti s tímto textem vybaví, je klima školy a třídy tak, jak ho sám jedinec v minulosti prožíval. Preble a Gordon (2011, s. 17) považují za běžné, že si člověk pamatuje na lidi ze školy, kteří byli spravedliví i nespravedliví, milí nebo zlí, nápomocní či lhostejní apod. Škola byla pro někoho osobní nebo neosobní, zajímavá či nudná. Někteří učitelé byli spravedliví a sympatičtí, jiní zase přísní, neosobní a fádni. Někteří si z minulosti na někoho či něco pamatují více a na jiné zase méně. Vzpomínají na některé učitele a spolužáky a pamatují si některé třídy jako skvělá místa k učení. Vzpomenou si také na exkurze a výjimečná místa, která byla fascinující nebo naopak nudná. Myslí na místa ve škole, která byla bezpečná, pohodlná, ale i děsivá, nebo dokonce nebezpečná. Přemýšlí o školním řádu a jeho férovosti a efektivnosti při budování bezpečné a zdvořilé (respektující) školy. Dále také přemýšlí o vztazích našich rodin se školou. Snaží se vzpomínat na studenty a učitele, se kterými byli spokojeni a naopak se snaží rychle zapomenout na ty, se kterými se cítili nedocenění či méně přijímaní. I přesto však hořké vzpomínky na tyto chvíle většinou zvítězí.

Čapek (©2008a) uvádí, že se školním a třídním klimatem také souvisí hodnocení žáků. Názorným příkladem může být například hodnocení testu. Hodně žáků dostalo jedničky – Katka proto, že se předchozí den 2 hodiny připravovala, Bára si před hodinou zkusila příklad vypočítat a poučila se z chyb, což jí zabralo 10 minut, Petra si to pamatovala z minulé hodiny, a tudíž se neučila, David si připravil tahák, Michal to opsal od Lucky a té to vysvětlil tatínek. Všichni dostali jedničku za stejný test, ale každý vlastně za něco úplně jiného. Nemělo by se tedy místo známkování raději zaměřovat na to, jak se žáci ve třídě cítí, zda se jim zde dobře pracuje a spolupracuje, zda zde panuje dobrá atmosféra, je zde přiměřená náročnost ze strany učitele apod.?

1.2.1 Klima školy a jeho charakteristika

Klima školy je obecně známý termín, který si však různí lidé mohou vysvětlovat odlišně. Do pedagogických věd vstoupil tento pojem podle Čapka (2010, s. 133) zřejmě z odborné psychologické literatury, v níž byl používán jako metafora pro jevy studované psychologií organizace a řízení. Jak uvádí Petlák (2006, s. 15), pojem klima pochází z řeckého slova, které znamená podnebí. Každá škola má specifické klima, které závisí na mnoha činitelích, jako je počet žáků, složení učitelského kolektivu, umístění školy, zaměření školy apod.

Grecmanová (2008, s. 9) uvádí, že „klima je psychosociální fenomén, který vzniká odrazem objektivní reality (prostředí) v subjektivním vnímání, prožívání a hodnocení jeho posuzovatelů“. Podle Gillernové a Krejčové (2012, s. 30) lze pod pojmem klima třídy a školy chápat prostředí, do kterého žák, učitelé a další aktéři školy vstupují a každý ho může vnímat jinak. Těžištěm školního klimatu je bezpochybně oblast mezilidských vztahů. „Školní klima může znamenat prakticky cokoliv ve škole, co je nehmotné a prostupuje to celou školu. Shoda panuje snad jen v tom, že jde o něco interpersonálního, o jakýsi agregát, destilát, průměr, abstrakci, derivaci, produkt vztahů mezi lidmi, kteří utvářejí fenomén školy“ (Ježek, 2003, s. 2)

Jako klima školy Průcha (2013, s. 125) vnímá sociálně psychologické jevy, které vyjadřují kvalitu interpersonálních vztahů a sociálních procesů z pohledu žáků, učitelů a dalších aktérů školy. Klima školy v sobě zahrnuje například klima učitelského sboru, prostředí školy, klima tříd apod. Podle Čapka (2010, s. 134) lze klima školy chápat jako souhrn subjektivních hodnocení a sebehodnocení aktérů školy, které se týká všech aspektů vzdělávání a zahrnuje vzájemnou komunikaci, sociální vztahy, vnímání prostředí, prožitky, emoce a další sociálně-psychické procesy. Předmětem zkoumání je především to, jak se žáci ve škole i třídě cítí, jak rádi školu navštěvují, jak jsou spokojeni, zda pozitivně hodnotí školu a její vybavení. Jak uvádí Grecmanová (2008, s. 135), z definice školního klimatu vyplývá, že kvalita klimatu se odvíjí od kvality sociálních vztahů mezi učiteli a žáky. Učitelé jsou důležitými aktéry výchovně-vzdělávacího procesu, a to i při zlepšování klimatu na škole.

Podle Průchy (2014, s. 154) je právě práce učitele jedním z nejvýznamnějších faktorů, které podstatně ovlivňují vzdělávání žáků. Kvalita práce učitelů se odvíjí od míry interakcí v učitelském sboru. Badatelé často zkoumají, jak tyto vztahy mezi učiteli fungují, jak je učitelé vnímají, prožívají, hodnotí a jak je vnímají žáci či rodiče. Preble a Gordon (2011, s. 16–17) popisují školní klima jako souhrn nedefinovatelných kvalit, které může každý cítit v rámci prvních několika minut, kdy je v kontaktu se školou. Každý si ve škole prožil určitou část života. Někdo pouze jako student, jiní možná také jako učitelé či další pracovníci školy. Někteří pak zkusili spojení se školou v roli rodiče nebo opatrovníka. Už tyto osobní zkušenosti z nás dělají svým způsobem druh expertů na školní klima. Někteří vzpomínají na své bývalé školy v dobrém a jiní ne. Každá škola, v níž jednotlivci pobývali, měla své vlastní unikátní školní klima. To vede k obecnému poznatku, že žádné dvě školy nejsou přesně shodné. Tato informace je velmi důležitá při měření školního klimatu, které musí být hodnoceno a připisováno právě jedné konkrétní škole v daný čas.

Podle Čapka (2014, s. 22–23) je školní klima složitým jevem, který obsahuje různé dimenze (př. společenské, organizační, kulturní). Lze ho považovat za určitý rámeček chování, jímž by se účastníci měli řídit. Třídní klima je pak jakousi částí školního klimatu. Petlák (2006, s. 18) uvádí, že klima školy je soubor kvalit (systém práce, respektování norem, mezilidské vztahy, mravní hodnoty), které ovlivňují chování aktérů školy. V podstatě se dá říci, že klima školy zahrnuje všechno, co dennodenně ve škole prožívají její účastníci. Klima školy je podle Kubičkové (2011, s. 16) obrazem mezilidských vztahů, které ve škole existují. Klima školy je nejvíce ovlivňováno složkami vnitřního prostředí školy, a to kulturou školy, kvalitou managementu a systémem mezilidských vztahů. Pro dobré klima je důležitá vzájemná důvěra a úcta, morálka a soudržnost. Dále má velký význam i loajalita ke škole, která je dána podporou cílů a zájmem o školu.

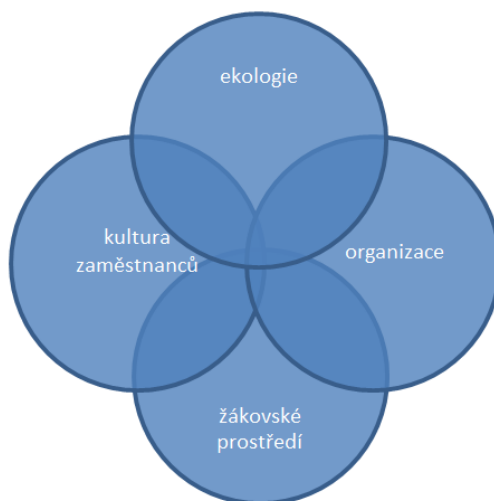
1.2.2 Dělení klimatu školy

V oblasti klimatu existuje velká terminologická nejednotnost, a to nejen u pojmů prostředí, atmosféra či klima, ale i u variant a typů klimatu a vztahů mezi nimi. Podle Kašpárkové (2007, s. 32) může být variantou klimatu například vyučovací klima, klima třídy, klima učitelského sboru, komunikační klima, organizační klima, školní klima ad.

Sociální klima školy je jevem dlouhodobým, který je méně proměnlivý a je tedy typický pro určitou třídu (Holeček, 2014, s. 118). Jak uvádí Kašpárková (2009, s. 55), každé dítě s nástupem do školy dostává novou roli – roli žáka. Dítě se začleňuje do kolektivu a utváří si řadu vazeb se spolužáky i pedagogy. Školní třída je nejvýznamnější částí sociálního prostředí. Ve třídě se u žáka rozvíjí sociální život, tedy tzv. sociální dimenze. Čáp a Mareš (2007, s. 570–571) uvádí přehled **typických přístupů k sociálnímu klimatu třídy**, a to z hlediska **stupně školy** (klima třídy v MŠ, ZŠ, SŠ, klima ve studijní skupině, na VŠ apod.), **typu školy** (klima třídy na gymnáziu, na SOŠ, SOU, státní či nestátní škole), **koncepte výuky** (klima v tradiční či alternativní škole), **zvláštností žáků** (problémovost žáků), **zvláštností vyučovacích předmětů** (klima při naukových, výchovných a dalších vyučovacích předmětech), **zvláštností prostředí výuky** (laboratoře, klasické třídy), **zvláštností učitelů** (začátečník, zkušený učitel, výborný učitel, zdravý učitel, učitel s patologickými rysy, učitelé s různými vyučovacími styly), **zvláštností komunikace** (přímá komunikace, učení pomocí moderní techniky).

Dále sem podle Kantorové (2015, s. 62) patří **organizační klima**. Toto klima ovlivňuje především chování jednotlivců a skupin, přičemž dobré organizační klima má podporovat

pracovní motivaci vedení i učitelů pomocí odměn a naplnění jejich očekávání. Z vnějšího prostředí může být klima ovlivňováno vedením školy, chováním a jednáním dalších aktérů školního života, kurikulem, pravidly, politikou či organizační strukturou. **Environmentální klima** zahrnuje podle Kantorové (2015, s. 69) sociální, organizační a fyzikální aspekty školy jako formativní faktory edukačního procesu. Školní klima je výsledkem vztahu mezi **čtyřmi dimenzemi** (viz obrázek č. 2), a to **organizací školy** (plánování, efektivní vyučování, naplňování kurikula), **kulturou** (sdílené hodnoty, přesvědčení, vzorce, myšlení a chování), **ekologií** (architektura budov, technologie, materiální vybavení) a **prostředím** (odraz v učení, motivaci, sociálních interakcích mezi žáky, odraz kulturních hodnot zaměstnanců, respektování materiálního vybavení).



Obrázek 2: Model klimatu (Owens a Valesky, 2007 cit. podle Kantorová, 2015, s. 70)

1.2.3 Přístupy ke klimatu školy

Ke klimatu školy je dostupných hned několik literárních podkladů, jednotliví autoři však prezentují různé přístupy ke klimatu školy. Jak uvádí Grecmanová (2008, s. 33), v teorii klimatu převládají dva odlišné přístupy. První přístup je založen na **psychologii organizace**, tzn., že je odvozen z organizace a provozu školy. Středem zájmu je zde vnímání klimatu z pohledu učitelů. Druhý přístup vychází z **pedagogiky a pedagogické psychologie**, který zahrnuje klima vyučovací hodiny, popř. školy z pohledu žáků.

V odborné literatuře se můžeme setkat s různými **typologiemi školního klimatu**. Čáp a Mareš (2007, s. 584) přibližují některé z nich, a to **z hlediska vztahu k rozvoji osobnosti** (podporující či tlumící rozvoj), **k jednotce analýzy** (uvnitř či vně školy), **ke zdraví školy** (zdravé či nezdravé prostředí), **k cílům a sociálním vazbám v systému** (dosažení mistrůvství, sociální srovnávání, pozitivní či negativní mezilidské vztahy), **systému k okolí**

(otevřené či uzavřené klima), **k organizaci systému a fungování** (důraz na sociální uspořádání či jednání), **k úkolům školy a sociálním vztahům** (podpora plnění úkolů či interpersonálních vztahů), **k řízení žáků** (poručnické či humanistické klima).

Teorie klimatu školy může být posuzována **z hlediska jednotlivých aktérů školy**, a tedy žáků, učitelů, rodičů a dalších osob, které se účastní života školy. Grecmanová (2008, s. 41–42) specifikuje **klima školy z pohledu žáků** (klima třídy a výuky, jsou zde sledovány například sociologické podmínky chování, role, očekávání a individuální potřeby jedince) a **klima školy z pohledu učitelů** (popisování organizačního klimatu školy, sociálních vztahů a kultury školy). Čáp a Mareš (2007, s. 584–589) dále pojednávají o různých **teoretických přístupech**. Pro potřeby bakalářské práce zde bude uveden pouze výčet jimi zmiňovaných přístupů, jelikož se jedná o rozsáhlou problematiku. Jde o **přístupy zaměřené na vedení a organizaci školy** (způsob vedení, řízení a organizace školy), **na učitelský sbor** (jeho fungování a podílení se na chodu školy), **na vztahovou dimenzi** (interakce mezi učitelem a žáky, školou a rodiči) a **komplexní přístupy** (sociodemografická struktura žáků, charakteristika školy, spolupráce s rodiči, podpora učení žáků a spokojenost rodičů).

Grecmanová (2008, s. 37–40) uvádí další přístupy, jako jsou **sociálně-teoretický přístup H. Fenda**, kde je základem pochopit jednání uvnitř školy, sledovat cíle a plnit základní funkce (kvalifikace, integrace, selekce a realizace výuky). Školní klima je určováno tím, jak spolu učitel s žáky denně pracuje. Tento přístup zahrnuje obsahový aspekt (hodnoty a normy), interakční aspekt (komunikace, sounáležitost, interakce učitelů a žáků) a vztahový rámeček (kvalita a intenzita sociálních vztahů mezi učiteli a žáky). **Komunikačně-teoretický koncept školního klimatu F. Oswalda et al.**, kde je klima školy ovlivněno vzájemnou interakcí všech osob, které ve škole působí. **Pojetí R. Bessotha zaměřené na celkové prostředí školy** se soustředí nejen na sociální vztahy a kulturu, ale i na ekologické (fyzické a materiální znaky) a demografické aspekty (osoby a jejich kompetence). Podle něj se dá za klima školy považovat celková kvalita prostředí uvnitř školy. Kašpárková (2007, s. 30) uvádí, že podle R. Bessotha jsou rozlišovány **čtyři dimenze**: ekologická, společenská, sociální a kulturní. Grecmanová (2008, s. 46) dále zmiňuje **transakční model vnímání klimatu ve škole R. Pekruna**, kde autor spojil různé aspekty prostředí s vlastnostmi osob a vytvořil tak komplexní model. Dochází v něm ke vzájemnému ovlivňování společenských podmínek, znaků jednotlivce a školního prostředí.

Kašpárková (2007, s. 28–29) uvádí tři složky **klimatu podle klasifikace R. H. Moose**, a to **dimenzi vztahů mezi lidmi** (integrace do skupiny, koheze, participace, třenice, favorizo-

vání, spokojenost, apatičnost), **dimenzi jednotlivce** (autonomie, soutěživost, zaměření na úkoly, náročnost úkolů, pracovní tempo) a **dimenzi systémovou** (organizovanost a pořádek, jasnost pravidel, odlišnost, demokratičnost, různorodost, učitelův styl řízení a kontrola). Kubičková (2011, s. 16) zmiňuje několik dimenzí školního klimatu: **ekonomická dimenze** (materiální a estetické aspekty školy), **společenská dimenze** (lidé ve škole – jednotlivci i skupiny), **sociální dimenze** (způsob komunikace a spolupráce) a **kulturní dimenze** (tradice, hodnoty, vize).

Čáp a Mareš (2007, s. 572–574) uvádí, že další přístupy lze dělit podle objektu zkoumání a metodického zpracování na **sociometrický přístup** (v centru pozornosti stojí školní třída jako sociální skupina, soudržnost třídy, její struktura, vzájemný vliv žáků), **organizačně sociologický přístup** (třída je chápána jako organizační jednotka a učitel je řídicí subjekt – metody výuky, komunikace, autorita), **interakční přístup** (interakce mezi učitelem a žáky), **pedagogicko-psychologický přístup** (zkoumá sociální závislost žáků, jejich spolupráci ve třídě, sebepojetí žáků), **školně-etnografický přístup** (učitel a třída v celkovém kontextu života školy), **vývojově-psychologický přístup** (školní třída jako sociální prostředí, zaměřuje se na rozvoj osobnosti žáků, řízení výuky učitelem, přístup učitele k žákům, hodnocení žáků učitelem, sebepojetí žáků).

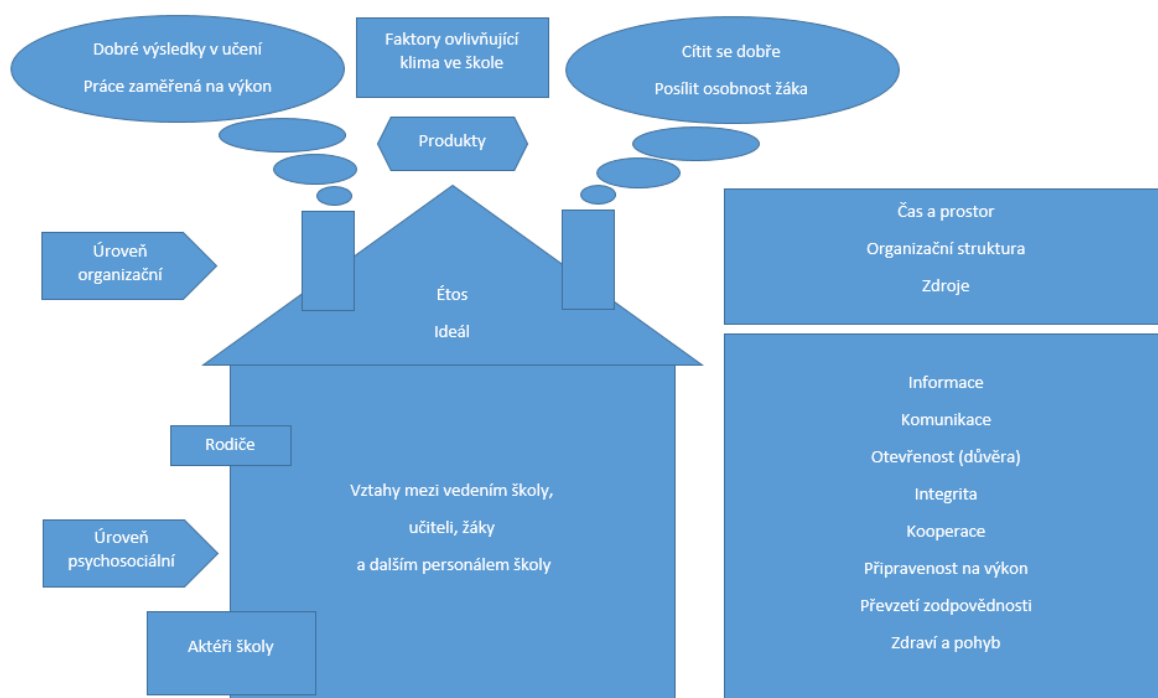
1.2.4 Faktory klimatu školy

V oblasti klimatu školy je možné posuzovat množství objektivních a subjektivních faktorů. Mohou sem patřit například faktory geografické, architektonické, meteorologické, lidské a mezilidské vztahy ad. Kašpárková (2007, s. 29) ve svém výzkumu klimatu školy vymezila konkrétních pět faktorů, které dále dělí na jednotlivé položky (celkový vztah a motivace ke škole, kvality a kompetence učitelů, pravidla ve škole a kázeň ve výuce, koheze třídy jako sociální skupiny, architektonické, estetické a hygienické aspekty školy).

Na klima školy mají podle empirických výzkumů vliv především níže uvedené faktory, přičemž se nejedná o jejich kompletní výčet. Jak uvádí Grecmanová (2008, s. 52–72), u každého z faktorů závisí na celkové interakci s dalšími proměnnými, jako je **region** (rozdíly v klimatu podle umístění školy), **architektura a fyzické prostředí** (vliv architektury, vybavení, velikosti školy), **forma školy** (tradiční školy, alternativní školy ad.), **organizační znaky školy** (velikost školy, počet žáků ve třídě, ročníky), **obsah výuky** (vyučovací předměty a jejich vliv na klima školy), **osobnost učitele** (jedná se o zásadní faktor klimatu školy, záleží na věku, pohlaví, motivech, hodnotách, postojích k výuce, zájmech ad.),

osobnost žáka (má vliv na klima školy a je jeho spolutvůrcem), **vedení školy** (mělo by odpovídat za klima školy).

Podle Laška (2007, s. 44) existuje řada determinantů a prvků klimatu, které ovlivňují vznik, podobu a účinky klimatu. Jedná se například o **zvláštnosti školy** (typ a zaměření školy, pravidla), **zvláštnosti vyučovacích předmětů a pedagogických situací** (využití laboratoří, dílen, praxí, exkurzí), **zvláštnosti učitelů** (osobnost učitele, učitelovo pojetí výuky a styl výuky), **zvláštnosti školních tříd** (učitel a třída, skupiny ve třídě, školní třída jako celek), **zvláštnosti žáků** (žák jako individuální osobnost, člen třídy příp. skupiny). Na vytváření klimatu školy má vliv celá řada vzájemně propojených činitelů (obrázek č. 3).



Obrázek 3: Vliv činitelů na klima školy (Seebauerová, 2005 cit. podle Petlák, 2006, s. 26)

1.2.5 Typy klimatu školy

Petlák (2006, s. 18–23) se podrobně zabývá problematikou klimatu školy a uvádí, že typy škol můžeme rozlišovat na základě **cílů školy** (škola s kustodiálními cílovými aspekty; škola s edukativním cílovým zaměřením), **podle zájmu o lidi anebo o pracovní úkoly školy** (velký zájem o lidi, avšak malý zájem o pracovní úkoly školy; velký zájem o pracovní úkoly školy i o lidi; střední zájem o pracovní úkoly školy i o lidi; malý zájem o lidi i o pracovní úkoly školy; velký zájem o pracovní úkoly školy, avšak malý zájem o lidi), **podle výchovných cílů** (autoritativní, demokratický, liberální typ školního klimatu), **podle různých vztahů, postojů, pocitů a hodnotících soudů** (osobnostně orientovaný, diskre-

panční, funkčně orientovaný, distanční typ klimatu), **podle chování učitele při konfliktu s žáky** (konzervativní klima školy, progresivní klima školy), **podle způsobu vedení školy a kontaktu školy s okolím** (škola řízená autokraticky izolujícím způsobem, škola řízená autokraticky životu blízkým způsobem, škola řízená demokraticky izolujícím způsobem, škola řízená demokraticky životu blízkým způsobem), **podle uniformity a plurality školy** (škola s formální organizací, škola s inovativními přístupy).

Grecmanová (2008, s. 75–84) uvádí velmi obdobný výčet typů klimatu jako Petlák. Kromě již uvedených autorka zmiňuje ještě další typy klimatu škol podle **umístění školy** (vyskytují se na vesnicích, ve městech), **druhů a forem škol** (střední odborné učiliště, gymnázia), **stupně** (například první stupeň základní školy, střední škola), **školského systému** (reformní, tradiční školy), **percepce nátlaku** (homogenní, heterogenní), **spokojenosti učitelů a autentičnosti chování členů organizace** (školy s otevřeným klimatem, uzavřeným klimatem). Tak jako Grecmanová, také i Kašpárková (2009, s. 57), Gillernová a Krejčová (2012, s. 30) rozlišují otevřené a uzavřené klima školy. Gillernová a Krejčová (2012, s. 30) uvádí, že záleží na otevřenosti školy, na komunikaci, na vzájemných interakcích a na míře spolupráce s rodiči. I přes výše uvedený výčet jednotlivých typů školního klimatu se nejedná o úplný přehled. Některé typy klimatu se prolínají a dochází tedy k jejich kombinaci, v praxi se však mohou objevovat ještě další nepopsané typy. Za pozitivní klimatické typy, které příznivě ovlivňují život ve škole, jsou podle Grecmanové (2008, s. 89) považovány: klima školy s edukativním cílovým zaměřením, pluralitní, otevřené a progresivní klima s velkou zainteresovaností k pracovním úkolům a se zájmem o získávání nových kontaktů, klima osobnostně orientované, dále demokraticky vedená škola životu blízkým způsobem.

1.2.6 Pozitivní školní klima

Jako pozitivní školní klima je podle Kantorové (2015, s. 67) chápáno klima, které by mělo motivovat a zapojovat do výuky žáky i další aktéry a snažit se odstraňovat překážky v učení a vytvářet tak vhodné podmínky pro učení žáků přes soudržnost třídy až k fungování celé školy. Grecmanová (2008, s. 135) tvrdí, že vytváření pozitivního klimatu je velmi náročný a dlouhodobý proces. Iniciátor, který se snaží o vytvoření takového klimatu, by měl splňovat určité podmínky (vytvářet atmosféru otevřenosti a věcnosti, psychicky kultivovat účastníky edukace, respektovat morální principy, umět psychicky uvolnit sebe i žáky, mít schopnost navázat kontakt s jinými lidmi, rozvíjet autoregulaci u žáků, vyvolávat touhu překonávat a zdokonalovat sebe sama).

Za **činitele pozitivního klimatu** lze z **pohledu žáků** dle Petláka (2006, s. 65–68) uvést například snahu eliminovat stresové situace ve škole, žáci se mohou seberealizovat, mají pocit, že učitelé záleží na jejich rozvoji, cítí, že jsou přijímáni okolím a je k nim přístupováno individuálně, žáci mohou prožívat svůj úspěch a radost z výsledků, učitel je spravedlivý, žák je předem seznámen s požadavky ad. **Z pohledu učitelů** sem pak patří například klidné a tvořivé klima třídy, klima umožňující nalézat nové pedagogicko-didaktické přístupy k žákům, demokratické vedení školy, úcta vedení k zaměstnancům, vzájemná úcta a respekt mezi lidmi, tvořivá spolupráce mezi učiteli, možnost seberealizace učitelů, motivující prostředí. **Z pohledu rodičů** by se pak mohlo jednat o spravedlivé chování ke všem žákům, podporu ze strany učitelů k učební činnosti, zájem rodičů o neformální spolupráci, pomoc učitele při řešení otázek týkajících se školy, zodpovědný a individuální přístup učitelů k žákům, zodpovědné a objektivní hodnocení žáka, požadavky na vysokou kvalifikovanost učitelů, didaktické aspekty a emocionální stránka vyučování. Podle školní psycholožky Mgr. Lucie Slabé může být určitými rysy dobrého klimatu i to, jak škola s rodiči komunikuje, zda je zapojuje do spolupráce, jestli pořádá nějaké akce pro rodiče (akademie, jarmarky apod.), zda žáci jezdí na adaptační pobyt anebo například i to, jestli ve škole působí školní psycholog ad. (Jírová, ©2016). **Z pohledu veřejnosti** je pozitivní klima školy chápáno jako schopnost připravit žáky k úspěšnému zapojení se do pracovního života, zodpovědnosti, angažovanosti, osobní a odborné mobility a dodržování sociálních i pracovních čteností (Grecmanová, ©2014b, s. 4).

Dobré školní klima prospívá podle Grecmanové (©2004) jak žákům, tak učitelům i vedení, což je vidět na jejich psychickém rozpoložení a pracovní spokojenosti. Na škole, kde převládá příznivé klima, působí obvykle empatický a demokratický ředitel, který toleruje a přijímá rozhodnutí podřízených. Žáci a učitelé většinou nebývají přetěžováni a dochází k časté spolupráci mezi aktéry. Vyučující lépe chápou pocity žáků, dávají přednost pochvalě a snaží se o působivé a efektivní vyučování včetně setkání se zajímavými lidmi (př. ekonomové). Hledají se nové metody a formy vyučování a využívá se problémové a projektové vyučování. Žáci mohou cítit vlastní angažovanost, zodpovědnost a prožívat úspěch. Školní klima tedy ovlivňuje existenci školy a její schopnost přežít a inovovat.

1.2.7 Klima třídy a jeho charakteristika

Klima třídy je možné podle Petláka (2006, s. 26) popsat jako prostředí, které má své specifické klima a žák v něm tráví převážnou část dne. Průcha (2013, s. 125) uvádí, že se jedná

o sociálně psychologické interakce mezi všemi aktéry školy. Ať jde o třídu, jednoho žáka, učitele či skupinu učitelů, vždy zde dochází ke vnímání, prožívání a hodnocení dění v tomto prostoru. Podle Gillernové a Krejčové (2012, s. 29) vzniká třídní klima díky vzájemnému působení učitelů a žáků v prostředí školy a je vyjádřením veškerých interakcí a vztahů, které v tomto prostředí probíhají. Klima třídy lze chápat jako trvalejší sociální a emoční charakteristiku třídy. Projevy třídního klimatu je možné nalézt například v soudržnosti třídy, ve vzájemné snášenlivosti a toleranci, v adaptaci třídy na změny, ve vztahu k učitelům i k výuce, k motivaci i celkové školní úspěšnosti. Jak uvádí Čapek (2014, s. 22), klima ve třídě je činitel, který ovlivňuje žáky a učitele. Zároveň je klima produktem jejich vztahů a aktivit i sociálním prostředím, v němž dochází k uspokojení sociálních potřeb žáka. Klima třídy může být podle Průchy (2014, s. 155) označováno jako souhrn psychosociálních vztahů mezi žáky, třídou a učiteli. Tyto interakce jsou charakteristické svou délkou trvání (například v průběhu celého roku). Existují dva rozdílné pohledy na vnímání klimatu třídy. Buď se jedná o **klima aktuální**, což je skutečně prožívané klima, anebo **klima preferované**, tedy takové, jaké by mělo být a je považováno za optimální.

Holeček (2014, s. 119) tvrdí, že existují různé názory na to, **kdo klima třídy vytváří**. Jedná se především o **učitele** (žáci se u každého učitele chovají jinak), **žáky** (to, co je typické pro danou třídu, obvyklé chování, vztahy mezi žáky), **učitele a žáky** (je nejpravděpodobnější, společně se podílejí na vzniku klimatu třídy). Je zřejmé, že klima třídy je dále ovlivňováno zprostředkovaně sociálním klimatem učitelského sboru a celé školy. Doporučuje se, aby každý třídní učitel alespoň jedenkrát do roku zkoumal klima v jeho třídě. Za nejčastější **faktory klimatu třídy** Petlák (2006, s. 32–36) uvádí **postupy při komunikaci a ve vyučování** (komunikační klima, počet žáků ve třídě, lokalizace žáků ve třídě, upřednostňování některých žáků), **klima třídy podle zaměření na výsledky, třída zaměřená na soužití a spolupráci, třída zaměřená na pořádek**. Na klima třídy, ale i školy nejvíce působí jasnost cílů, požadavky k dosažení cílů, standardy, čestnost, spoluúčast, podpora, bezpečí a prostředí. Výrazný vliv na tvorbu klimatu má také práce učitelů a vedení školy.

1.2.8 Pozitivní klima ve třídě a ve vyučování

Mezi znaky pozitivního klimatu Petlák (2006, s. 30–31) zahrnuje například **pedagogicko-didaktické hledisko** (spokojenost žáků s výukou, objektivnost hodnocení, neformální přístup učitelů k žákům, inovace ve vyučování, zaměření pozornosti nejen na učivo, ale i výchovu), **organizační hledisko** (dobrá organizace a vedení školy, organizování akcí mimo

výuku, smysluplnost práce pro žáka, neformální vztahy mezi aktéry, škola musí nabízet něco nového, spolupráce školy s ostatními školami a rodiči). Jak uvádí Petlák (2006, s. 69–70), ke tvorbě pozitivního klimatu ve třídě může pomoci několik pravidel, mezi něž patří stanovení náročných, avšak splnitelných požadavků ihned na začátku školního roku, stejné požadavky od všech vyučujících, jasnost, stručnost a zřetelnost požadavků na žáky, snažit se poznat žáky od prvočátku, učitel má být pro žáky vzorem ad.

Aby bylo možné klima třídy zlepšovat, je podle Čápa a Mareše (2007, s. 578–579) zapotřebí zjistit přání žáků a učitelů, změřit současný stav klimatu, porovnat rozdíly mezi aktuálním a preferovaným klimatem i mezi učiteli a žáky, stanovit oblasti, v nichž bude provedeno zlepšení a promyslet postup, pomocí něhož dosáhneme zlepšení. Nelze očekávat okamžité změny, zásahy musí probíhat adresně, systematicky, dlouhodobě a citlivě. Nesmí být opomenuto vyhodnocení zásahů, například pomocí dotazníkového šetření a rozhovorů s žáky a učiteli. A nakonec se snažit tyto změny dlouhodobě udržet.

Ondřej Šteffl, ředitel společnosti Scio, tvrdí, že škola by měla být liberální. Na konferenci o vzdělávání bez hranic uvedl, že jedním z hlavních problémů škol jsou zažité stereotypy (škola znamená frontální výuku, učitel má hlavní slovo, dělat chyby je špatné, třídy musí být věkově homogenní, vyučovací hodina má 45 minut, rozvrh hodin je společný pro celou třídu, všichni žáci se musí naučit totéž, převládá motivace známkováním, škola musí představovat stres, aby žáka lépe připravila na život, cílem školy je známka nebo složení zkoušky či postup do dalšího ročníku apod.). Dále se zmínil také o tom, že by žák měl být respektován (běžně pamatujeme křik kuchařky, když žák nedojedl oběd). Jsou to pouze některé ze zažitých chyb, kterých je zapotřebí se vyvarovat, pokud má být pěstováno pozitivní klima školy. (Šteffl, ©2017)

1.3 Shrnutí

V první kapitole byla popsána problematika klimatu školy a vysvětleny jednotlivé rozdíly mezi prostředím, klimatem a atmosférou. Byli zde uvedeni tvůrci školního klimatu a interakce, které mezi nimi vznikají, a charakterizováno klima školy, jeho dělení, přístupy, faktory a typy. Bylo vysvětleno, jak by mělo vypadat pozitivní klima na školách, a stručně charakterizováno také klima třídy včetně pozitivního klimatu ve třídě a ve vyučování. Dále zde bylo zmíněno, že pokud mají být realizovány změny v oblasti klimatu školy či třídy, měli by být zaměstnanci vnitřně motivovaní a měli by se také vyvarovat zažitým stereotypům.

2 DIAGNOSTIKA KLIMATU ŠKOLY A TŘÍDY

Pod pojmem diagnostika se skrývá řada metod a nástrojů, které pomáhají zjišťovat a měřit stav klimatu. Na základě těchto technik je možné následně navrhnout určitá zlepšení. Jelikož je každá škola jiná, je zapotřebí stejně tak přistupovat i k měření školního klimatu. Pokud se tedy provádí výzkum na jedné škole, musí se výsledky připisovat právě této škole v daný čas. Pedagogickým výzkumem se zabývá například Gavora (2010) anebo Grecmanová (©2014a, s. 8), která uvádí, že výzkum klimatu je orientovaný především na lidi (humanitně zaměřený) a je pomocí něho možné posuzovat prostředí, získávat odpovědi na dílčí pedagogické otázky (vztahy mezi učiteli a vedením, spravedlnost hodnocení, spokojenost, ochota spolupracovat, vybavení školy ad.) a celkově umožňuje lépe pochopit dění ve škole. Diagnostika klimatu školy by proto měla sloužit všem lidem, kteří se podílejí na jejím životě. Aby mohlo být klima diagnostikováno, je podle Čapka (2010, s. 93) důležité zjistit co nejobektivnější aktuální stav. Dění by mělo být co nejméně ovlivňováno a měly by být sbírány především subjektivní výpovědi školních aktérů. Jak uvádí Grecmanová (2008, s. 115), svědomitě diagnostikovat klima školy je poměrně náročná záležitost, přičemž odborník, učitel, ředitel či jiný aktér školy jako jednotlivec je schopen sledovat pouze dílčí oblast. Diagnostika klimatu by proto měla probíhat v týmu pracovníků.

Petlák (2006, s. 73) tvrdí, že klima školy a třídy významně ovlivňuje nejen výsledky žáků, ale má vliv i na mezilidské vztahy ve škole a je významnou hodnotou pro rodiče žáků. Pokud má být budováno pozitivní klima ve třídě, mělo by se zjistit, jak různí aktéři školy toto klima vnímají. Aby mohl být výzkum zrealizován, musí být určeny skupiny respondentů, které budou zkoumány. Většinou se jedná o hlavní aktéry školy. Grecmanová (2008, s. 102) uvádí, že mezi hlavními respondenty se obvykle nachází **žáci** (klima výuky, třídy, školní klima), **učitelé** (klima učitelského sboru, organizační klima, školní klima, případně klima výuky a třídy), **vedení školy** (př. ředitel může posuzovat zejména školní a organizační klima), **rodiče, školní inspektoři a další** aktéři školy. Dále se výzkumu mohou zúčastnit provozní zaměstnanci a poradenští pracovníci. Při výzkumu by se mělo pracovat nejméně se dvěma skupinami respondentů a je vhodné, aby výzkum prováděli přímo badatelé bez jiných zprostředkovatelů, což také zajistí vyšší míru objektivity a anonymity. Podle Grecmanové (©2004) někdy při výzkumu dochází u některých tvrzení k výskytu extrémních hodnot či „haló efektu“, což způsobuje zkreslování. Důvody, které vedou žáky, učitele či další respondenty k takovému jednání, mohou být různé (snaha pomstít se učitelům nebo obavy ze sankcí při zjištění aktuálního stavu a jiné).

2.1 Měření klimatu ve škole a třídě

Podle Čápa a Mareše (2007, s. 574) lze poznatky o klimatu využít k popisu stavu klimatu v konkrétní třídě z pohledu žáků, dále při hledání rozdílů ve vnímání klimatu mezi aktéry školy (především žáky, učiteli a rodiči), při porovnání přání se skutečným stavem, při sledování rozdílů mezi učiteli u jedné třídy, při hledání rozdílů mezi tradičními a alternativními školami, při zkoumání vlivu klimatu na osobnost žáka a učitele. Grecmanová (2008, s. 99–101) uvádí, že **výzkum klimatu školy** poskytuje informace o různých aspektech školy. Za **sociální aspekty** lze považovat například nezávislost učitelů, jejich sociální status, možnost odborného růstu, sociální kompetence učitele, interpersonální vztahy mezi učiteli, kohezi třídy jako sociální skupiny, přijetí žáků z jiných etnických skupin, sociální strukturu třídy, vztahy mezi žáky. **Kulturní (kurikulární) aspekty** představuje motivace k učení, připravenost školy na změny, škola z pohledu rodičů a žáků z etnických menšin, metody a formy práce směřující k pozitivnímu klimatu školy, koncentrace, participace, jasnost pravidel, rozmanitost a pořádek ve výuce, organizace školního života a charakter vedení, tradice a rituály ve škole, otevřenost školy aktérům a činnostem zvenčí. Dalšími jsou **materiální aspekty**, jako je architektura, vybavení, hygiena a estetická úprava školního prostředí. Klima školy může být jak **nezávisle**, tak i **závisle proměnnou**. Nezávisle proměnná ovlivňuje složky prostředí a závisle proměnná působí na součásti prostředí.

2.1.1 Výzkumné metody

Specifikací výzkumných šetření se podrobněji ve svých knihách zabývají například Chráska a Kočvarová, 2014; Chráska a Kočvarová 2015; Chráska, 2007; Mareš, Rabušic a Soukup, 2015 a další. Grecmanová (2008, s. 103) uvádí, že se všeobecně rozlišují dvě základní skupiny výzkumných šetření. Jedná se o **kvalitativní výzkumná šetření** (pozorování, rozhovory, analýza výroků, reflexe žákovských portfolioů a učitelských deníků, vybavení a výzdoba školy ad.), u kterých však dochází k problémům s hodnověrností, platností a časovou náročností. Dalším typem jsou **kvantitativní výzkumy**, které při zkoumání klimatu školy převažují. V současné době je k dispozici řada různých dotazníků.

Podle Čapka (2010, s. 135) může být školní klima diagnostikováno pomocí výpovědí různých účastníků, a to formou rozhovoru, odpovědí na otázky či vyplněním dotazníku. Mnoho zajímavých informací lze získat pozorováním, samotnou účastí na životě třídy nebo školy, pomocí her nebo projektivních technik. V článku pro Metodický portál RVP Grecmanová uvádí, že aby docházelo k objektivním zjištěním, doporučuje se tyto metody

kombinovat. Zatím je výzkum školního klimatu především v rukou výzkumníků, přičemž by bylo dobré, kdyby se s těmito metodami a technikami výzkumu seznámili také učitelé (především třídní učitelé) a vedení školy. Výzkum jim totiž může přiblížit život ve škole a vysvětlit některé situace, které se dějí ve škole. (Grecmanová, ©2004)

2.1.2 Měření klimatu ve škole

Podle Grecmanové (2008, s. 99) diagnostika klimatu školy umožňuje získat podstatné informace z historického vývoje, politických či vzdělávacích změn a makrostrukturálních vlivů na život školy. Díky těmto informacím je možné zdůvodňovat význam výzkumu klimatu školy. Diagnostika klimatu školy umožňuje zjišťovat skutečné a požadované klima a vymezit některé jeho typy, zkoumat chování lidí ve škole, sledovat a porovnávat klima v čase i s jinými organizacemi a srovnávat názory různých skupin respondentů. Výzkum může dále napomáhat k posouzení celkového prostředí školy a je schopný přinést odpovědi na dílčí pedagogické otázky.

První výzkumy klimatu organizace se objevily ve Spojených státech amerických ve 30. letech 20. století. O rozvoj se zde v tomto období nejvíce zasloužil K. Lewin v rámci psychologie a v Německu G. Briefsem výzkumem klimatu průmyslového provozu. Do Evropy, konkrétně nejprve do Německa, se výzkum klimatu školy dostal z USA teprve v roce 1970. Zde se na vývoji klimatu školy nejvíce podíleli H. Fend, H. Dressmann, F. Edar, R. Bessoth a další. Na konci 80. let 20. století pak začal zájem o školní klima upadat. (Grecmanová, ©2014a, s. 1)

Jak uvádí Kantorová (2015, s. 71), školní klima se v České republice začalo posuzovat až v souvislosti s transformací škol v roce 1989. Mezi nevýznamnější autory a výzkumníky patří podle Grecmanové (©2014a, s. 1) například J. Mareš, J. Lašek, M. Klusák, kteří se věnovali především sociálnímu klimatu třídy, klimatu učitelského sboru a komunikačnímu klimatu. Dodnes na problematice klimatu školy pracují například H. Grecmanová, M. Dopita, J. Kantorová, J. Skopalová a M. Chvál.

Existuje řada metod, pomocí nichž můžeme podle Čápa a Mareše (2007, s. 592–593) měřit klima školy. Jedná se například o **nestandardizované pozorování** (nezúčastněný pozorovatel se seznamuje se školou, prostředím, vybavením, chováním žáků a dalších aktérů školy a na základě subjektivního hodnocení si vytváří vlastní představu o místním klimatu školy), **standardizované pozorování** (pozorovatel přichází do školy předem připraven, má určitý cíl a snaží se o to, aby výsledky byly co nejméně subjektivní), **zúčastněné pozorování**

vání (pozorovatel pobývá ve škole dlouhodobě a začleňuje se do života školy a pozoruje dění zevnitř školy). Dalším možným přístupem k pozorování je, aby klima školy hodnotili sami jeho aktéři a vycházeli přitom ze svých zkušeností. Kromě pozorování lze využít také **rozhovor** s učiteli, žáky či vedením nebo **dotazníkové šetření a posuzovací škály** (pro žáky, učitele, rodiče, otázky jsou fixní).

Petlák (2006, s. 76–78) při zkoumání klimatu školy uvádí obdobný výčet metod, navíc ještě zmiňuje **sebehodnocení školy** (vede jej ředitel školy, zástupci žáků a zástupci rodičů, sleduje vzdělávací a výchovné výsledky, úspěšnost žáků po studiu, využití vyučovacího času, kvalitu vyučovacího procesu, překonávání bariér v učení, škola jako prostředí pro učení, jako sociální prostředí, jako profesionální prostředí, dále se řeší spolupráce školy s rodiči a dalšími orgány). Kromě tohoto hodnocení dále uvádí **sebehodnocení kvality školy podle EFQM**, zde se jedná o pravidelné sebehodnocení, které probíhá podle předem nastavených pravidel a kritérií pomocí dotazníku. Sleduje se především oblast vedení školy, politika a strategie školy, využívání zdrojů, řízení výuky, spokojenost zákazníků a zaměstnanců, vliv školy na okolí, výsledky školní činnosti. Pro porovnání jedné školy s jinou nejlepší školou v okolí je možné využít **benchmarking**. Dále je zde možnost hledat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby ve škole pomocí **SWOT analýzy**. Na tvorbě této analýzy většinou spolupracují všichni aktéři školy. Dalším typem výzkumné metody je **Paretův diagram**. Úkolem této analýzy je odhalit faktory, které mají největší vliv na dosažení výsledku. Vyhledávají se příčiny vzniku problémů a výsledky se přenáší do souřadnicového grafu. Pomocí metody „5-krát proč“ si lze položit pět otázek začínajících slovem „Proč?“ a z poslední odpovědi je vyvozen závěr. Nalézání příčin a důsledků daného problému může být řešeno pomocí tzv. **Ishikawova diagramu** neboli **techniky rybí kosti**.

2.1.3 Měření klimatu ve třídě

Podle Čápa a Mareše (2007, s. 572–574) existují různé přístupy k měření klimatu ve třídě. Prvním z nich je **sociometrický přístup**, při němž je objektem zkoumání školní třída jako sociální skupina. Učitel by měl být osobou, která provádí sociometrický výzkum. Středem zájmu je vývoj sociálních vztahů a jejich působení na rozvoj dispozic žáků. Ke zjištění těchto skutečností lze využít např. sociometricko-ratingový dotazník (SORAD). Další je **organizačně-sociologický přístup**, kde je objektem zkoumání školní třída jako organizační jednotka, v níž učitel zaujímá roli řídicího pracovníka. Výzkum se zaměřuje na rozvoj týmové práce v hodině a snižování nejistoty žáků při práci. Vhodnou diagnostickou meto-

dou je standardizované pozorování. Třetí je **interakční přístup**, zde badatel zkoumá interakce učitele a žáků ve výuce. Diagnostickou metodou je standardizované pozorování, interakční analýza (tužka-papír), počítačové metody, audiovizuální nahrávky, jejich popis a rozbor. Další je **pedagogicko-psychologický přístup**, při němž je zkoumána třída a učitel společně. Výzkum se zaměřuje na spolupráci ve třídě a kooperativní učení v malých skupinách. Využívanou metodou zkoumání je např. posuzovací škála Classroom Life Instrument (CLI). Následuje **školně-etnografický přístup**, kde objektem zkoumání je život školy jako celku. Badatel se účastní života školy pomocí zúčastněného pozorování po delší dobu a vede rozhovory s žáky i učiteli, jejich formulace si nahrává a přepisuje do protokolů, které dále analyzuje. Dále lze zmínit **vývojově-psychologický přístup**, kde zkoumaným objektem je žák jako osobnost a školní třída jako sociální prostředí, ve kterém má docházet k rozvoji osobnosti. Při výzkumu bývá využíváno více diagnostických metod. Další je **sociálně-psychologický a environmentalistický přístup**. Zde je objektem zkoumání školní třída, která je brána jako prostředí pro učení, žáci určité třídy a vyučující působící ve třídě. Výzkum se zaměřuje na kvalitu klimatu, jeho stav a preferovanou podobu klimatu. Diagnostickou metodou jsou posuzovací škály vyplňované aktéry školy. Tyto škály vypovídají o postojích, názorech a očekáváních souvisejících s klimatem.

2.2 Nástroje ke zkoumání klimatu

V 90. letech 20. století hledali čeští výzkumníci inspiraci v zahraničních zdrojích a překládali dotazníky, které se snažili aplikovat na podmínky českých škol. A to je zásluhou také J. Mareše a J. Laška. Mezi tyto nástroje patří například **Dotazník sociálního klimatu školní třídy „Naše třída“ (My Class Inventory – MCI)** nebo **„Škála prostředí třídy“ (Classroom Environment Scale – CES)** ad. Výzkumníci časem přišli na to, že zahraniční souvislosti nemusí být vždy transformovatelné na naše podmínky, ale je dobré se z nich inspirovat a poučit. (Grecmanová, ©2014a, s. 5)

Podle Grecmanové (2008, s. 106–107) se obvykle jedná o soubory dotazníků a škál, které jsou vyplňovány početnými skupinami respondentů, a badatel sleduje, zda se názory jednotlivců shodují či nikoli. Hlavním účelem nástrojů je rozsáhlá deskripce školního klimatu a získání zajímavých informací ze školního prostředí. Mezi tyto nástroje lze zařadit například **High-School Characteristics Index (HSCI)**, což je ukazatel znaků sekundární školy, který se snaží o pochopení potřeb žáků a očekávání školy. **Elementary School Environment Survey (ESES)**, který zkoumá prostředí na základní škole, dotazuje se žáků na jejich

vnímání učitelů a subkulturu žáků, tento dotazník má vést k poznání profilu školy. **School Climate Profile** se zaměřuje na poznání klimatu školy z pohledu žáků, učitelů, rodičů a dalších aktérů školy. Jedná se o obsáhlé pojetí klimatu školy. **Klima-Skalen** neboli **škály klimatu** se vztahují k obsahovému, vztahovému a interakčnímu aspektu. **My School Inventory (MSI)** je obdobným dotazníkem jako My Classroom Inventory, je však zaměřen na klima školy. **Fragebogen für Lehrer, Schüler und Eltern**, jedná se o dotazníky pro učitele, žáky a rodiče. Jsou v nich obsaženy 3 faktory: interakce mezi aktéry, pocity (učitel – přetíženost, žáci – strach ze zkoušení) a pochopení rolí (angažovanost rodičů nebo žáků).

Dotazníkovým šetřením Mapa školy společnosti Scio bylo zjištěno, že mezi většinou žáků ve třídách převládají kamarádské vztahy a míra kladných odpovědí ze strany rodičů se shoduje s učiteli. Většina žáků je paradoxně přísnější k hodnocení chování spolužáků než učitelé. Čtvrtina žáků se domnívá, že se téměř většina žáků k vyučujícím chová vhodně (2,8 bodu ze 4). Naopak ale více než polovina učitelů uvádí, že téměř většina žáků se k nim chová vhodně (3,5 bodu ze 4). Čím vyšší je hodnota, tím více žáků se k učitelům chová vhodně. Vyučující si myslí, že mají u žáků autoritu (3,4 bodu), kdežto žáci toto připouští méně (2,6 bodu). Z toho vyplývá, že řada žáků k učitelům autoritu nechová a učitelé si to neuvědomují nebo si to nechtějí přiznat. Přestože by bylo zapotřebí některé proměnné ve školách zlepšit, celkové prostředí a atmosféra na školách je dle výzkumu vnímána kladně. Potvrzuje to 89 % učitelů a 76 % žáků. Kromě toho se téměř 90 % žáků a rodičů shoduje, že jsou žáci ve škole vedeni ke slušnému chování. (Novotný, ©2016)

2.2.1 Nástroje ke zkoumání klimatu z pohledu žáků

Grecmanová (2008, s. 109–111) uvádí nástroje ke zkoumání školního klimatu z pohledu žáků. Patří sem **Classroom Climate Questionnaire (CCQ)**, což je dotazník ke klimatu třídy a skládá se z 80 výpovědí shrnutých do 18 dimenzí. Tato verze dotazníku byla dále přepracována a vznikl tzv. **Learning Environment Inventory (LEI)**, který obsahuje 15 dimenzí a každá se skládá ze 7 výpovědí. Dalším výzkumným nástrojem je **Classroom Environment Scale (CES)**. Jedná se o dotazník s názvem **Škála prostředí třídy**. Tento dotazník obsahuje 9 škál, z nichž každá má 10 položek (př. soudržnost, angažovanost ad.). **Individualized Classroom Environment Questionnaire (ICEQ)** je dotazník zaměřený na aspekty klimatu (jako je učení, nezávislost ad.), na které nebyly zaměřené předchozí dotazníky CES a LEI a skládá se z 5 dimenzí. **Lernsituationstest** neboli **Test učební situace** orientující se na klima výuky obsahuje pouze 4 dimenze (koheze, požadavky na výkon

ve výuce, identifikace s prací ve výuce, důraz na soutěže a pořádek). Tyto dimenze dále obsahují řadu otázek. **Fragebogen zum Unterrichtsklima (FUK)** je dotazník ke klimatu výuky, který se shoduje s LEI dotazníkem. FUK obsahuje 9 empirických dimenzí, z nichž každá obsahuje 5 otázek. **Landauer Skale zum Sozialklima von Schulklassen (LASSO)** neboli **Landauerova škála k sociálnímu klimatu tříd** je shrnutím doposud existujících dotazníků a obsahuje nově vyvinuté škály. Skládá se ze 17 dimenzí, které obsahují 152 výpovědí. **Linzer Fragebogen zum Schul und Klassenklima (LFSK)** je dotazník ke klimatu školy a třídy složený z 15 dimenzí obsahujících 98 otázek (př. vztahy mezi učiteli, žáky, znaky výuky ad.).

2.2.2 Nástroje zkoumání klimatu z pohledu učitelů

Mezi nejčastější nástroje zkoumání klimatu z pohledu učitelů Grecmanová (2008, s. 107–108) uvádí **Organizational Climate Description Questionnaire (OCDQ)**, který se zaměřuje na to, jak učitelé vnímají organizační klima. Dotazník se skládá z 64 otázek, které jsou rozdělené do 8 dimenzí. Tyto dimenze se zaměřují na chování učitelů a chování vedení. Dalším typem dotazníku je **School Level Environment Questionnaire (SLEQ)**. Jedná se o rozvinutí dotazníku OCDQ pro učitele. V této podobě se dotazník skládá ze 3 oblastí a 8 dimenzí. Do oblasti mezilidských vztahů jsou zahrnovány vztahy mezi učiteli a žáky, v oblasti osobního vývoje a orientace na cíle jsou uváděny odborné zájmy a orientace na výkon, třetí oblast se zaměřuje na zachování a změnu systému. **Organisations Klima Instrument OKI** je nástrojem organizačního klimatu, vychází taktéž z dotazníku OCDQ. Cílem tohoto dotazníku je autoevaluace školy. Otázky jsou rozděleny do dvou oblastí (učitelé a vedoucí školy). Později byl tento dotazník dále rozpracován a upraven na Analýzu klimatu a kultury na školách v Německu. Dále existuje řada dotazníků, které jsou zaměřeny právě na výzkum organizačního klimatu, jako je **Pupil Controll Ideology (PCI)**, který se zaměřuje na postoj učitelů ke kontrole chování žáků. Dalším dotazníkem zaměřeným na kvalitu života školy je **Quality of School Life Scale (QSL)** a **The School Survey**, kde je středem zájmu pracovní spokojenost učitelů.

Učitelé působící na středních školách mohou při měření třídního klimatu využít například sociometrii, která podává informace o vztazích mezi žáky. Pro zjištění komplexních informací, které je možné porovnávat s předchozími či jinými třídami, je vhodné použít dotazník na měření třídního klimatu CES. Pomocí tohoto dotazníku je možné změřit angažovanost žáků, jejich zaujetí školní prací, interakce mezi žáky, pomoc ze strany učitele, míru

orientace žáků na úkoly, pořádek a organizovanost či jasnost pravidel. Dotazník má dvě formy, a to aktuální (ukazuje současný stav) a preferovanou (přání, žádoucí stav). Žák v dotazníku volí odpovědi typu ano – ne. Vyplnění trvá 20 minut. (Čapek, ©2008b)

2.2.3 Nástroje zkoumání klimatu z pohledu rodičů

Většina dotazníků se zaměřuje na zjišťování informací o klimatu školy ze strany žáků, případně učitelů. Najít nástroje pro hodnocení spokojenosti rodičů s klimatem školy je trochu složitější. Nicméně existují některá šetření, jako je **Anketa pro rodiče – Anketa škoie na míru** (Kohoutek a Mareš, 2011), která byla vytvořena v rámci projektu Cesta ke kvalitě a je zaměřena na vnímání školy rodiči (informovanost, zázemí školy, výuka, aktivity školy, vztahy, spolupráce, komunikace, vedení školy ad.) na všech typech škol. Projekt zahrnuje také nástroj **Klima školy – Soubor dotazníků pro učitele, žáky a rodiče**, který je vytvořen pro hodnocení této problematiky žáky, učiteli i rodiči a je vhodný pro použití na druhém stupni základní školy a ve všech ročnících střední školy. Jedná se o tři varianty dotazníků, z nichž každý obsahuje 50 otázek. (Mareš et al., 2012) Dalším příkladem může být **Dotazník k evaluaci školního klimatu pro studenty, učitele a rodiče** (Kašpárková, 2004, s. 81–87). V praktické části bude využit právě Dotazník k evaluaci školního klimatu pro studenty, učitele a rodiče. Výběr tohoto dotazníku byl ovlivněn tím, že respondenti odpovídají na stejné otázky, kdežto u šetření Klima školy – Soubor dotazníků pro učitele, žáky a rodiče se otázky liší a není tedy stavěn pro zjišťování malých rozdílů mezi jednotlivými položkami, jejichž zjištění je taktéž součástí cíle práce.

Čáp a Mareš (2007, s. 593–595) uvádí, že po **stanovení diagnózy** by mělo dojít k analýze příčin stavu klimatu školy a k zamýšleným intervencím. Při snaze změnit klima školy dochází k problémům, jelikož škola je složitý organismus, v němž provádění změn není snadné. Zásahy navíc mohou zafungovat pouze na některé úrovni a na jiné nemusí. Protože se jedná svým způsobem také o změny cílů, které se týkají řady školních aktérů, nemusí dojít ke změnám u všech anebo tempem, které by odpovídalo představám.

2.3 Shrnutí

V druhé kapitole bylo uvedeno, co je to diagnostika klimatu školy a třídy, k čemu měření klimatu slouží, jak jej lze měřit a jaké nástroje lze k výzkumu použít. Autor si je vědom toho, že uvedený výčet nástrojů zcela jistě není kompletní a existuje řada jiných výzkumných nástrojů, které zde mohly být uvedeny či využity.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 DIAGNOSTIKA KLIMATU NA VYBRANÉ STŘEDNÍ ŠKOLE

Před zahájením samotného výzkumu bylo zapotřebí nejprve prostudovat dostupnou odbornou literaturu a seznámit se s možnostmi výzkumu, různými metodami a nástroji. Nedílnou součástí bylo také prvotní nastudování teoretických poznatků z oblasti klimatu školy a třídy. Jakmile došlo k získání potřebných informací, bylo možné začít vybírat konkrétní metodu a nástroj, kterým budou zjišťovány výsledky. Na realizaci šetření bylo zapotřebí se předem připravit a dohodnout se s vedením školy na průběhu zkoumání a na následném způsobu interpretace výsledků.

3.1 Charakteristika školy a cíle výzkumu

Výzkum byl realizován na střední škole v Jihomoravském kraji, v okrese Hodonín. Tato škola se nachází ve městě s téměř 12 000 obyvateli. Ve škole studuje asi 200 žáků a působí zde okolo 25 vyučujících. Subjektivní pohled autora na klima zdejší školy je velmi pozitivní. Jedná se o příjemné a moderní prostředí, které navozuje dobrou atmosféru k učení se. Přístup do budovy je bezbariérový. Žáci zde mají uzpůsobeny také prostory pro trávení jejich volného času. Ve škole jsou zřízeny počítačové učebny i učebny vybavené notebooky. Dále se ve škole nachází jazykové učebny, počítačová laboratoř a další učebny vybavené dataprojektory a interaktivní tabulí. Součástí školy je také velká jídelna, tělocvična a školní hřiště. Prostory školy jsou pokryty WIFI signálem.

Cíle výzkumu klimatu školy mohou být různorodé od zkoumání makrostrukturálních souvislostí (v politice, kultuře, historii, ekonomii), zaměřenosti na aktuální a preferované klima přes jeho typy (příznivé a nepříznivé klima školy, strážcovské a edukativní, se zájmem o lidi a zájmem o pracovní úkoly, autoritativní a liberální ad.). Kromě toho je možné porovnávat rozdíly mezi klimaty, srovnávat názory různých respondentů a dle těchto výzkumů pochopit dění ve škole. (Grecmanová, ©2014a, s. 2)

V této části je velmi důležité jasně specifikovat hlavní cíl práce. Aby byl tento cíl zjištěn, je nutné si vymezit dílčí cíle, kterých má být dosaženo. Kromě toho je zapotřebí stanovit hlavní výzkumnou otázku a k ní náležející dílčí otázky.

Hlavním výzkumným cílem je diagnostikovat klima školy z hlediska žáků, učitelů a rodičů. V návaznosti na hlavní cíl je zapotřebí stanovit **dílčí cíle**, a tedy diagnostikovat klima školy pro jednotlivé dotazníkové položky, diagnostikovat klima školy za jednotlivé oblasti

a diagnostikovat klima školy za dotazník jako celek. Toto vždy provést pro jednotlivé skupiny respondentů (žáky, učitele, rodiče) a následně provést jejich komparaci.

Hlavní výzkumnou otázkou je stanovit, jaké je hodnocení klimatu školy z pohledu žáků, učitelů a rodičů. **Díličí výzkumnou otázkou** je stanovit, jaké je hodnocení klimatu školy za jednotlivé dotazníkové položky, dále pak za jednotlivé oblasti a za dotazník jako celek.

Jakmile dojde k naplnění cíle pomocí získání odpovědí na výzkumné otázky, bude zapotřebí vypracovat možné návrhy a doporučení a s výsledky seznámit vedení školy.

3.2 Využití výzkumných metod a nástrojů

Pro zjištění požadovaných výsledků bude realizován **kvantitativní výzkum**. Jako výzkumný nástroj bude využíván **strukturovaný dotazník**, který vychází z již zpracovaného dotazníku zkonstruovaného pro hodnocení školního klimatu na středních školách (Copyright © PhDr. Jana Kašpárková, Ph.D., 2004). Tento dotazník je zpracován tak, aby bylo možné zhodnotit odpovědi různých respondentů (žáků, učitelů a rodičů) na obsahově stejné otázky, což následně umožní i komparaci výsledků mezi jednotlivými skupinami.

Dotazníkové šetření je realizováno s vědomím, že existuje řada jiných nástrojů (konkrétně i jiných dotazníků), které mohly být, ale nebyly využity. Autor práce se však po seznámení s různými dotazníky rozhodl pro výběr tohoto kompletního zpracování tří dotazníků, které jsou přímo zaměřeny na problematiku školního klimatu na středních školách. V dotazníku byly provedeny mírné úpravy, které však nijak nenaruší potřeby dotazníku ani autorská práva. Jedná se pouze o změnu u otázky č. 45 „Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport“ namísto „na školním dvoře“ a následně pak úpravy položek charakterizujících respondenty. Zde byly odstraněny nebo případně jinak upraveny nevyhovující položky.

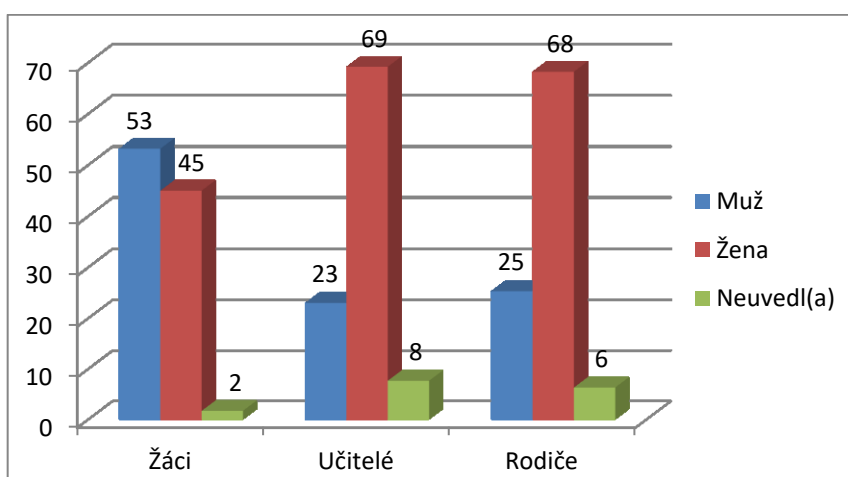
Dotazník nebyl autorem vytvářen ne proto, že by jeho zpracování bylo příliš pracné, ale právě z toho důvodu, že tento dotazník již prošel předvýzkumem a byl již několikrát realizován. Je proto také možné dohledat výsledky tohoto dotazníkového šetření z pohledu žáků, učitelů a rodičů i na jiných školách a porovnat je s výsledky výzkumného šetření v této práci. Toto však již není náplní bakalářské práce, ale pro hlubší budoucí prozkoumání to může být dobrým námětem, jak v práci pokračovat. Jak bylo již zmíněno, velkou výhodou je, že lze mezi sebou jednotlivé skupiny porovnat, zjistit, jak se jejich jednotlivé odpovědi odlišují a kde vznikají největší odchylky. Právě díky tomu, bude možné analyzovat aktuální stav klimatu na této střední škole a navrhnout možná opatření či zlepšení.

3.3 Analýza a interpretace výsledků

Výzkum byl realizován v období od října do listopadu 2016 na uvedené střední škole. Dotazníkové šetření probíhalo pomocí osobního kontaktu s žáky, kdy jim ve výuce byly předány a sesbírány dotazníky. Učitelé dotazníky obdrželi na poradě a posléze byly hromadně vybrány od zástupce školy. Rodiče vyplnili dotazníky na rodičovských schůzkách. Odpovědi byly celkově získány od 171 žáků (ze 198), 13 učitelů (z 23 vyučujících) a 63 rodičů. Data byla zpracována v tabulkovém procesoru Excel za použití statistických funkcí a vyhodnocení bylo provedeno formou grafů, tabulek a slovní interpretace.

Výzkumu se dle grafu č. 1 zúčastnilo 171 žáků (z toho 91 chlapců, 53 %; 77 dívek, 45 %; 3 neuvědli, 2 %), 13 učitelů (z toho 3 muži, 23 %; 9 žen, 69 %; 1 neuvědli, 8 %) a 63 rodičů (z toho 16 otců, 25 %; 43 matek, 68 %; 3 neuvědli, 6 %). Pro lepší porovnání mezi skupinami jsou skutečné hodnoty převedeny na procenta.

Graf 1: Přehled zúčastněných respondentů na šetření v procentech



Věk se u žáků vyplňujících dotazník, a tedy i studujících na dané škole, pohyboval mezi 15–21 lety. Dotazník vyplnilo 22 žáků ve věku 15 let, 46 žáků ve věku 16 let, 36 žáků ve věku 17 let, 44 žáků ve věku 18 let, 14 žáků ve věku 19 let, 1 žák ve věku 20 a 21 let. 7 žáků odmítlo na otázku odpovědět. Průměrný věk žáků je 16,93 roků. Ve škole jsou 4 **ročníky** a v každém z nich jsou 2 třídy. 43 žáků z dotazovaných navštěvuje 1. ročník, 48 žáků chodí do 2. ročníku, 43 žáků je ve 3. ročníku a nejméně, tedy 37, žáků studuje ve 4. ročníku. Žáci jsou rozdělení do dvou **studijních programů**. 95 žáků navštěvuje program Obchodní akademie a 76 žáků program Informační technologie. Co se týče **výsledků na jejich posledním vysvědčení**, tak 25 žáků prospělo s vyznamenáním, 139 žáků prospělo, 4 neprospěli a 3 žáci tuto skutečnosti neuvědli.

Délka praxe u učitelů se pohybovala mezi 2 měsíci až 37 lety. Průměrná délka učitelské praxe pak vyšla 23,27 let. Mezi rodiči účastnicími se dotazníkového šetření byli 3 rodiče se základním **vzděláním**, 22 vyučených rodičů, 31 středoškolsky vzdělaných rodičů, 4 vysokoškolsky vzdělání a 3 rodiče neuvedli výši svého vzdělání.

V dotazníkových šetřeních bylo k odpovědím využito pětistupňové škály, přičemž jednotlivé položky hodnocení znamenají:

1 = naprosto nesouhlasím s tvrzením

2 = spíše nesouhlasím s tvrzením

3 = nemohu posoudit tvrzení (ani nesouhlasím, ani souhlasím)

4 = spíše souhlasím s tvrzením

5 = naprosto souhlasím s tvrzením

Tyto položky byly následně shrnuty do pěti oblastí:

1. Celkový vztah a motivace ke škole (položky č. 1–9)

2. Kvality a kompetence učitelů (položky č. 10–21)

3. Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování (položky č. 22–29)

4. Soudržnost třídy jako sociální skupiny (položky č. 30–37)

5. Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy (položky č. 38–50)

Výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v tabulce č. 1. Je zde specifikována návratnost dotazníků od respondentů (v počtu i procentuálním vyjádření), dále je vypočten index percepce neboli aritmetický průměr a směrodatná odchylka.

Návratnost udává, kolik respondentů se zúčastnilo dotazníkového šetření.

Index percepce je výpočtem průměrné hodnoty ze všech uvedených hodnot za každou skupinu. Tato veličina by se měla pohybovat mezi 1 a 5, jelikož hodnocení proběhlo na pětistupňové škále. Čím jsou hodnoty vyšší, tím je percepce dané skupiny příznivější. Zjištěné hodnoty ukazují, že všichni respondenti v průměru volili hodnoty okolo 3, což znamená, že s uvedenými tvrzeními ani nesouhlasí, ani souhlasí. K hodnotě číslo 4 se nejvíce přiblížili rodiče, kteří tím vyjádřili, že s danými tvrzeními spíše souhlasí.

Směrodatná odchylka říká, jak se jednotlivé výsledky liší od průměru. Čím je směrodatná odchylka nižší, tím dochází k větší shodě v odpovědích respondentů. V případě, kdy jsou hodnoty směrodatné odchylky vysoké, značí to možné problémy ve vnímání klimatu školy. V porovnání skupin jde o nízkou míru odlišností. Směrodatná odchylka je nejnižší u rodičů, což znamená, že se jejich odpovědi shodují více než odpovědi učitelů a žáků.

Tabulka 1: Základní informace o výsledcích šetření

Výsledky šetření	žáci		učitelé		rodiče	
	n	%	n	%	n	%
Návratnost	171	86 %	13	57 %	63	32 %
Index percepce (arit. průměr)	3,22		3,41		3,58	
Směrodatná odchylka	1,20		1,30		1,12	

Pro každou dotazníkovou položku, oblast i hromadně pro celý dotazník byly zjišťovány statistické proměnné, jako je aritmetický průměr, směrodatná odchylka, minimální a maximální hodnota, medián a modus. Uvedené hodnoty jsou zde interpretovány a po interpretaci následuje vždy tabulka, v níž je výčet všech hodnot.

3.3.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření z pohledu žáků

Jak je uvedeno v tabulce č. 2, **aritmetické průměry** odpovědí žáků se u většiny položek pohybují okolo hodnoty 3, což vyjadřuje, že žák ani nesouhlasí, ani souhlasí s daným tvrzením. Odchylky od této hodnoty lze sledovat u otázek č. 1, 4, 13, 19, 20, 21, 23, 24, 30, 31, 35, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 48, kde u otázky č. 1 bylo podle hodnoty 3,63 zjištěno, že se žákům škola spíše líbí. U otázky č. 4 je hodnota 2,46, která značí, že žáci v průměru spíše nesouhlasí s tím, že by měli navštěvovat jinou školu. U otázky č. 13 je hodnota 3,56, což směřuje k tvrzení, že učitelé jsou spíše vstřícní a ochotni studentům pomoci. U otázky č. 19 a 20 se vyskytují hodnoty okolo 3,55, a tedy žáci spíše souhlasí s tím, že si na ně učitelé udělají čas, když něco potřebují, avšak také žáci potvrzují, že o některých problémech je spíše obtížnější s učiteli diskutovat. V otázce č. 21 je hodnota průměru 2,43, což znamená, že žáci spíše nesouhlasí s tvrzením, že učení s jejich učiteli jim dělá ve škole radost. Někteří žáci u této otázky v dotazníkovém šetření dokonce napsali, jak s kterými vyučujícími. Zřejmě z tohoto důvodu se početná skupina žáků rozhodla pro hodnocení 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím), což se také do průměru promítlo. Na otázku č. 23, zda žáci znají pravidla a předpisy ve škole, odpověděli žáci průměrně 3,77, a to značí, že spíše souhlasí s tímto tvrzením, a tedy spíše znají pravidla a předpisy ve škole. V otázce č. 24 „Ve škole mohu spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů“ žáci odpověděli 1,85, což znamená, že spíše nesouhlasí s tímto tvrzením. U otázky č. 30 žáci průměrnou hodnotou 3,87 spíše souhlasí s tvrzením, že se občas stane, že si studenti nadávají. V otázce č. 31 žáci hodnotou 4,04 potvrzují, že spíše souhlasí, že se setkávají také mimo školu. Otázka č. 35 je hodnocena v průměru 2,16, což znamená, že žáci spíše nesouhlasí s tvrzením, že všichni žáci ve třídě jsou jejich důvěrnými přáteli. U otázek

č. 38, 39, 40, 41, 42, 45, 46, 47 a 48 žáci hodnotou 3,54–4,12 spíše souhlasí s tvrzením, že škola vypadá pěkně, je udržována v dobrém stavu, je čistá, je bezpečným místem, školní budova je prostorná, na hřišti je dostatek místa, tělocvična je dobře vybavena, toalety jsou hygienické, avšak také žáci souhlasí s tvrzením, že ve třídách je často příliš horko nebo chladno. Z výše uvedeného je zřejmé, že žáci hodnotí školu spíše pozitivně.

Hodnoty aritmetických průměrů se **nejvíce lišily** u otázky č. 24, kdy průměr hodnocení žáků byl 1,85, což značí, že žáci ve škole spíše nemohou spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů. Dalšími zajímavými hodnotami pak byly 4,04 u otázky č. 31, kdy žáci spíše souhlasili s tím, že se setkávají s ostatními žáky ze třídy mimo školu, následně otázka č. 38, kde žáci hodnotou 4,06 spíše potvrdili, že škola vypadá pěkně a otázka č. 42, v níž žáci hodnotou 4,12 spíše souhlasí s tvrzením, že budova je prostorná. Ostatní otázky nevykazovaly známky extrémů.

U **směrodatné odchylky** počítané pro jednotlivé otázky je vhodné si povšimnout otázky č. 8 „Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy“. U této otázky se odpovědi žáků nejméně odlišují, tzn., převládá u nich největší shoda v odpovědích. U otázek č. 16 „Učitelé studenty povzbuzují, aby ve vyučování otevřeně diskutovali“, č. 25 „Ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů“ a č. 45 „Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport“, které se pohybují v rozmezí od 1,21–1,27, se odpovědi žáků nejvíce odlišují.

Minimální hodnota pro jednotlivé položky byla 1, přičemž u otázky č. 39 „Naše škola je udržována v dobrém stavu“ žádný z žáků neuvedl hodnotu menší než 2, což znamená, že žádný z žáků neuvedl, že by s tímto tvrzením zcela nesouhlasil.

Za **maximální hodnotu** byla u všech otázek alespoň jednou použita hodnota 5, která znamená, že vždy některý z žáků hodnotil, že naprosto souhlasí s uvedeným tvrzením.

Medián udává střední hodnotu statistického souboru. Sám o sobě není tak vypovídající jako v porovnání s aritmetickým průměrem. Při porovnání bylo zjištěno, že aritmetický průměr u otázky č. 7 „Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti“, č. 11 „Učitelé vyučují svoje předměty s nadšením“ a č. 22 „Musím ve škole dodržovat příliš mnoho pravidel a předpisů“ se výrazněji liší od mediánu, kdežto u otázek č. 8 „Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy“ a č. 26 „Ve škole je vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně“ je

téměř shodný. Ostatní otázky zhruba odpovídaly porovnání aritmetického průměru s mediánem.

Další zajímavou charakteristikou je **modus**, který určuje nejčastěji zvolené hodnocení. Zde je vhodné se zaměřit na extrémní hodnoty, kterými jsou 1 a 5. U otázky č. 24 „Ve škole mohu spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů“ a otázky č. 35 „Všichni studenti z naší třídy jsou mí důvěrní přátelé“ žáci nejčastěji odpověděli 1, což značí, že s těmito tvrzeními rozhodně nesouhlasí. Naopak 5 (rozhodně souhlasím) na hodnotící škále uvedli žáci u otázek č. 30 „Občas se stane, že si studenti nadávají“, č. 31 „Studenti naší třídy se setkávají také mimo školu“, č. 34 „Někteří studenti v naší třídě nejsou mými kamarády“ a č. 45 „Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport“.

Tabulka 2: Popisné statistiky pro každou položku z pohledu žáků

Jednotlivé položky – ŽÁCI		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
Oblast č. 1: Celkový vztah a motivace ke škole							
1.1	Naše škola se mi líbí.	3,63	0,98	1	5	4	4
2.1	Chodím rád do této školy.	3,21	1,06	1	5	3	4
3.1	Jsem pyšný na naši školu.	2,83	1,03	1	5	3	3
4.1	Raději bych navštěvoval jinou školu.	2,46	1,25	1	5	2	2
5.1	Učitelé mají jasné pedagogické názory.	2,85	0,99	1	5	3	3
6.1	Učitelé své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	2,87	0,87	1	5	3	3
7.1	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	3,46	0,95	1	5	4	4
8.1	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy.	2,99	0,79	1	5	3	3
9.1	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	3,06	1,11	1	5	3	4
Oblast č. 2: Kvality a kompetence učitelů							
10.1	Učitelé vysvětlují učivo velmi dobře.	2,85	0,97	1	5	3	3
11.1	Učitelé vyučují svoje předměty s nadšením.	2,54	1,06	1	5	2	2
12.1	Učitelé jsou lehkomyšní a nedůslední.	2,71	0,97	1	5	3	3
13.1	Učitelé jsou vstřícní a ochotni studentům pomoci.	3,56	0,92	1	5	4	4

14.1	Učitelé jednají se studenty s respektem.	2,92	1,08	1	5	3	3
15.1	Učitelé studenty povzbuzují, aby se ve vyučování snažili.	3,09	1,15	1	5	3	4
16.1	Učitelé studenty povzbuzují, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	2,85	1,27	1	5	3	2
17.1	Učitelé vedou studenty ke vzájemné spolupráci.	2,86	1,16	1	5	3	2
18.1	Učitelé se o studenty zajímají.	2,86	1,01	1	5	3	3
19.1	Učitelé si udělají pro studenty čas, když něco potřebují.	3,56	1,02	1	5	4	4
20.1	S učiteli je obtížné diskutovat o některých problémech.	3,55	1,15	1	5	4	4
21.1	S našimi učiteli mi dělá učení ve škole radost.	2,43	1,02	1	5	2	3
Oblast č. 3: Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování							
22.1	Musím ve škole dodržovat příliš mnoho pravidel a předpisů.	3,44	1,18	1	5	4	4
23.1	Znám pravidla a předpisy ve škole.	3,77	1,18	1	5	4	4
24.1	Ve škole mohu spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů.	1,85	0,95	1	5	2	1
25.1	Ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	2,96	1,25	1	5	3	3
26.1	Ve škole je vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	2,99	1,01	1	5	3	3
27.1	Studenti ve třídě neposlouchají, co učitel říká.	3,46	1,10	1	5	4	4
28.1	Ve vyučování často vládne zmatek.	3,27	1,12	1	5	3	4
29.1	Během vyučování je ve třídě většinou hluk.	3,49	1,11	1	5	4	4
Oblast č. 4: Soudržnost třídy jako sociální skupiny							
30.1	Občas se stane, že si studenti nadávají.	3,87	1,17	1	5	4	5
31.1	Studenti naší třídy se setkávají také mimo školu.	4,04	0,96	1	5	4	5
32.1	Učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	2,85	1,07	1	5	3	3
33.1	V naší třídě je každý mým kamarádem.	3,03	1,37	1	5	3	4
34.1	Někteří studenti v naší třídě nejsou mými kamarády.	3,29	1,50	1	5	4	5
35.1	Všichni studenti z naší třídy jsou mi důvěrní přátelé.	2,16	1,12	1	5	2	1
36.1	Všichni studenti se v naší třídě mezi sebou dobře snášejí.	3,13	1,30	1	5	3	4

37.1	Studenti z naší třídy se mají mezi sebou rádi jako přátelé.	3,23	1,10	1	5	3	3
Oblast č. 5: Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy							
38.1	Naše škola vypadá pěkně.	4,06	0,93	1	5	4	4
39.1	Naše škola je udržována v dobrém stavu.	3,88	0,94	2	5	4	4
40.1	Naše škola je čistá.	3,91	0,93	1	5	4	4
41.1	Naše škola je bezpečné místo.	3,65	1,13	1	5	4	4
42.1	Školní budova je prostorná.	4,12	0,85	2	5	4	4
43.1	Naše škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	3,48	1,23	1	5	4	4
44.1	Prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů jsou útulné.	3,04	1,08	1	5	3	3
45.1	Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport.	3,60	1,21	1	5	4	5
46.1	Tělocvična je dobře vybavena.	3,81	1,03	1	5	4	4
47.1	Toalety jsou hygienické.	3,68	1,06	1	5	4	4
48.1	Ve třídách je často příliš horko nebo příliš chladno.	3,54	1,12	1	5	4	3
49.1	Ve třídách je nevyvětráno.	3,29	1,17	1	5	3	3
50.1	Stoly a židle jsou pohodlné.	2,90	1,16	1	5	3	2

Při sledování **školního klimatu podle oblastí** byly zjištěny hodnoty uvedené v tabulce č. 3. První čtyři oblasti: „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9), „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21), „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) a „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) byly žáky hodnoceny průměrně okolo 3, což znamená, že s tvrzeními v těchto oblastech ani nesouhlasí, ani souhlasí. U páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ žáci v průměru hodnotou 3,61 spíše souhlasí s tvrzeními v této oblasti (položky č. 38–50).

Podle výsledků **směrodatné odchylky** lze říci, že odpovědi žáků se nejméně odlišují, a tedy se nejvíce shodují v první oblasti „Celkový vztah a motivace ke škole“ a nejvíce se odlišují, a tedy se nejméně shodují v oblasti čtvrté „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“. U druhé a páté oblasti je směrodatná odchylka shodná.

Minimální hodnoty pro dané oblasti jsou 1, což znamená, že v každé oblasti se alespoň jedenkrát vyskytla odpověď „rozhodně nesouhlasím“.

Maximální hodnoty pro dané oblasti jsou 5, což znamená, že v každé oblasti se alespoň jedenkrát vyskytla odpověď „rozhodně souhlasím“.

Medián pro oblast 1–4 se pohybuje na hodnotě 3, což značí průměrné hodnocení (ani nesouhlasím, ani souhlasím), které také odpovídá aritmetickému průměru. U oblasti č. 5 „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ je medián 4, což také odpovídá aritmetickému průměru a znamená, že žáci spíše souhlasili s tvrzeními v této oblasti.

Modus zde udává nejčtenější hodnotu, a tedy v první a druhé oblasti jde o průměrné hodnocení (ani nesouhlasím, ani souhlasím) a ve třetí až páté oblasti převažuje hodnocení „spíše souhlasím“ s tvrzeními v dané oblasti.

Tabulka 3: Popisné statistiky pro každou oblast z pohledu žáků

Oblasti školního klimatu – ŽÁCI		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	3,04	1,07	1	5	3	3
2.	Kvality a kompetence učitelů	2,98	1,13	1	5	3	3
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	3,15	1,25	1	5	3	4
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	3,20	1,33	1	5	3	4
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	3,61	1,13	1	5	4	4

Celkové vyhodnocení odpovědí jednotlivých žáků je shrnuto v tabulce č. 4. **Aritmetický průměr** je 3,22 (ani nesouhlasím, ani souhlasím s danými tvrzeními). **Směrodatná odchylka** je 1,20 (čím menší hodnota, tím vyšší shoda v odpovědích žáků). Tato skutečnost tedy udává, že se žáci ve svých odpovědích v celkovém porovnání odchylovali o 1,20 od průměrné hodnoty. **Minimální hodnotou** v celém dotazníku je 1, což znamená, že alespoň jedenkrát bylo žáky odpovězeno, že s daným tvrzením naprosto nesouhlasí. **Maximální hodnotou** v celém dotazníku je 5, což znamená, že alespoň jedenkrát bylo žáky odpovězeno, že s daným tvrzením naprosto souhlasí. Další hodnotou je **medián**, který odpovídá hodnotě aritmetického průměru a jedná se tedy o hodnotu 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím s daným tvrzením). **Modus** udává nejčastěji uváděnou hodnotu, a tedy 4 znamená, že žáci nejčastěji uváděli, že s daným tvrzením spíše souhlasí.

Tabulka 4: Popisné statistiky pro dotazník z pohledu žáků

Vyhodnocení celého dotazníku – ŽÁCI					
ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
3,22	1,20	1	5	3	4

3.3.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření z pohledu učitelů

Jak je uvedeno v tabulce č. 5, **aritmetické průměry** se u učitelů pohybovaly většinou buď nad průměrem, anebo pod průměrem. Učitelé se častěji vyhýbali hodnocení pomocí průměru z uvedených možností. S převažující většinou tvrzení učitelé spíše souhlasili. Škola, ve které učitelé vyučují, se jim spíše líbí, chodí do ní rádi, spíše nesouhlasí s tím, že by měli vyučovat na jiné škole a mají spíše jasné pedagogické názory. Spíše se snaží své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinovat a spolu s vedením spolupracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti. Vedení školy se spíše stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o vizi školy, společně se snaží o vytváření příjemného a férového prostředí. Učitelé také spíše souhlasí s tvrzením, že většina z nich vysvětluje učivo velmi dobře a spíše nesouhlasí s tím, že by byli učitelé lehkomyšlní či nedůslední. Dále učitelé spíše souhlasí s tvrzením, že většina učitelů je vstřícná a ochotná studentům pomoci, jednají se studenty s respektem a povzbuzují je ke snaze. Učitelé souhlasí s tím, že se snaží vést žáky k tomu, aby spolupracovali se spolužáky. Vyučující se spíše zajímají o žáky, udělají si na ně čas a spíše nesouhlasí s tím, že by bylo obtížné o některých věcech s žáky diskutovat. Učitelé spíše nesouhlasí s tím, že by ve škole vznikalo příliš mnoho pravidel a převládal zmatek či hluk ve třídě. Dokonce učitelé spíše nesouhlasí, že by se ve třídách, kde vyučují, žáci navzájem nekamarádili. Většina učitelů pak spíše souhlasí s tím, že škola vypadá pěkně, je udržovaná v dobrém stavu, je čistá, bezpečná, prostorná, útulná, na hřišti je dostatek místa, tělocvična je dobře vybavená, toalety jsou hygienické a stoly a židle pohodlné. Učitelé spíše nesouhlasí s tím, že by ve třídách bylo nevyvětráno. Z tohoto výčtu je zřejmé, že učitelé většinou uváděli hodnocení pozitivní nebo méně často uvedli hodnocení průměrné (ani nesouhlasili, ani souhlasili). Obecně z toho vyplývá, že jsou učitelé s klimatem na škole spokojeni.

Hodnoty **aritmetických průměru se nejvíce lišily** u otázky č. 12 a 20, kde učitelé odpověděli, že spíše nesouhlasí s tím, že by většina učitelů byla lehkomyšlných a nedůsledných a že by měl být problém diskutovat o některých věcech s žáky. U otázek č. 38 až 42 a otázky č. 47 učitelé spíše souhlasí s tím, že škola vypadá pěkně, je udržovaná v dobrém stavu, je čistá, bezpečná, prostorná a toalety jsou hygienické.

U **směrodatné odchylky** je vhodné se zaměřit na hodnoty, které se nejvíce nebo nejméně odchyľují od průměrné hodnoty. Největší odchylku lze zpozorovat u otázek č. 2, 3, 4, 22, 24, 43 a 44. Učitelé se tedy nejméně shodovali v tom, zda chodí rádi do této školy, zda jsou na ni pyšní, zda by chtěli raději vyučovat na jiné škole, zda musí žáci dodržovat mnoho

pravidel, zda mohou žáci spolurozhodovat při stanovování pravidel, zda je ve škole dostatek prostor pro posezení a jestli jsou tyto prostory útulné. Nejmenší odchylky pak byly sledovány u otázek č. 6, 11, 18, 20, 26, 33 a 36. To znamená, že se učitelé nejvíce shodovali v tvrzeních, že vyučující své názory koordinují mezi sebou, většina učitelů vyučuje svoje předměty s nadšením, většina učitelů se o žáky zajímá, na škole je obtížné diskutovat o některých problémech, ve škole je vše podřízeno přísnému řádu a ve třídách, kde učitelé vyučují, se všichni kamarádí a ve třídách se všichni žáci dobře snášejí.

Jako **minimální hodnotu** většinou učitelé použili 1 (rozhodně nesouhlasím), přičemž u otázek č. 5, 6, 10, 14, 17, 18, 23, 26, 32, 33 a 45 jako minimální hodnotu použili 2 (spíše nesouhlasím). Z toho vyplývá, že učitelé ani jednou nehodnotili, že by rozhodně nesouhlasili s tím, že mají jasné pedagogické názory, tyto názory koordinují mezi sebou, vysvětlují učivo velmi dobře, jednají se studenty s respektem, vedou žáky ke spolupráci a zajímají se o žáky. Dále, že studenti znají pravidla, ve škole je vše podřízeno přísnému řádu, učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi žáky, v jednotlivých třídách se žáci navzájem kamarádí a na hřišti je dostatek místa.

Maximální hodnotou byla u většiny tvrzení alespoň jednou uvedena 5 (rozhodně souhlasím), až na otázky č. 11, 21, 26, 36, 37, 49, u kterých bylo uvedeno nejvyšší hodnocení 4 (spíše souhlasím), což se týká tvrzení, že většina učitelů vyučuje svoje předměty s nadšením, většině učitelů dělá práce se studenty radost, vše je podřízeno přísnému řádu, ve třídách se žáci dobře snášejí a mají se mezi sebou rádi a ve třídách je nevyvětráno. U otázek č. 20 a 34 bylo uvedeno pouze hodnocení 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím). To se týká tvrzení „Je obtížné s většinou učitelů diskutovat o některých problémech“ a „V jednotlivých třídách se někteří žáci navzájem nekamarádí“.

Střední hodnota neboli **medián** říká, že u otázek č. 13 a 43 je medián shodný s aritmetickým průměrem, což znamená, že je většina učitelů spíše vstřícná a ochotná žákům pomoci a že je ve škole dostatek místa pro posezení a odpočinek studentů. Naopak u otázek č. 3, 12, 16, 26, 27, 34, 39, 45, 46 a 47 se medián nejvíce vzdaluje od průměru. Týká se to tvrzení, že na škole je většina učitelů lehkomyšlných a nedůsledných, většina učitelů povzbuzuje studenty k otevřené diskusi, vše je podřízeno přísnému řádu, studenti často neposlouchají učitele, co říkají, někteří žáci se navzájem nekamarádí, škola je udržovaná v dobrém stavu, na hřišti je dostatek místa, tělocvična je dobře vybavena a toalety jsou hygienické.

Další statistickou charakteristikou je **modus**, u kterého jsou podstatné hlavně extrémní hodnoty. U otázek č. 4 a 12 je hodnocení 1 (rozhodně nesouhlasím). Jedná se o tvrzení „Raději bych vyučoval na jiné škole“ a „Na naší škole je většina učitelů lehkomyšlných a nedůsledných“. U otázek č. 38 až 47 je hodnocení 5 (rozhodně souhlasím). Tato tvrzení se týkají především vzhledu a vybavení školy (škola je pěkná, udržovaná v dobrém stavu, čistá, bezpečná, prostorná, je zde dostatek místa pro posezení a odpočinek žáků apod.).

Tabulka 5: Popisné statistiky pro každou položku z pohledu učitelů

Jednotlivé položky – UČITELÉ		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
Oblast č. 1: Celkový vztah a motivace ke škole							
1.2	Škola, ve které vyučuji, se mi líbí.	4,23	1,05	1	5	4	4
2.2	Chodím rád do této školy.	3,85	1,29	1	5	4	4
3.2	Jsem pyšný na naši školu.	3,46	1,28	1	5	4	4
4.2	Raději bych vyučoval na jiné škole.	2,38	1,44	1	5	2	1
5.2	Učitelé na naší škole mají jasné pedagogické názory.	3,85	0,86	2	5	4	4
6.2	Učitelé naší školy své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	3,85	0,77	2	5	4	4
7.2	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	3,77	1,05	1	5	4	4
8.2	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu, jak má škola vypadat v budoucnu.	3,62	1,08	1	5	4	4
9.2	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	3,77	1,12	1	5	4	4
Oblast č. 2: Kvality a kompetence učitelů							
10.2	Na naší škole vysvětluje většina učitelů učivo velmi dobře.	3,77	0,80	2	5	4	4
11.2	Na naší škole vyučuje většina učitelů svoje předměty s nadšením.	3,08	0,73	1	4	3	3
12.2	Na naší škole je většina učitelů lehkomyšlných a nedůsledných.	1,85	1,17	1	5	1	1
13.2	Na naší škole je většina učitelů vstřícných a ochotných studentům pomoci.	4,00	1,04	1	5	4	4
14.2	Na naší škole jedná většina učitelů se studenty s respektem.	3,92	0,92	2	5	4	4
15.2	Na naší škole většina učitelů studenty povzbuzuje, aby se ve vyučování snažili.	3,92	1,07	1	5	4	4

16.2	Na naší škole většina učitelů studenty povzbuzuje, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	3,31	1,14	1	5	4	4
17.2	Na naší škole vede většina učitelů studenty k tomu, aby s ostatními studenty spolupracovali.	3,77	0,89	2	5	4	4
18.2	Na naší škole se o studenty zajímá většina učitelů.	3,92	0,73	2	5	4	4
19.2	Na naší škole si většina učitelů udělá pro studenty čas, když něco potřebují.	4,15	1,03	1	5	4	4
20.2	Na naší škole je s většinou učitelů obtížné diskutovat o některých problémech.	1,85	0,77	1	3	2	2
21.2	Na naší škole dělá většině učitelů práce se studenty radost.	2,92	0,83	1	4	3	3
Oblast č. 3: Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování							
22.2	Studenti musí ve škole dodržovat mnoho pravidel a předpisů.	3,15	1,29	1	5	3	4
23.2	Studenti znají pravidla a předpisy ve škole.	3,38	1,00	2	5	3	4
24.2	Studenti mohou ve škole spolupřihodovat při stanovování pravidel a předpisů.	3,08	1,27	1	5	3	3
25.2	Ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	2,31	1,14	1	5	2	2
26.2	Ve škole je vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	2,62	0,74	2	4	2	2
27.2	Studenti často ve třídě neposlouchají, co říkám.	3,38	1,08	1	5	4	4
28.2	Při mém vyučování často vládne zmatek.	2,15	1,17	1	5	2	2
29.2	Během mého vyučování je ve třídě většinou hluk.	2,15	1,17	1	5	2	2
Oblast č. 4: Soudržnost třídy jako sociální skupiny							
30.2	Občas se stane, že si studenti nadržávají.	2,85	1,17	1	5	3	3
31.2	Studenti většiny tříd se setkávají také mimo školu.	3,08	0,92	1	5	3	3
32.2	Učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	3,31	0,91	2	5	3	4
33.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se všichni studenti navzájem kamarádí.	3,15	0,77	2	5	3	3
34.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se někteří studenti navzájem nekamarádí.	2,31	0,82	1	3	3	3

35.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, jsou všichni studenti důvěrní přátelé.	2,62	1,08	1	5	3	3
36.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se všichni studenti dobře snášejí.	2,85	0,77	1	4	3	3
37.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se studenti mají mezi sebou rádi jako přátelé.	2,85	0,95	1	4	3	3
Oblast č. 5: Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy							
38.2	Naše škola vypadá pěkně.	4,54	1,08	1	5	5	5
39.2	Naše škola je udržována v dobrém stavu.	4,46	1,08	1	5	5	5
40.2	Naše škola je čistá.	4,54	1,08	1	5	5	5
41.2	Naše škola je bezpečné místo.	4,46	1,08	1	5	5	5
42.2	Školní budova je prostorná.	4,54	1,08	1	5	5	5
43.2	Naše škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	4,00	1,36	1	5	4	5
44.2	Prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů jsou útulné.	3,69	1,32	1	5	4	5
45.2	Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport.	4,15	1,17	2	5	5	5
46.2	Tělocvična je dobře vybavena.	4,23	1,19	1	5	5	5
47.2	Toalety jsou hygienické.	4,46	1,08	1	5	5	5
48.2	Ve třídách je často příliš horko nebo příliš chladno.	2,92	1,14	1	5	3	2
49.2	Ve třídách je nevyvětráno.	2,08	0,83	1	4	2	2
50.2	Stoly a židle jsou pohodlné.	3,77	1,05	1	5	4	4

Školní klima z pohledu učitelů bylo shrnuto do 5 oblastí. Jednotlivé **výsledky pro tyto oblasti** jsou uvedeny v tabulce č. 6. V první, druhé a páté oblasti učitelé spíše souhlasí s uvedenými tvrzeními. To znamená, že se spíše ztotožňují s položkami uvedenými v oblastech „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9), „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) a „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50). Se třetí a čtvrtou oblastí „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) a „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) vyučující ani nesouhlasí, ani souhlasí.

Podle výsledných hodnot **směrodatné odchylky** lze konstatovat, že se odpovědi učitelů nejméně odlišují ve čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) a naopak nejvíce se odlišují v páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50).

Jako **minimální hodnoty** učitelé uvedli ve všech oblastech alespoň jednu škálovou hodnotu 1 (rozhodně nesouhlasím s tvrzením).

U **maximální hodnoty** uvedli učitelé v každé oblasti alespoň jednu nejvyšší škálovou hodnotu 5 (rozhodně souhlasím s tvrzením).

Při porovnání aritmetického průměru s **mediánem** byly zjištěny v první oblasti „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) hodnoty shodné, a tedy střední hodnotou i mediánem je 4 (spíše souhlasím s tvrzením), ve třetí oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) a ve čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) byly hodnoty taktéž shodné, avšak dosahovaly škály 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím). U druhé oblasti „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) se hodnoty mediánu odchýlily od aritmetického průměru. Medián udává, že střední hodnota pro otázky v druhé oblasti je 4 (spíše souhlasím), kdežto aritmetický průměr je 3,37, což je blíže ke 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím). Totéž je i u oblasti páté „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50), kde medián je 5 (rozhodně souhlasím) a aritmetický průměr 3,99 (spíše souhlasím).

Modus je zde v první oblasti „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) a druhé oblasti „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) na škále 4 (spíše souhlasím s uvedenými tvrzeními), ve třetí oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) na škále 2 (spíše nesouhlasím), ve čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) na škále 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím) a v páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) na škále 5 (rozhodně souhlasím).

Tabulka 6: Popisné statistiky pro každou oblast z pohledu učitelů

Oblasti školního klimatu – UČITELÉ		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	3,64	1,22	1	5	4	4
2.	Kvality a kompetence učitelů	3,37	1,22	1	5	4	4
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	2,78	1,22	1	5	3	2
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	2,88	0,98	1	5	3	3
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	3,99	1,33	1	5	5	5

Celkové vyhodnocení odpovědí u jednotlivých učitelů je uvedeno v tabulce č. 7. **Aritmetický průměr** všech dotazníkových položek dosahuje hodnoty 3,41 (ani nesouhlasím, ani

souhlasím s daným tvrzením). **Směrodatná odchylka** je 1,30, což znamená, že se o tuto hodnotu odchyluje v odpovědích od průměrné hodnoty. Jako **minimální hodnota** byla v dotazníku alespoň jednou použita 1 (rozhodně nesouhlasím) a jako **maximální hodnota** pak byla alespoň jednou použita 5 (rozhodně souhlasím). **Medián** pro celý dotazník je 4 (spíše souhlasím s danými tvrzeními), kdežto aritmetický průměr nám vyšel 3,41 (ani nesouhlasím, ani souhlasím). Jako nejčastější škálová položka, a tedy **modus**, byla uvedena 4 (spíše souhlasím s daným tvrzením).

Tabulka 7: Popisné statistiky pro dotazník z pohledu učitelů

Vyhodnocení celého dotazníku – UČITELÉ					
ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
3,41	1,30	1	5	4	4

3.3.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření z pohledu rodičů

V tabulce č. 8 jsou uvedeny statistické proměnné pro **jednotlivé odpovědi rodičů**. Z **aritmetického průměru** lze určit, že rodiče na jednotlivé otázky odpovídali převážně na hodnotové škále 4 (spíše souhlasí s uvedenými tvrzeními). Toto hodnocení se týká otázek č. 2, 3, 5–10, 13–19, 23, 31, 32, 36, 41, 43–47 a 50. Jedná se tedy o otázky „Chodím rád na akce školy“, „Jsem pyšný na školu“, „Učitelé mají jasné pedagogické názory“, „Učitelé mezi sebou koordinují své pedagogické názory a záměry“, „Vedení školy spolupracuje s učiteli na pozitivním obrazu školy“, „Vedení školy směřuje učitele k jasné představě o budoucnosti školy“, „Vedení a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí“, „Učitelé vysvětlují učivo velmi dobře“, „Učitelé jsou vstřícní a ochotni žákům pomoci“, „Učitelé jednájí s žáky s respektem, povzbuzují je ke snaze, k otevřené diskusi a vzájemné spolupráci“, „Učitelé se o žáky zajímají a udělají si na ně čas, když něco potřebují“. Dále rodiče souhlasí s tvrzením, že žáci znají pravidla ve škole, setkávají se také mimo školu, učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi žáky, všichni žáci se ve třídě navzájem dobře snášejí, škola je podle rodičů bezpečným místem, má dostatek prostor pro odpočinek studentů, tyto prostory jsou útulné, na hřišti je dostatek místa, tělocvična je dobře vybavena, toalety jsou hygienické a stoly a židle jsou pohodlné. Na škále 5 hodnotili rodiče otázky č. 1, 38–40 a 42, a tedy rozhodně souhlasí s tím, že škola se jim líbí, vypadá pěkně, je udržována v dobrém stavu, je čistá a prostorná.

Průměrným hodnocením pak odpovídali rodiče na škále 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím) u otázek č. 11, 20–22, 24–27, 29, 30, 33–35, 37, 48 a 49. Toto hodnocení se tedy týká otázek, že učitelé vyučují svoje předměty s nadšením, s učiteli je obtížné diskutovat o někte-

rých problémech, učení dělá žákům ve škole radost, žáci musí dodržovat příliš mnoho pravidel, žáci mohou spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů, ve škole vzniká mnoho nových pravidel a předpisů, vše je podřízeno přísnému řádu, studenti neposlouchají, co učitel říká, během vyučování je ve třídě většinou hluk, občas si studenti nadávají, každý je kamarádem mého dítěte, ale i ne všichni jsou kamarády mého dítěte, všichni jsou důvěrnými kamarády mého dítěte, žáci se mezi sebou mají rádi, ve třídách je často příliš horko nebo chladno a nevyvětráno. Rodiče hodnotili pouze otázku č. 4 a 12 škálovou hodnotou 2 (spíše nesouhlasím). Jedná se o negativní otázku „Byl bych raději, kdyby moje dítě navštěvovalo jinou školu“ a otázku „Učitelé jsou lehkomyšlní a nedůslední“. Toto hodnocení znamená pozitivní výsledek, jelikož s těmito negativními tvrzeními rodiče spíše nesouhlasí. K hodnotě 1 (rozhodně nesouhlasím) se rodiče neblížili v žádné odpovědi.

Aritmetické průměry se nejvíce lišily u otázek č. 4 a 12, které byly právě objasněny, a u otázek č. 1, 38, 39, 40, 42, kde se rodiče blíží k hodnocení 5 (rozhodně souhlasím) s tím, že škola se jim líbí, vypadá pěkně, je udržována v dobrém stavu, je čistá a prostorná.

U **směrodatné odchylky** se objevily extrémní hodnoty u otázky č. 4 a 16 „Byl bych raději, kdyby mé dítě chodilo do jiné školy“ a „Učitelé žáky povzbuzují k otevřené diskusi“, kde se odpovědi rodičů nejvíce odchylovaly od průměru a u otázky 40 a 42 „Škola je čistá a prostorná“, kde se s těmito tvrzeními nejvíce rodičů shodovalo a hodnocení se tedy blíží k průměrnému hodnocení.

Jako **minimální hodnotu** rodiče kromě nejčastěji uváděné 1 (rozhodně nesouhlasím) několikrát uvedli jako nejmenší hodnotu také 2 (spíše nesouhlasím), a to u otázek č. 1, 7–9, 11, 14, 38, 41–44, 47 a 50. Některý z rodičů tedy alespoň jednou uvedl, že spíše nesouhlasí s tím, že se mu škola líbí, že vedení školy a učitelé společně pracují na utváření pozitivního obrazu školy směrem k veřejnosti, že se vedení školy stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy, vedení s učiteli usiluje o vytváření příjemného a férového prostředí. Dále pak alespoň jeden z rodičů spíše nesouhlasí s tím, že učitelé vyučují svoje předměty s nadšením, učitelé jednají se studenty s respektem, škola vypadá pěkně, je bezpečná, prostorná, má dostatek prostor pro odpočinek žáků, tyto prostory jsou útulné, toalety jsou hygienické a stoly a židle jsou pohodlné. U otázek č. 3, 6, 39, 40 a 46 dokonce jako nejnižší hodnotu uvedli hodnotící škálu 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím). Jedná se tedy o tvrzení, že jsem pyšný na školu, kterou mé dítě navštěvuje, učitelé své pedagogické nároky vzájemně koordinují mezi sebou, škola je udržovaná v dobrém stavu, je čistá a tělocvična je dobře vybavená.

Jako **maximální hodnota** byla vždy, kromě otázky č. 12, uvedena nejvyšší škálová hodnota 5 (rozhodně souhlasím). U tvrzení „Učitelé jsou lehkomyšlní a nedůslední“ některý z rodičů alespoň jednou uvedl, že s tímto tvrzením spíše souhlasí.

U **střední hodnoty** jsou zajímavé otázky č. 4, 6, 28, 32, 36 a 50, protože se tyto hodnoty liší od aritmetického průměru. U tvrzení „Byl bych raději, kdyby mé dítě navštěvovalo jinou školu“, je medián 1, kdežto průměr 1,85. Dále se takto odchyľují i hodnoty u tvrzení „Učitelé své pedagogické názory koordinují mezi sebou“ (medián 3 a průměr 3,51), „Ve vyučování často vládne zmatek“ (medián 3, průměr 2,47), „Učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty“ (medián 4, průměr 3,48), „Všichni žáci ve třídě se dobře snášejí“ (medián 3, průměr 3,52) a „Stoly a židle jsou pohodlné“ (medián 3, průměr 3,56). V případě, kdy je aritmetický průměr zjevně odlišný od mediánu, může to znamenat, že je aritmetický průměr ovlivněn vyšší četností extrémní hodnoty (ať už maximální, nebo minimální). U jediného tvrzení č. 3, a to „Jsem pyšný na školu“, je medián shodný s průměrem, což znamená, že všichni rodiče na tvrzení odpověděli, že s ním spíše souhlasí.

Mezi nejzajímavější tvrzení pro **modus** patří položky č. 4 a 12, které byly hodnoceny škálou 1 (rozhodně nesouhlasím), a položky č. 1, 13, 19, 38–47 hodnocené škálou 5 (rozhodně souhlasím). Rodiče tedy rozhodně nesouhlasí s tvrzením, že by byli raději, kdyby jejich dítě navštěvovalo jinou školu, že jsou učitelé lehkomyšlní a nedůslední. Rozhodně souhlasí s položkami, že se jim škola líbí, že jsou učitelé vstřícní a ochotni žákům pomoci, učitelé si udělají na žáky čas a rozhodně souhlasí s tím, že škola je pěkná, udržovaná v dobrém stavu, je čistá, bezpečná, prostorná, má dostatek prostor pro odpočinek studentů, které jsou útulné, na hřišti je dostatek místa, tělocvična je dobře vybavená a toalety jsou hygienické.

Tabulka 8: Popisné statistiky pro každou položku z pohledu rodičů

Jednotlivé položky – RODIČE		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
Oblast č. 1: Celkový vztah a motivace ke škole							
1.3	Škola, kterou navštěvuje mé dítě, se mi líbí.	4,51	0,66	2	5	5	5
2.3	Chodím rád na různé akce této školy (např. na rodičovské schůzky apod.).	3,84	0,93	1	5	4	4
3.3	Jsem pyšný na školu, kterou navštěvuje mé dítě.	4,00	0,69	3	5	4	4
4.3	Byl bych raději, kdyby mé dítě navštěvovalo jinou školu.	1,85	1,08	1	5	1	1
5.3	Učitelé mají jasné pedagogické názory.	3,79	0,85	1	5	4	3

6.3	Učitelé své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	3,51	0,75	3	5	3	3
7.3	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	3,84	0,76	2	5	4	4
8.3	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy.	3,70	0,90	2	5	4	3
9.3	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	4,14	0,73	2	5	4	4
Oblast č. 2: Kvality a kompetence učitelů							
10.3	Podle názoru mého dítěte učitelé vysvětlují učivo velmi dobře.	3,67	0,82	1	5	4	4
11.3	Podle názoru mého dítěte vyučují učitelé svoje předměty s nadšením.	3,46	0,82	2	5	3	3
12.3	Podle názoru mého dítěte jsou učitelé lehkomyšní a nedůslední.	1,90	0,90	1	4	2	1
13.3	Podle názoru mého dítěte jsou učitelé vstřícní a ochotni studentům pomoci.	4,13	0,88	1	5	4	5
14.3	Podle názoru mého dítěte jednají učitelé se studenty s respektem.	3,94	0,79	2	5	4	4
15.3	Podle názoru mého dítěte učitelé studenty povzbuzují, aby se ve vyučování snažili.	4,05	0,94	1	5	4	4
16.3	Podle názoru mého dítěte učitelé studenty povzbuzují, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	3,81	1,08	1	5	4	4
17.3	Podle názoru mého dítěte učitelé vedou studenty ke vzájemné spolupráci.	4,13	0,83	1	5	4	4
18.3	Podle názoru mého dítěte se učitelé o studenty zajímají.	4,06	0,87	1	5	4	4
19.3	Podle názoru mého dítěte si učitelé udělají pro studenty čas, když něco potřebují.	4,08	1,00	1	5	4	5
20.3	Podle názoru mého dítěte je s učitelem obtížné diskutovat o některých problémech.	2,94	1,06	1	5	3	3
21.3	Podle názoru mého dítěte dělá studentům učení ve škole radost.	3,14	1,04	1	5	3	3
Oblast č. 3: Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování							
22.3	Podle názoru mého dítěte musí studenti ve škole dodržovat příliš mnoho pravidel a předpisů.	2,73	0,89	1	5	3	3

23.3	Podle názoru mého dítěte studenti znají pravidla a předpisy ve škole.	3,87	1,02	1	5	4	4
24.3	Podle názoru mého dítěte studenti mohou ve škole spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů.	2,94	0,86	1	5	3	3
25.3	Podle názoru mého dítěte ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	2,84	0,81	1	5	3	3
26.3	Podle názoru mého dítěte je ve škole vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	3,10	0,98	1	5	3	3
27.3	Podle názoru mého dítěte studenti ve třídě neposlouchají, co učitel říká.	3,24	0,93	1	5	3	3
28.3	Podle názoru mého dítěte vládne ve vyučování často zmatek.	2,47	1,01	1	5	3	3
29.3	Podle názoru mého dítěte je během vyučování ve třídě většinou hluk.	2,57	1,05	1	5	3	3
Oblast č. 4: Soudržnost třídy jako sociální skupiny							
30.3	Podle názoru mého dítěte se občas stane, že si studenti nadávají.	3,08	1,07	1	5	3	3
31.3	Podle názoru mého dítěte se studenti jeho třídy setkávají také mimo školu.	3,60	1,04	1	5	4	4
32.3	Podle názoru mého dítěte učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	3,48	0,88	1	5	3,5	3
33.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, je každý student kamarádem mého dítěte.	3,23	0,97	1	5	3	3
34.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, nejsou někteří studenti kamarády mého dítěte.	2,90	1,03	1	5	3	3
35.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, jsou všichni studenti důvěrnými kamarády mého dítěte.	2,60	1,04	1	5	3	3
36.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, se všichni studenti mezi sebou dobře snášejí.	3,52	0,96	1	5	3	3
37.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, se studenti mají mezi sebou rádi jako přátelé.	3,31	0,89	1	5	3	3
Oblast č. 5: Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy							
38.3	Škola, kterou navštěvuje mé dítě, vypadá pěkně.	4,58	0,61	2	5	5	5
39.3	Škola je udržována v dobrém stavu.	4,56	0,61	3	5	5	5

40.3	Škola je čistá.	4,68	0,56	3	5	5	5
41.3	Škola je bezpečné místo.	4,48	0,71	2	5	5	5
42.3	Školní budova je prostorná.	4,66	0,59	2	5	5	5
43.3	Škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	4,20	0,88	2	5	4	5
44.3	Podle názoru mého dítěte jsou prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů útulné.	4,03	0,86	2	5	4	5
45.3	Podle názoru mého dítěte je na školním hřišti dostatek místa pro hry a sport.	4,02	0,91	1	5	4	5
46.3	Podle názoru mého dítěte je tělocvična dobře vybavena.	4,10	0,82	3	5	4	5
47.3	Podle názoru mého dítěte jsou toalety hygienické.	4,16	0,86	2	5	4	5
48.3	Podle názoru mého dítěte je ve třídách často příliš horko nebo příliš chladno.	3,00	1,06	1	5	3	3
49.3	Podle názoru mého dítěte je ve třídách nevyvětráno.	2,81	0,93	1	5	3	3
50.3	Podle názoru mého dítěte jsou stoly a židle pohodlné.	3,56	0,91	2	5	3	3

Výsledné hodnoty pro jednotlivé **oblasti z pohledu vnímání rodičů** jsou uvedeny v tabulce č. 9. **Aritmetický průměr** v první, druhé a páté oblasti „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9), „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) a „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) odpovídá hodnocení „spíše souhlasím“ s danými tvrzeními. Aritmetický průměr ve třetí a čtvrté oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) a „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) odpovídá hodnocení „ani nesouhlasím, ani souhlasím“.

Směrodatná odchylka se u oblastí z pohledu rodičů pohybuje blízko okolo jedné. Nicméně největší rozdíly, které však nejsou moc velké, se vyskytují v oblasti druhé „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21). U oblasti páté „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) se vyskytují odchylky nejmenší.

Jako **minimální hodnoty** rodiče uvedli ve všech oblastech alespoň jednu škálovou hodnotu 1 (rozhodně nesouhlasím s daným tvrzením v oblasti). U **maximální hodnoty** rodiče uvedli v každé oblasti alespoň jednu nejvyšší škálovou hodnotu 5 (rozhodně souhlasím s daným tvrzením v oblasti).

Medián u oblastí odpovídá průměrnému hodnocení rodičů a z výsledků je zřejmé, že s většinou tvrzení spíše souhlasí nebo ani nesouhlasí, ani souhlasí. **Modus** pro první a druhou oblast je 4, což znamená, že rodiče na tvrzení v oblasti „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) a „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) s danými tvrzeními nejčastěji spíše souhlasili. U oblasti třetí a čtvrté převážně hodnotili 3, a tedy s tvrzeními v oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) a „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) většinou ani nesouhlasí, ani souhlasí. V páté oblasti převažovalo hodnocení 5, což značí, že s oblastí „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) jsou rodiče rozhodně spokojeni.

Tabulka 9: Popisné statistiky pro každou oblast z pohledu rodičů

Oblasti školního klimatu – RODIČE		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	3,69	1,08	1	5	4	4
2.	Kvality a kompetence učitelů	3,61	1,12	1	5	4	4
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	2,97	1,03	1	5	3	3
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	3,21	1,04	1	5	3	3
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	4,06	1,00	1	5	4	5

Celkové vyhodnocení odpovědí u jednotlivých rodičů je uvedeno v tabulce č. 10. **Aritmetický průměr** odpovídá hodnotě 3,58, což znamená, že s většinou tvrzení rodiče spíše souhlasí. **Směrodatná odchylka** je 1,12, což vypovídá o tom, že v průměru se celkově v odpovědích na daná tvrzení rodičů odchylují právě o tuto hodnotu. Za **minimální hodnotu** byla v celém dotazníku alespoň jednou rodiči zvolena 1, a tedy rozhodně nesouhlasí s daným tvrzením. Jako **maximální hodnotu** pak rodiče alespoň jednou uvedli 5, a tedy rozhodně souhlasí s daným tvrzením. **Medián** pro celý dotazník vyšel 4, což značí, že rodiče u většiny tvrzení uvedli, že spíše souhlasí s daným tvrzením, a navíc je tato proměnná shodná s aritmetickým průměrem. **Modus** neboli nejčastěji uvedená hodnota byla 3. Tento výsledek znamená, že rodiče v celém dotazníku nejčastěji k tvrzení uvedli, že s ním nesouhlasí, ani souhlasí.

Tabulka 10: Popisné statistiky pro dotazník z pohledu rodičů

Vyhodnocení celého dotazníku – RODIČE					
ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
3,58	1,12	1	5	4	3

3.3.4 Porovnání jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů

V tabulce č. 11 je uvedeno **porovnání aritmetických průměrů a směrodatných odchylek**. V první oblasti „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) vychází **aritmetický průměr** 3,04, což znamená, že v průměru žáci ani nesouhlasí, ani souhlasí s uvedenými tvrzeními. U učitelů a rodičů vychází aritmetický průměr 3,64–3,69, a tedy spíše souhlasí s uvedenými tvrzeními. V druhé oblasti „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) se shodují aritmetické průměry u žáků a učitelů (v rozmezí 2,98–3,37), a tedy žáci a učitelé ani nesouhlasí, ani souhlasí s tvrzeními v této oblasti. Rodiče s uvedenými tvrzeními spíše souhlasí (aritmetický průměr 3,69). Ve třetí oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) a ve čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) se všichni aktéři shodují na tom, že s tvrzeními ani nesouhlasí, ani souhlasí (v rozmezí 2,78–3,21). V páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) je aritmetický průměr u všech aktérů taktéž shodný (v rozmezí 3,61–4,06), a tedy všichni respondenti s tvrzeními spíše souhlasí.

Směrodatná odchylka je pro první a druhou oblast „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) a „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21), u žáků a rodičů téměř shodná (1,07–1,08), u učitelů se názory liší o něco více (1,22). U třetí oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) je směrodatná odchylka u žáků a učitelů téměř shodná (1,22–1,25) a u rodičů se vnímání této oblasti liší méně (1,03). U čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) je směrodatná odchylka nejnižší u učitelů (0,98), což znamená, že se jejich vnímání nejméně odlišuje, a nejvyšší u žáků (1,33), a tedy žáci se od sebe ve svých názorech nejvíce vzdalují. V páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) vyšla nejvyšší odchylka u učitelů (1,33), žáků (1,13) a nejnižší byla u rodičů (1,00).

Tabulka 11: Průměr a odchylka u jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Oblasti školního klimatu		ARP Ž	ARP U	ARP R	SMO Ž	SMO U	SMO R
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	3,04	3,64	3,69	1,07	1,22	1,08
2.	Kvality a kompetence učitelů	2,98	3,37	3,61	1,13	1,22	1,12
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	3,15	2,78	2,97	1,25	1,22	1,03
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	3,20	2,88	3,21	1,33	0,98	1,04
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	3,61	3,99	4,06	1,13	1,33	1,00

Jak je uvedeno v tabulce č. 12, **minimální i maximální hodnoty** uváděné všemi respondenty se shodují. To znamená, že v každé skupině alespoň jeden z respondentů použil v uvedených oblastech alespoň jednou minimální hodnotu 1 (rozhodně nesouhlasím s tvrzením) a alespoň jednou uvedl maximální hodnotu 5 (rozhodně souhlasím s tvrzením).

Tabulka 12: Minimum a maximum u jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Oblasti školního klimatu		MIN Ž	MIN U	MIN R	MAX Ž	MAX U	MAX R
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	1	1	1	5	5	5
2.	Kvality a kompetence učitelů	1	1	1	5	5	5
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	1	1	1	5	5	5
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	1	1	1	5	5	5
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	1	1	1	5	5	5

Tabulka č. 13 obsahuje výsledný **medián a modus** každé skupiny respondentů pro jednotlivé oblasti. **Medián** je pro první i druhou oblast „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) a „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) u žáků nejnižší (3 – ani nesouhlasím, ani souhlasím s uvedenými tvrzeními) a u učitelů a rodičů je shodný (4 – spíše souhlasím s uvedenými tvrzeními) a zároveň je tedy vyšší než u žáků. Dalo by se říci, že učitelé a rodiče hodnotí tyto oblasti pozitivněji a žáci si u těchto tvrzení nejsou jisti odpovědí. U třetí a čtvrté oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) a „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) je střední hodnota u všech skupin stejná, a tedy 3 – ani nesouhlasím, ani souhlasím s danými tvrzeními v oblasti. V páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) je medián pro žáky a rodiče shodný, a tedy 4 – spíše souhlasí s uvedenými tvrzeními. Učitelé pak v této oblasti uvádí medián 5, což znamená, že rozhodně souhlasí s uvedenými tvrzeními. Kdyby se navíc porovnálo, zda střední hodnota odpovídá aritmetickému průměru, zjistilo by se, že je ve všech oblastech a u všech respondentů shodná, až na vnímání druhé a páté oblasti z pohledu učitelů. Medián je totiž v druhé oblasti u učitelů 4 (spíše souhlasím s danými tvrzeními) a aritmetický průměr 3,37, což směřuje spíše ke škále ani nesouhlasím, ani souhlasím. V páté oblasti pak u učitelů vyšel medián 5 (rozhodně souhlasím) a aritmetický průměr je 3,99. Hlavním důvodem tohoto výsledku by mohlo být to, že některý z vyučujících buď špatně pochopil úvodní zadání k hodnocení, a tudíž hodnotil opačnými škálami, anebo tento jediný učitel s danými tvrzeními skutečně rozhodně nesouhlasil.

Modus neboli nejčtetnější hodnota je pro první a druhou oblast „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) a „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 1–9) shodný u učitelů a rodičů, a tedy 4 – učitelé a rodiče spíše souhlasí s tvrzeními uvedenými v první a druhé oblasti. Žáci v těchto dvou oblastech nejčastěji hodnotili 3 – s tvrzeními ani nesouhlasí, ani souhlasí. Ve třetí oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) žáci nejčastěji hodnotili, že spíše souhlasí s tvrzeními v této oblasti, učitelé naopak s uvedenými tvrzeními spíše nesouhlasí a rodiče ani nesouhlasí, ani souhlasí. Jelikož se tato oblast týká pravidel ve škole a kázně, je zřejmé, že učitelé by chtěli, aby žáci dodržovali všechna pravidla, aby je znali, poslouchali učitele, aby ve výuce nevládl zmatek a hluk. Je zřejmé, že když učitelé s těmito položkami spíše souhlasí, žáci budou spíše nesouhlasit a rodiče se k tomu spíše nebudou moci vyjádřit. Ve čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) žáci nejčastěji uvedli, že s uvedenými tvrzeními spíše souhlasí, učitelé a rodiče nemohli posoudit a uvedli tedy, že ani nesouhlasí, ani souhlasí. Zde je tato návaznost také logicky odvoditelná. Jelikož se žák v kolektivu pohybuje, on sám nejlépe ví, kdo je jeho kamarád, jaké jsou vztahy mezi spolužáky apod. Učitelé a rodiče do této problematiky tak přímo nevidí. V páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) žáci hodnotili nejčastěji, že s uvedenými tvrzeními spíše souhlasí, kdežto učitelé a rodiče hodnotili, že s těmito položkami rozhodně souhlasí. Odchytky mohly vzniknout například rozdílným vnímáním prostředí nyní a dříve. Pokud učitelé a rodiče přihlíželi v hodnocení k osobním zkušenostem a tomu, jaké bylo vybavení škol, přístup k žákům ad. v období, kdy sami navštěvovali školu, musí být zřejmé, že nyní jsou tyto možnosti mnohem větší a s žáky je počítáno jako s klienty, kteří by se měli v tomto prostředí cítit co nejlépe.

Tabulka 13: Medián a modus u jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Oblasti školního klimatu		MED Ž	MED U	MED R	MOD Ž	MOD U	MOD R
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	3	4	4	3	4	4
2.	Kvality a kompetence učitelů	3	4	4	3	4	4
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	3	3	3	4	2	3
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	3	3	3	4	3	3
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	4	5	4	4	5	5

3.3.5 Porovnání celkových výsledků z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Z celkového vyhodnocení, které je uvedeno v tabulce č. 14, je zřejmé, že v průměru žáci i učitelé hodnotili dotazníkové položky 3 – ani nesouhlasím, ani souhlasím. Rodiče hodnotili vnímání školního klimatu 4 – spíše souhlasím s uvedenými tvrzeními. Směrodatné odchylky se u všech respondentů pohybují od 1,12 do 1,30. To znamená, že o tyto hodnoty se liší rozhodování od průměrné hodnoty. Všichni respondenti pak v celém dotazníku uvedli alespoň jednou jako nejnižší hodnotu 1 (rozhodně nesouhlasím) a nejvyšší hodnotu 5 (rozhodně souhlasím). Medián neboli střední hodnota je u žáků 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím) a učitelé s rodiči uvedli 4 (spíše souhlasím s těmito tvrzeními). Jako nejčastější hodnotu (modus) žáci a učitelé uvedli 4 (spíše souhlasím s tvrzeními) a rodiče 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím), jelikož zřejmě většinou nedovedli dané tvrzení posoudit.

Tabulka 14: Vyhodnocení dotazníku z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Vyhodnocení celého dotazníku – ŽÁCI, UČITELÉ, RODIČE						
Aktéři	ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
Žáci	3,22	1,20	1	5	3	4
Učitelé	3,41	1,30	1	5	4	4
Rodiče	3,58	1,12	1	5	4	3

Z uvedeného hodnocení je zřejmé, že dle průměrného hodnocení celkově respondenti uváděli, že s danými tvrzeními ani nesouhlasí, ani souhlasí. Při rozboru jednotlivých položek však byla zjištěna řada pozitivních odpovědí a na základě výskytu nízkého počtu negativních odpovědí byla navržena možná opatření pro zlepšení klimatu školy.

3.4 Shrnutí

Z výsledků dotazníkového šetření bylo u všech skupin respondentů zjištěno, že na školní klima pohlíží spíše pozitivně nebo některá tvrzení nedovedou přímo posoudit. Všeobecně, jako u všech výzkumů a pohledů lidí na nějakou problematiku, se objevují různé názory. Jak se říká, „kolik lidí, tolik chutí“, tak i v práci bylo šetřením zjištěno, že se vždy najdou lidé, kteří budou nespokojení a budou vyhledávat výhradně nedostatky, a ti, kteří budou třeba i nadšení. Jelikož byly dotazníkové položky převážně poskládány tak, aby vystihovaly při volbě vyšších čísel kladné hodnocení, může být z výsledků na první pohled zřejmé, že jsou jednotliví respondenti s klimatem školy spíše spokojení, cení si pěkného prostředí, dobrého stavu, čistoty, bezpečnosti, prostornosti vhodného místa pro odpočinek studentů

a dalšího vybavení, jako je prostorné hřiště nebo tělocvična. V těchto tvrzeních se shodují jak žáci, učitelé, tak i rodiče.

Žáci spíše souhlasí s tím, že se jim škola líbí, učitelé jsou k nim spíše vstřícní a ochotní pomoci, udělají si na ně čas, když něco potřebují. Dále spíše souhlasí s tím, že znají pravidla a předpisy a se svými spolužáky se setkávají také mimo školu. Nejvíce si pak cení toho, jak škola vypadá. Naopak spíše nesouhlasí s tím, že by měli navštěvovat jinou školu. Spíše nesouhlasí i s tím, že by jim učení s jejich učiteli dělalo ve škole radost a že spíše nemohou spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů. Také potvrzují, že se občas stane, že si vzájemně se spolužáky nadávají a spíše nesouhlasí s tím, že by všichni žáci ve třídě byli důvěrnými přáteli.

Při vyplňování dotazníků učiteli je na první pohled vidět, že s jednotlivými položkami spíše souhlasí. Obecně se uvádí, že učitelé při výzkumech většinou používají kladné hodnocení. Dalo by se říci, že se to potvrdilo i v uvedeném výzkumu. Učitelé spíše souhlasí s tím, že se jim škola líbí, chodí sem rádi, mají spíše jasné pedagogické názory, které koordinují s ostatními učiteli, snaží se o vytváření příjemného a férového prostředí, učitelé s vedením spíše spolupracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti, vedení školy se spíše stará o to, aby měli učitelé jasnou představu o vizi školy, učivo vysvětlují velmi dobře, jsou vstřícní a ochotní žákům pomoci, žáky respektují a povzbuzují je ke snaze ve výuce, vedou žáky ke spolupráci, zajímají se o žáky, udělají si na žáky čas. Naopak učitelé spíše nesouhlasí s tím, že by byli lehkomyšlní či nedůslední a že by pro ně bylo obtížné s žáky diskutovat o některých problémech, také si nemyslí, že by ve škole vznikalo příliš mnoho pravidel a převládal ve třídách zmatek či hluk. Učitelé spíše nesouhlasí s tím, že by se žáci navzájem nekamarádili a dále pak, že by bylo ve třídách nevyvětráno.

Rodiče spíše souhlasí s tvrzeními, že se rádi účastní akcí pořádaných školou, jsou na školu pyšní, o učitelích si myslí, že mají spíše jasné pedagogické názory, které koordinují s ostatními kolegy, vedení školy a učitelé se snaží vytvářet pozitivní obraz školy, vedení směřuje učitele k jasné vizi a spolu s učiteli usilují o vytváření příjemného a férového prostředí. Rodiče si dále spíše myslí, že učitelé vysvětlují učivo velmi dobře, jsou vstřícní a ochotni žákům pomoci, jednájí s nimi s respektem, povzbuzují je ke snaze, diskusi a spolupráci. Dále si cení toho, že se o žáky zajímají a udělají si na ně čas. Z pohledu rodičů žáci znají pravidla ve škole. Rodiče také uvádí, že se žáci setkávají mimo školu a učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi žáky. Naopak uvedli, že spíše nesouhlasí s tím, že by

chtěli, aby jejich dítě navštěvovalo jinou školu, a spíše nesouhlasí, že by byli učitelé lehkomyslní a nedůslední.

Práce byla zpracovávána na základě dohody mezi autorem a školou o zachování anonymity školského zařízení a po dokončení práce bude jedno vyhotovení práce předáno vedení školy. V průběhu zpracování práce byly zjištěné výsledky předány vedení školy formou zprávy o výsledcích diagnostiky školního klimatu, která je jakýmsi shrnutím poznatků uvedených v bakalářské práci se zaměřením na výsledky podstatné pro školu, a na jejich základě bylo požádáno o zpětnou vazbu. Tato zpráva a formuláře jednotlivých dotazníků jsou součástí přílohy.

3.5 Limity šetření

Jedním z hlavních limitů šetření je skutečnost, že šetření bylo prováděno na konkrétní škole v daném čase a je tedy platné pouze v těchto podmínkách. Šetření proto nelze zobecnovat a nemůžeme z něj vyvozovat obecné závěry pro jiné školy. Lze z něj však čerpat na úrovni této školy v dalších letech a porovnávat vývoj v oblasti školního klimatu, vyhodnocovat, zda zavedení změn napomohlo k jeho zlepšení, a určit cestu dalšího vývoje. Co se týče respondentů, mohlo být ve výzkumu získáno více vyplněných dotazníků, což se týká hlavně rodičů a učitelů. Kromě toho mohl být výzkum sledován z více pohledů, jako je rozdíl ve vnímání mezi dívkami a chlapci, mezi studenty jednotlivých ročníků, tříd, podle studovaných oborů, dále mezi učitelkami a učiteli apod. Jeden z dalších limitů práce je možné spatřovat v tom, že žáci nebyli předem seznámeni s problematikou klimatu školy. Realizace výzkumu jim byla oznámena předem a očekávali příchod výzkumníka do školy, nikdo s nimi však zřejmě důležitost této problematiky neprobral.

Jak již bylo zmíněno dříve, bylo by možné dohledat výsledky již realizovaných šetření na jiných školách a porovnat tyto výsledky s výsledky v bakalářské práci nebo případně realizovat toto šetření například na třech různých středních školách a výsledky mezi sebou následně porovnávat. To však nebylo cílem práce, ale bylo by možné tímto způsobem na tuto práci do budoucna ještě navázat. Dalším limitem je, že klima školy zatím nebylo na škole vyhodnocováno a nelze tedy sledovat jeho vývoj či funkčnost zaváděných změn.

3.6 Návrhy a doporučení

Na základě zjištění nízkého výskytu negativních tvrzení jsou v této části uvedeny možné návrhy, které by mohly přispět ke zlepšení klimatu školy. Bylo by dobré, kdyby si vedení

školy tyto návrhy prošlo a alespoň některý si konkretizovalo a pokusilo se jej zavést do praxe. Učitelé by podle šetření měli žáky více přesvědčit o tom, že mají jasné názory, vzájemně je koordinují s kolegy a chtějí, aby na škole převládalo příjemné a férové prostředí. Toho by mohli vyučující docílit tak, že budou se svými kolegy více komunikovat a sdílet své názory a postoje, které budou následně předkládat žákům. Pokud si učitelé se svými kolegy dohodnou určitá pravidla a na těch se domluví s žáky, přičemž všichni učitelé budou upřednostňovat stejná pravidla, měli by mít žáci pocit, že je s nimi jednáno férově.

Dále by bylo vhodné žákům prezentovat, kam škola směřuje, jakou má představu o budoucnosti, aby žáci věděli, že studium na škole má smysl a škola se snaží žáky do svého rozvoje zapojovat. Aby se tak mohlo stát, je zapotřebí, aby nejprve vedení školy učitelům tuto jasnou vizi sdělovalo a učitelé se s ní ztotožnili. Učitelé by měli dát žákům jasně najevo, že pokud budou žáci upřímní, budou jednat jako dospělý s dospělým, nebude problém s učiteli řešit jakýkoli problém, a to s respektem a pochopením.

Kromě toho by měli učitelé žáky více povzbuzovat ke snaze, otevřené diskuzi a vzájemné spolupráci. Učitelé by se neměli zaměřovat pouze na svůj předmět, ale chápat žáky z jejich reálné pozice. Ve výuce by měli žáci z výkladu učitele cítit, že ho výuka baví, že učivu rozumí a dokáže ho prakticky a smysluplně předat žákům. Učitelé by také měli zapracovat na způsobech výuky, aby žáky učivo více bavilo. Bylo by dobré zapojit více aktivizačních metod, praktických příkladů, při nichž by učitelé využívali moderní techniku a byli tak více schopní žákům vysvětlit smysluplnost toho, co právě učí.

V rámci možností by se mohli učitelé o žáky ještě více zajímat a možná by ke zlepšení klimatu na škole pomohlo i to, kdyby učitelé nechali žáky, aby se více podíleli na tvorbě pravidel a předpisů, které mají dodržovat. Dále by se mohli žáci více spolupodílet na životě školy, a to například tím, že by se sami mohli stát organizátory některých školních akcí.

Vedení školy může spatřovat výhodu také v tom, že jedním z respondentů byl učitel, který na škole v období výzkumu působil teprve 2 měsíce (Ježek, 2009). To znamená, že se zatím ještě nestihnul adaptovat na prostředí a nevidí zatím stereotypy, které by jeho hodnocení ovlivňovaly. Toho by mohlo vedení využít a tento aktér by se mohl stát dobrým zpracovatelem a hodnotitelem školního klimatu. V případě, že se vedení školy rozhodne pro další realizaci výzkumu klimatu školy, bylo by vhodné, aby nejprve žáky s touto problematikou blíže seznámilo.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na diagnostiku klimatu školy, kdy došlo k nastudování a zpracování teoretických východisek a dále pak k samotnému výzkumu klimatu na dané střední škole. Výsledky práce byly předány vedení školy v podobě zprávy o výsledcích diagnostiky školního klimatu. Důležitým poznatkem je, že v posledních letech roste zájem o detailnější zkoumání klimatu školy a třídy. Lidé si začínají uvědomovat, že čas, který žák tráví ve škole, jej silně ovlivňuje, formuje jeho osobnost a snaží se ho připravit na reálný život. Žák se zde setkává s určitými lidmi, kulturou, zvyklostmi. Pokud by navštěvoval školu jinou nebo chodil do zaměstnání, všechny aspekty by byly naprosto odlišné. Proto je zapotřebí, snažit se na školách pěstovat pozitivní klima, čímž by měla být také požadovaným směrem rozvíjena osobnost žáků.

V práci byla provedena diagnostika klimatu školy z pohledu žáků, učitelů a rodičů, což by mělo zajistit validitu výsledků. Vnímání respondentů bylo sledováno pro každou dotazníkovou položku, oblast i hromadně pro celý dotazník a dále vzájemně porovnávalo pomocí statistických proměnných (aritmetický průměr, směrodatná odchylka, minimum, maximum, medián, modus). Jednotlivé položky byly dále z pohledu všech aktérů shrnuty do pěti zkoumaných oblastí a dotazníku jako celku včetně porovnání skupin respondentů mezi sebou. Data byla zpracována v tabulkovém procesoru Excel za použití statistických funkcí a vyhodnocení bylo provedeno formou grafů, tabulek a slovní interpretace. Položky, které byly respondenty hodnoceny pozitivně, dosahují vyšších hodnot, a naopak položky s negativním hodnocením mají škálové hodnoty nižší. Na základě vykázaných průměrných či vyšších hodnot může být zřejmé, že jsou jednotliví respondenti s klimatem školy spíše spokojeni, cení si pěkného prostředí, dobrého stavu, čistoty, bezpečnosti, prostornosti vhodného místa pro odpočinek studentů a dalšího vybavení, jako je prostorné hřiště nebo tělocvična. V těchto tvrzeních se shodují jak žáci, učitelé, tak i rodiče. Hlavním přínosem práce je zjištění aktuálního stavu klimatu školy. Některá negativní tvrzení, která se při výzkumu objevila, vedla k vytvoření návrhů a doporučení, jež by bylo vhodné zavést do praxe. Autor práce je přesvědčen, že došlo k naplnění předem stanovených cílů. Jak bylo v práci uvedeno, bylo by možné poznatky i šetření více rozpracovat například porovnáním našich výsledků s obdobnými výzkumy na jiných školách nebo do budoucna provést nové šetření a sledovat vývoj školního klimatu a účinnost zavedených změn. Jelikož by bylo vhodné ve zkoumání klimatu školy nadále pokračovat, mohla by se tato práce stát prvotním podkladem při obdobných výzkumech školního klimatu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ, 2007. *Psychologie pro učitele*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-273-7.
- [2] ČAPEK, Robert, 2008a. Měření třídního klimatu 1. díl. In: *Moderní vyučování* [online]. 14. 1. 2008 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.modernivyucovani.cz/inspirace-mn-klimatu-1-d/>
- [3] ČAPEK, Robert, 2008b. Měření třídního klimatu – 2. díl. In: *Moderní vyučování* [online]. 4. 2. 2008 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.modernivyucovani.cz/mn-klimatu/>
- [4] ČAPEK, Robert, 2014. *Odměny a tresty ve školní praxi*. 2. přeprac. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4639-5.
- [5] ČAPEK, Robert, 2010. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2742-4.
- [6] GAVORA, Peter, 2010. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2. rozš. české vyd. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-185-0.
- [7] GILLERNOVÁ, Ilona a Lenka KREJČOVÁ, 2012. *Sociální dovednosti ve škole*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3472-9.
- [8] GRECMANOVÁ, Helena, 2008. *Klima školy*. Olomouc: Hanex. ISBN 978-80-7409-010-3.
- [9] GRECMANOVÁ, Helena, 2014a. *Klima školy II*. Dostupné z: http://www.pdf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PdF/aktuality/2014/Grecmanova_2_1_10_2014.doc
- [10] GRECMANOVÁ, Helena, 2014b. *Klima školy III*. Dostupné z: http://www.pdf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PdF/aktuality/2014/Klima_skoly_I_II.doc
- [11] GRECMANOVÁ, Helena, 2004. Vliv prostředí školy na její klima. In: *Metodický portál RVP.CZ* [online]. 11. 11. 2004 [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/a/124/124/VLIV-PROSTREDI-SKOLY-NA-JEJI-KLIMA.html/>
- [12] HOLEČEK, Václav, 2014. *Psychologie v učitelské praxi*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3704-1.

- [13] CHRÁSKA, Miroslav a Ilona KOČVAROVÁ, 2014. *Kvantitativní design v pedagogických výzkumech začínajících akademických pracovníků*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. ISBN 978-80-7454-420-0.
- [14] CHRÁSKA, Miroslav a Ilona KOČVAROVÁ, 2015. *Kvantitativní metody sběru dat v pedagogických výzkumech*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. ISBN 978-80-7454-553-5.
- [15] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [16] JANÍK, Tomáš et al., 2009. *Kurikulum - výuka - školní klima - učitelské vzdělávání: analýza nálezů českého pedagogického výzkumu (2001-2008)*. Brno: Masarykova univerzita pro Centrum pedagogického výzkumu PdF MU. ISBN 978-80-210-4771-6.
- [17] JEŽEK, Stanislav, 2003. *Psychosociální klima školy I*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-86633-13-6.
- [18] JEŽEK, Stanislav, 2009. Začínající učitelé jako informátoři o klimatu školy prizmatem tří metod. *Orbis Scholae* [online]. 2009, roč. 3, č. 1, s. 45–61 [cit. 2017-02-22]. ISSN 1802-4637. Dostupné z: http://www.orbisscholae.cz/archiv/2009_01.pdf
- [19] JÍROVÁ, Daniela, 2016. Atmosféru školy dokáže nejvíce ovlivnit její vedení. In: *Perpetuum* [online]. 28. 6. 2016 [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <http://www.magazin-perpetuum.cz/Clanek/Atmosferu-skoly-dokaze-nejvice-ovlivnit-jeji-vedeni>
- [20] KANTOROVÁ, Jana, 2015. *Školní klima na školách poskytujících střední vzdělání s výučním listem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4799-5.
- [21] KAŠPÁRKOVÁ, Jana, 2007. *Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu: konstrukce a aplikace v praxi*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-1852-0.
- [22] KAŠPÁRKOVÁ, Svatava, 2009. *Pedagogická diagnostika třídy a žáka*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7318-790-3.
- [23] KOHOUTEK, Tomáš a Jan MAREŠ, 2011. *Anketa pro rodiče. Anketa školy na míru*. Praha: NÚV. ISBN 978-80-87063-49-1.

- [24] KUBÍČKOVÁ, Miloslava, 2011. *Kultura školy*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7454-038-7.
- [25] LAŠEK, Jan, 2007. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7041-980-9.
- [26] MAREŠ, Jan et al., 2012. *Klima školy. Soubor dotazníků pro učitele, žáky a rodiče*. 1. revidovaná verze. Praha: NÚV. ISBN 978-80-87652-89-3.
- [27] MAREŠ, Petr, Ladislav RABUŠIC a Petr SOUKUP, 2015. *Analýza sociálněvědních dat (nejen) v SPSS*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6362-4.
- [28] NOVOTNÝ, Martin, 2016. Několik čísel o vztahu žáků a učitelů na středních školách. In: *Perpetuum* [online]. 10. 6. 2016 [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <http://www.magazin-perpetuum.cz/Clanek/Nekolik-cisel-o-vztahu-zaku-a-ucitelu-na-strednich-skolach>
- [29] PETLÁK, Erich, c2006. *Klíma školy a klíma triedy*. Bratislava: Iris. ISBN 80-89018-97-1.
- [30] PREBLE, William a Rick GORDON, 2011. *Transforming school climate and learning: beyond bullying and compliance*. Thousand Oaks, Calif.: Corwin. ISBN 978-1-4129-9268-8.
- [31] PRŮCHA, Jan a Jaroslav VETEŠKA, 2014. *Andragogický slovník*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4748-4.
- [32] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2013. *Pedagogický slovník*. 7. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.
- [33] ŠTEFFL, Ondřej, 2017. Budoucí podoba vzdělávání. In: *Perpetuum* [online]. 30. 1. 2017 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.magazin-perpetuum.cz/Clanek/Budouci-podoba-vzdelavani>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ARP	Aritmetický průměr.
MAX	Maximum.
MED	Medián.
MIN	Minimum.
MOD	Modus.
MŠ	Mateřská škola.
ZŠ	Základní škola.
SŠ	Střední škola.
SOŠ	Střední odborná škola.
SOU	Střední odborné učiliště.
VŠ	Vysoká škola.
R	Rodiče.
RVP	Metodický portál RVP; rámcový vzdělávací program.
SMO	Směrodatná odchylka.
U	Učitelé.
UPOL	Univerzita Palackého v Olomouci.
Ž	Žáci.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Působení školního klimatu na klima třídy.....	12
Obrázek 2: Model klimatu	20
Obrázek 3: Vliv činitelů na klima školy	23

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Základní informace o výsledcích šetření	41
Tabulka 2: Popisné statistiky pro každou položku z pohledu žáků	43
Tabulka 3: Popisné statistiky pro každou oblast z pohledu žáků	46
Tabulka 4: Popisné statistiky pro dotazník z pohledu žáků.....	46
Tabulka 5: Popisné statistiky pro každou položku z pohledu učitelů.....	49
Tabulka 6: Popisné statistiky pro každou oblast z pohledu učitelů	52
Tabulka 7: Popisné statistiky pro dotazník z pohledu učitelů	53
Tabulka 8: Popisné statistiky pro každou položku z pohledu rodičů	55
Tabulka 9: Popisné statistiky pro každou oblast z pohledu rodičů.....	59
Tabulka 10: Popisné statistiky pro dotazník z pohledu rodičů	59
Tabulka 11: Průměr a odchylka u jednotl. oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů	60
Tabulka 12: Minimum a maximum u jednotl. oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů	61
Tabulka 13: Medián a modus u jednotl. oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů.....	62
Tabulka 14: Vyhodnocení dotazníku z pohledu žáků, učitelů a rodičů.....	63

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Přehled zúčastněných respondentů na šetření v procentech.....	39
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

P I Dotazníky k evaluaci školního klimatu

P II Zpráva o výsledcích diagnostiky školního klimatu

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKY K EVALUACI ŠKOLNÍHO KLIMATU

Dotazník k evaluaci školního klimatu pro studenty

Copyright © PhDr. Jana Kašpárková, Ph.D., 2004

Reagujte prosím na jednotlivá tvrzení podle toho, do jaké míry s tímto tvrzením souhlasíte. Vybranou odpověď zakroužkujte.

U každého tvrzení zakroužkujte pouze jednu odpověď!

1 = naprosto nesouhlasím

2 = spíše nesouhlasím

3 = nemohu posoudit (ani nesouhlasím, ani souhlasím)

4 = spíše souhlasím

5 = naprosto souhlasím

Č. p.	Tvrzení	Hodnotící škála				
		1	2	3	4	5
1.1	Naše škola se mi líbí.	1	2	3	4	5
2.1	Chodím rád do této školy.	1	2	3	4	5
3.1	Jsem pyšný na naši školu.	1	2	3	4	5
4.1	Raději bych navštěvoval jinou školu.	1	2	3	4	5
5.1	Učitelé mají jasné pedagogické názory.	1	2	3	4	5
6.1	Učitelé své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	1	2	3	4	5
7.1	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	1	2	3	4	5
8.1	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy.	1	2	3	4	5
9.1	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	1	2	3	4	5
10.1	Učitelé vysvětlují učivo velmi dobře.	1	2	3	4	5
11.1	Učitelé vyučují svoje předměty s nadšením.	1	2	3	4	5
12.1	Učitelé jsou lehkomyšní a nedůslední.	1	2	3	4	5
13.1	Učitelé jsou vstřícní a ochotni studentům pomoci.	1	2	3	4	5
14.1	Učitelé jednají se studenty s respektem.	1	2	3	4	5
15.1	Učitelé studenty povzbuzují, aby se ve vyučování snažili.	1	2	3	4	5
16.1	Učitelé studenty povzbuzují, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	1	2	3	4	5
17.1	Učitelé vedou studenty ke vzájemné spolupráci.	1	2	3	4	5
18.1	Učitelé se o studenty zajímají.	1	2	3	4	5
19.1	Učitelé si udělají pro studenty čas, když něco potřebují.	1	2	3	4	5
20.1	S učiteli je obtížné diskutovat o některých problémech.	1	2	3	4	5
21.1	S našimi učiteli mi dělá učení ve škole radost.	1	2	3	4	5
22.1	Musím ve škole dodržovat příliš mnoho pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5

23.1	Znám pravidla a předpisy ve škole.	1	2	3	4	5
24.1	Ve škole mohu spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5
25.1	Ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5
26.1	Ve škole je vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	1	2	3	4	5
27.1	Studenti ve třídě neposlouchají, co učitel říká.	1	2	3	4	5
28.1	Ve vyučování často vládne zmatek.	1	2	3	4	5
29.1	Během vyučování je ve třídě většinou hluk.	1	2	3	4	5
30.1	Občas se stane, že si studenti nadávají.	1	2	3	4	5
31.1	Studenti naší třídy se setkávají také mimo školu.	1	2	3	4	5
32.1	Učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	1	2	3	4	5
33.1	V naší třídě je každý mým kamarádem.	1	2	3	4	5
34.1	Někteří studenti v naší třídě nejsou mými kamarády.	1	2	3	4	5
35.1	Všichni studenti z naší třídy jsou mí důvěrní přátelé.	1	2	3	4	5
36.1	Všichni studenti se v naší třídě mezi sebou dobře snášejí.	1	2	3	4	5
37.1	Studenti z naší třídy se mají mezi sebou rádi jako přátelé.	1	2	3	4	5
38.1	Naše škola vypadá pěkně.	1	2	3	4	5
39.1	Naše škola je udržována v dobrém stavu.	1	2	3	4	5
40.1	Naše škola je čistá.	1	2	3	4	5
41.1	Naše škola je bezpečné místo.	1	2	3	4	5
42.1	Školní budova je prostorná.	1	2	3	4	5
43.1	Naše škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	1	2	3	4	5
44.1	Prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů jsou útulné.	1	2	3	4	5
45.1	Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport.	1	2	3	4	5
46.1	Tělocvična je dobře vybavena.	1	2	3	4	5
47.1	Toalety jsou hygienické.	1	2	3	4	5
48.1	Ve třídách je často příliš horko nebo příliš chladno.	1	2	3	4	5
49.1	Ve třídách je nevyvětráno.	1	2	3	4	5
50.1	Stoly a židle jsou pohodlné.	1	2	3	4	5
51.1 Pohlaví: <input type="checkbox"/> muž <input type="checkbox"/> žena						
52.1 Studijní ročník: <input type="checkbox"/> první <input type="checkbox"/> druhý <input type="checkbox"/> třetí <input type="checkbox"/> čtvrtý						
53.1 Obor studia: <input type="checkbox"/> obchodní akademie <input type="checkbox"/> ekonomická informatika <input type="checkbox"/> informační technologie						
54.1 Moje výsledky na posledním vysvědčení: <input type="checkbox"/> prospěl s vyznamenáním <input type="checkbox"/> prospěl <input type="checkbox"/> neprospěl						

Vážení respondenti,

dovolte mi prostřednictvím tohoto anonymního průzkumu získat Vaše názory na vnímání klimatu ve škole. Dotazník zahrnuje pět oblastí, které jsou hodnoceny žáky, rodiči a Vámi, tedy učiteli, kteří se na tvorbě klimatu významně podílíte. Tento dotazník Vám sice zabere pár minut, ale věřte, že každý Váš názor pomůže. Udělejme tedy společně první krok k lepšímu vývoji klimatu školy, v němž žáci tráví většinu svého času. Výsledky šetření použiji ve své bakalářské práci, která bude dostupná u vedení školy a na internetových stránkách. Děkuji za Váš čas a ochotu podílet se na průzkumu.

Studentka Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulty humanitních studií.

Dotazník k evaluaci školního klimatu pro učitele

Copyright © PhDr. Jana Kašpárková, Ph.D., 2004

Reagujte prosím na jednotlivá tvrzení podle toho, do jaké míry s tímto tvrzením souhlasíte. Vybranou odpověď' zakroužkujte.

U každého tvrzení zakroužkujte pouze jednu odpověď!

1 = naprosto nesouhlasím

2 = spíše nesouhlasím

3 = nemohu posoudit (ani nesouhlasím, ani souhlasím)

4 = spíše souhlasím

5 = naprosto souhlasím

Č. p.	Tvrzení	Hodnotící škála				
		1	2	3	4	5
1.2	Škola, ve které vyučuji, se mi líbí.	1	2	3	4	5
2.2	Chodím rád do této školy.	1	2	3	4	5
3.2	Jsem pyšný na naši školu.	1	2	3	4	5
4.2	Raději bych vyučoval na jiné škole.	1	2	3	4	5
5.2	Učitelé na naší škole mají jasné pedagogické názory.	1	2	3	4	5
6.2	Učitelé naší školy své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	1	2	3	4	5
7.2	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	1	2	3	4	5
8.2	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu, jak má škola vypadat v budoucnu.	1	2	3	4	5
9.2	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	1	2	3	4	5
10.2	Na naší škole vysvětluje většina učitelů učivo velmi dobře.	1	2	3	4	5
11.2	Na naší škole vyučuje většina učitelů svoje předměty s nadšením.	1	2	3	4	5
12.2	Na naší škole je většina učitelů lehkomyšlných a nedůsledných.	1	2	3	4	5
13.2	Na naší škole je většina učitelů vstřícných a ochotných studentům pomoci.	1	2	3	4	5
14.2	Na naší škole jedná většina učitelů se studenty s respektem.	1	2	3	4	5
15.2	Na naší škole většina učitelů studenty povzbuzuje, aby se ve vyučování snažili.	1	2	3	4	5
16.2	Na naší škole většina učitelů studenty povzbuzuje, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	1	2	3	4	5

17.2	Na naší škole vede většina učitelů studenty k tomu, aby s ostatními studenty spolupracovali.	1	2	3	4	5
18.2	Na naší škole se o studenty zajímá většina učitelů.	1	2	3	4	5
19.2	Na naší škole si většina učitelů udělá pro studenty čas, když něco potřebují.	1	2	3	4	5
20.2	Na naší škole je s většinou učitelů obtížné diskutovat o některých problémech.	1	2	3	4	5
21.2	Na naší škole dělá většině učitelů práce se studenty radost.	1	2	3	4	5
22.2	Studenti musí ve škole dodržovat mnoho pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5
23.2	Studenti znají pravidla a předpisy ve škole.	1	2	3	4	5
24.2	Studenti mohou ve škole spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5
25.2	Ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5
26.2	Ve škole je vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	1	2	3	4	5
27.2	Studenti často ve třídě neposlouchají, co říkám.	1	2	3	4	5
28.2	Při mém vyučování často vládne zmatek.	1	2	3	4	5
29.2	Během mého vyučování je ve třídě většinou hluk.	1	2	3	4	5
30.2	Občas se stane, že si studenti nadávají.	1	2	3	4	5
31.2	Studenti většiny tříd se setkávají také mimo školu.	1	2	3	4	5
32.2	Učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	1	2	3	4	5
33.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se všichni studenti navzájem kamarádí.	1	2	3	4	5
34.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se někteří studenti navzájem nekamarádí.	1	2	3	4	5
35.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, jsou všichni studenti důvěrní přátelé.	1	2	3	4	5
36.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se všichni studenti dobře snášejí.	1	2	3	4	5
37.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se studenti mají mezi sebou rádi jako přátelé.	1	2	3	4	5
38.2	Naše škola vypadá pěkně.	1	2	3	4	5
39.2	Naše škola je udržována v dobrém stavu.	1	2	3	4	5
40.2	Naše škola je čistá.	1	2	3	4	5
41.2	Naše škola je bezpečné místo.	1	2	3	4	5
42.2	Školní budova je prostorná.	1	2	3	4	5
43.2	Naše škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	1	2	3	4	5
44.2	Prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů jsou útulné.	1	2	3	4	5
45.2	Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport.	1	2	3	4	5
46.2	Tělocvična je dobře vybavena.	1	2	3	4	5
47.2	Toalety jsou hygienické.	1	2	3	4	5

48.2	Ve třídách je často příliš horko nebo příliš chladno.	1	2	3	4	5
49.2	Ve třídách je nevyvětráno.	1	2	3	4	5
50.2	Stoly a židle jsou pohodlné.	1	2	3	4	5
51.2 Pohlaví: <input type="checkbox"/> muž <input type="checkbox"/> žena						
52.2 Délka učitelské praxe: _____ let						

Vážení respondenti,

dovolte mi prostřednictvím tohoto anonymního průzkumu získat Vaše názory na vnímání klimatu ve škole. Dotazník zahrnuje pět oblastí, které jsou hodnoceny žáky, učiteli a Vámi, tedy zástupci žáků, kteří se na tvorbě klimatu školy taktéž podílíte. Tento dotazník Vám sice zabere pár minut, ale věřte, že každý Váš názor pomůže. Udělejme tedy společně první krok k lepšímu vývoji klimatu školy, v němž žáci tráví většinu svého času. Výsledky šetření použiji ve své bakalářské práci, která bude dostupná u vedení školy a na internetových stránkách. Děkuji za Váš čas a ochotu podílet se na průzkumu.

Studentka Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulty humanitních studií.

Dotazník k evaluaci školního klimatu pro rodiče

Copyright © PhDr. Jana Kašpárková, Ph.D., 2004

Reagujte prosím na jednotlivá tvrzení podle toho, do jaké míry s tímto tvrzením souhlasíte. Vybranou odpověď zakroužkujte.

U každého tvrzení zakroužkujte pouze jednu odpověď!

1 = naprosto nesouhlasím

2 = spíše nesouhlasím

3 = nemohu posoudit (ani nesouhlasím, ani souhlasím)

4 = spíše souhlasím

5 = naprosto souhlasím

Č. p.	Tvrzení	Hodnotící škála				
		1	2	3	4	5
1.3	Škola, kterou navštěvuje mé dítě, se mi líbí.	1	2	3	4	5
2.3	Chodím rád na různé akce této školy (např. na rodičovské schůzky apod.).	1	2	3	4	5
3.3	Jsem pyšný na školu, kterou navštěvuje mé dítě.	1	2	3	4	5
4.3	Byl bych raději, kdyby mé dítě navštěvovalo jinou školu.	1	2	3	4	5
5.3	Učitelé mají jasné pedagogické názory.	1	2	3	4	5
6.3	Učitelé své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	1	2	3	4	5
7.3	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	1	2	3	4	5
8.3	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy.	1	2	3	4	5
9.3	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	1	2	3	4	5
10.3	Podle názoru mého dítěte učitelé vysvětlují učivo velmi dobře.	1	2	3	4	5
11.3	Podle názoru mého dítěte vyučují učitelé svoje předměty s nadšením.	1	2	3	4	5

12.3	Podle názoru mého dítěte jsou učitelé lehkomyšlní a nedůslední.	1	2	3	4	5
13.3	Podle názoru mého dítěte jsou učitelé vstřícní a ochotni studentům pomoci.	1	2	3	4	5
14.3	Podle názoru mého dítěte jednají učitelé se studenty s respektem.	1	2	3	4	5
15.3	Podle názoru mého dítěte učitelé studenty povzbuzují, aby se ve vyučování snažili.	1	2	3	4	5
16.3	Podle názoru mého dítěte učitelé studenty povzbuzují, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	1	2	3	4	5
17.3	Podle názoru mého dítěte učitelé vedou studenty ke vzájemné spolupráci.	1	2	3	4	5
18.3	Podle názoru mého dítěte se učitelé o studenty zajímají.	1	2	3	4	5
19.3	Podle názoru mého dítěte si učitelé udělají pro studenty čas, když něco potřebují.	1	2	3	4	5
20.3	Podle názoru mého dítěte je s učiteli obtížné diskutovat o některých problémech.	1	2	3	4	5
21.3	Podle názoru mého dítěte dělá studentům učení ve škole radost.	1	2	3	4	5
22.3	Podle názoru mého dítěte musí studenti ve škole dodržovat příliš mnoho pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5
23.3	Podle názoru mého dítěte studenti znají pravidla a předpisy ve škole.	1	2	3	4	5
24.3	Podle názoru mého dítěte studenti mohou ve škole spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5
25.3	Podle názoru mého dítěte ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	1	2	3	4	5
26.3	Podle názoru mého dítěte je ve škole vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	1	2	3	4	5
27.3	Podle názoru mého dítěte studenti ve třídě neposlouchají, co učitel říká.	1	2	3	4	5
28.3	Podle názoru mého dítěte vládne ve vyučování často zmatek.	1	2	3	4	5
29.3	Podle názoru mého dítěte je během vyučování ve třídě většinou hluk.	1	2	3	4	5
30.3	Podle názoru mého dítěte se občas stane, že si studenti nadávají.	1	2	3	4	5
31.3	Podle názoru mého dítěte se studenti jeho třídy setkávají také mimo školu.	1	2	3	4	5
32.3	Podle názoru mého dítěte učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	1	2	3	4	5
33.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, je každý student kamarádem mého dítěte.	1	2	3	4	5
34.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, nejsou někteří studenti kamarády mého dítěte.	1	2	3	4	5
35.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, jsou všichni studenti důvěrnými kamarády mého dítěte.	1	2	3	4	5
36.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, se všichni studenti mezi sebou dobře snášejí.	1	2	3	4	5
37.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, se studenti mají mezi sebou rádi jako přátelé.	1	2	3	4	5
38.3	Škola, kterou navštěvuje mé dítě, vypadá pěkně.	1	2	3	4	5
39.3	Škola je udržována v dobrém stavu.	1	2	3	4	5
40.3	Škola je čistá.	1	2	3	4	5

41.3	Škola je bezpečné místo.	1	2	3	4	5
42.3	Školní budova je prostorná.	1	2	3	4	5
43.3	Škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	1	2	3	4	5
44.3	Podle názoru mého dítěte jsou prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů útulné.	1	2	3	4	5
45.3	Podle názoru mého dítěte je na školním hřišti dostatek místa pro hry a sport.	1	2	3	4	5
46.3	Podle názoru mého dítěte je tělocvična dobře vybavena.	1	2	3	4	5
47.3	Podle názoru mého dítěte jsou toalety hygienické.	1	2	3	4	5
48.3	Podle názoru mého dítěte je ve třídách často příliš horko nebo příliš chladno.	1	2	3	4	5
49.3	Podle názoru mého dítěte je ve třídách nevyvětráno.	1	2	3	4	5
50.3	Podle názoru mého dítěte jsou stoly a židle pohodlné.	1	2	3	4	5
51.3 Tento dotazník vyplnili: <input type="checkbox"/> matka <input type="checkbox"/> otec <input type="checkbox"/> zástupce rodičů						
52.3 Věk respondenta: ____ let						
53.3 Nejvyšší dosaž. vzdělání: <input type="checkbox"/> základní <input type="checkbox"/> vyučen <input type="checkbox"/> středoškolské - maturita <input type="checkbox"/> vysokoškolské						

**PŘÍLOHA P II: ZPRÁVA O VÝSLEDCÍCH DIAGNOSTIKY
ŠKOLNÍHO KLIMATU**

**Zpráva o výsledcích diagnostiky
školního klimatu**

Ing. Martina Durdáková



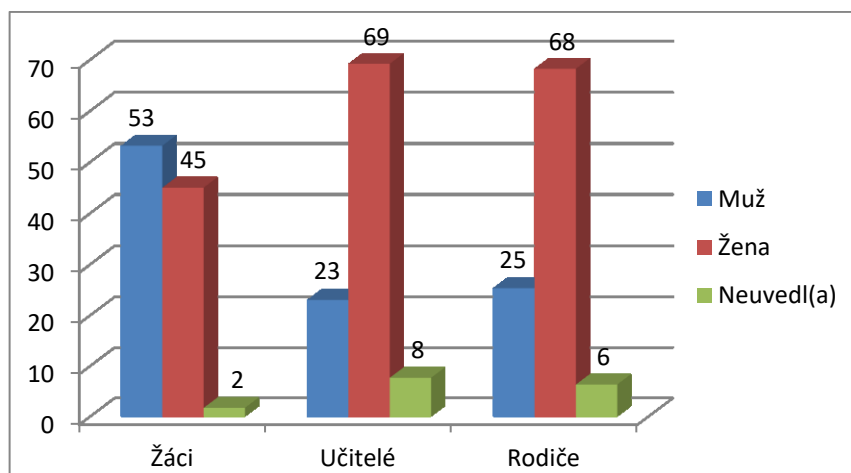
Vážený pane řediteli, pedagogové, žáci a rodiče!

Dovolte, abychom Vám interpretovali výsledky šetření s využitím nástroje Klima školy, které byly zjišťovány na Vaší škole v období od října do listopadu 2016 prostřednictvím souboru dotazníků pro žáky, učitele a rodiče (Copyright © PhDr. Jana Kašpárková, Ph.D., 2004). Za klima školy podle Průchy (2013, s. 125) považujeme sociálně psychologické jevy, které vyjadřují kvalitu interpersonálních vztahů a sociálních procesů z pohledu žáků, učitelů a dalších aktérů školy. Jak uvádí Čapek (2010, s. 134), jedná se o souhrn subjektivních hodnocení a sebehodnocení aktérů školy, které se týká všech aspektů vzdělávání. Předmětem zkoumání je především to, jak se žáci ve škole i třídě cítí, jak rádi školu navštěvují, jak jsou spokojeni, zda pozitivně hodnotí školu a její vybavení.

Pro získání validních informací byly osloveny tři skupiny respondentů (žáci, učitelé a rodiče). Jejich vnímání bylo sledováno pro každou dotazníkovou položku, oblast i hromadně pro celý dotazník a dále vzájemně porovnávalo pomocí statistických proměnných (aritmetický průměr, směrodatná odchylka, minimum, maximum, medián, modus). Data byla zpracována v tabulkovém procesoru Excel za použití statistických funkcí a vyhodnocení bylo provedeno formou grafů, tabulek a slovní interpretace. Položky, které byly respondenty hodnoceny pozitivně, dosahují vyšších hodnot a naopak položky s negativním hodnocením mají škálové hodnoty nižší.

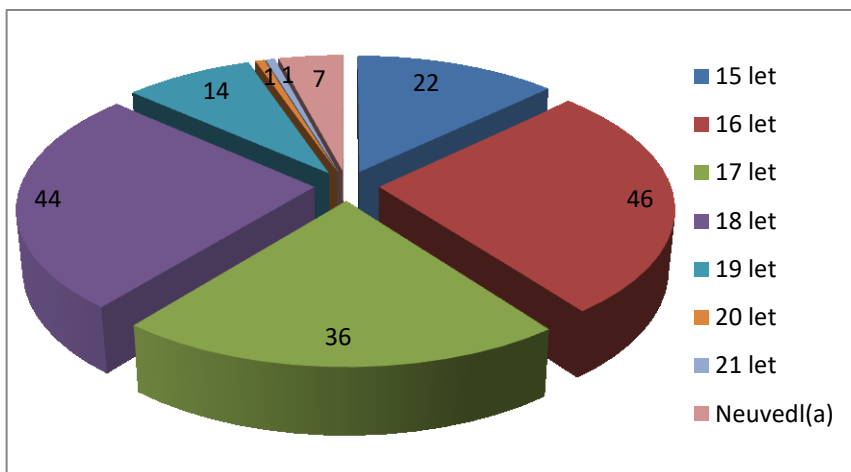
Výzkumu se dle grafu č. 1 zúčastnilo 171 žáků (z toho 91 chlapců, 53 %; 77 dívek, 45 %; 3 nevedli, 2 %), 13 učitelů (z toho 3 muži, 23 %; 9 žen, 69 %; 1 nevedl, 8 %) a 63 rodičů (z toho 16 otců, 25 %; 43 matek, 68 %; 3 nevedli, 6 %). Pro lepší porovnání mezi skupinami jsou uvedené skutečné hodnoty převedeny na procenta.

Graf 2: Přehled zúčastněných respondentů na šetření v procentech



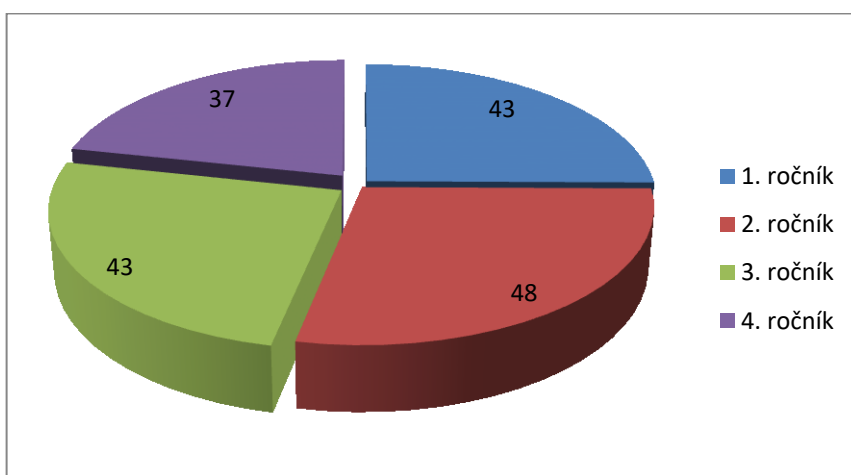
Podle grafu č. 2 se **věk** u žáků vyplňujících dotazník, a tedy i studujících ve škole, pohyboval mezi 15–21 lety. Dotazník vyplnilo 22 žáků ve věku 15 let, 46 žáků ve věku 16 let, 36 žáků ve věku 17 let, 44 žáků ve věku 18 let, 14 žáků ve věku 19 let, 1 žák ve věku 20 a 21 let. 7 žáků odmítlo na otázku odpovědět. Průměrný věk žáků je 16,93 roků.

Graf 3: Věk dotazovaných žáků



Graf č. 3 znázorňuje počty žáků v jednotlivých **ročnících**. Ve škole jsou 4 ročníky a v každém z nich jsou 2 třídy. 43 žáků z dotazovaných navštěvuje 1. ročník, 48 žáků chodí do 2. ročníku, 43 žáků je ve 3. ročníku a nejméně, tedy 37, žáků studuje ve 4. ročníku.

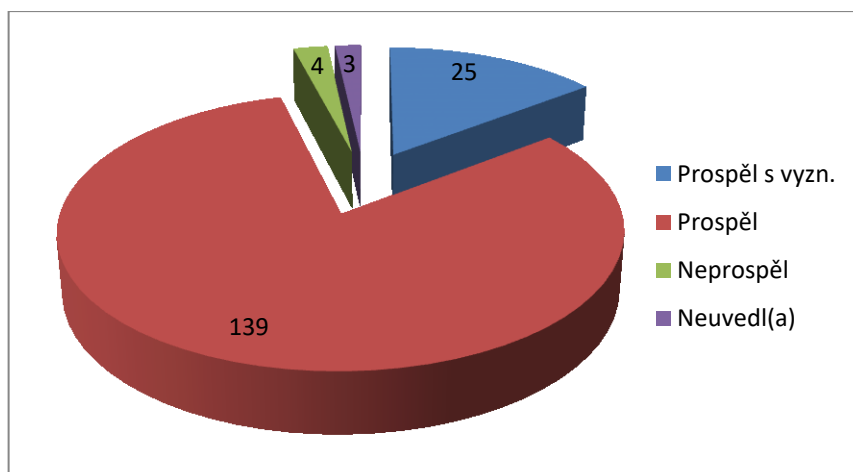
Graf 4: Počet žáků navštěvujících daný ročník



Žáci jsou rozdělení do dvou **studijních programů**. 95 žáků navštěvuje program Obchodní akademie a 76 žáků program Informační technologie.

Co se týče **výsledků na posledním vysvědčení**, tak 25 žáků podle grafu č. 4 prospělo s vyznamenáním, 139 žáků prospělo, 4 neprospěli a 3 žáci tuto skutečnost nevedli.

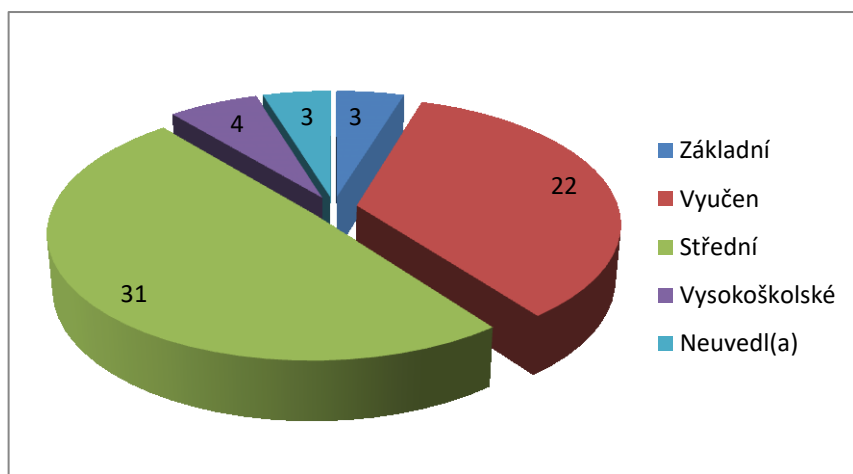
Graf 5: Výsledky žáků na posledním vysvědčení



Délka praxe u učitelů se pohybovala mezi 2 měsíci až 37 lety. Průměrná délka učitelské praxe pak vyšla 23,27 let.

Mezi rodiči účastníky se dotazníkového šetření byli 3 rodiče se základním **vzděláním**, 22 vyučených rodičů, 31 středoškolsky vzdělaných rodičů, 4 vysokoškolsky vzdělaní a 3 rodiče neuvedli výši svého vzdělání.

Graf 6: Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů / zákonných zástupců žáků



V dotazníkových šetřeních bylo k odpovědím využito **pětistupňové škály**, přičemž jednotlivé položky hodnocení znamenají:

1 = naprosto nesouhlasím s tvrzením

2 = spíše nesouhlasím s tvrzením

3 = nemohu posoudit tvrzení (ani nesouhlasím, ani souhlasím)

4 = spíše souhlasím s tvrzením

5 = naprosto souhlasím s tvrzením

Tyto položky byly následně shrnuty do **pěti oblastí**:

1. Celkový vztah a motivace ke škole (položky č. 1–9)
2. Kvality a kompetence učitelů (položky č. 10–21)
3. Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování (položky č. 22–29)
4. Soudržnost třídy jako sociální skupiny (položky č. 30–37)
5. Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy (položky č. 38–50)

Obecné výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v tabulce č. 1. Je zde specifikována návratnost dotazníků od respondentů (v počtu i procentuálním vyjádření), odlišnosti mezi jednotlivými tvrzeními (pomocí směrodatné odchylky) a aritmetický průměr neboli index percepce (vyjadřuje celkové vnímání).

Návratnost udává, kolik respondentů se zúčastnilo dotazníkového šetření.

Index percepce je výpočtem průměrné hodnoty ze všech uvedených hodnot za každou skupinu. Tato veličina by se měla pohybovat mezi 1 a 5, jelikož hodnocení proběhlo na pětistupňové škále. Čím jsou hodnoty vyšší, tím je percepce dané skupiny příznivější. Zjištěné hodnoty ukazují, že všichni respondenti v průměru volili hodnoty okolo 3, což znamená, že s uvedenými tvrzeními ani nesouhlasí, ani souhlasí. K hodnotě číslo 4 se nejvíce přiblížili rodiče, kteří tím vyjádřili, že s danými tvrzeními spíše souhlasí.

Směrodatná odchylka říká, jak se jednotlivé výsledky liší od průměru. Čím je směrodatná odchylka nižší, tím dochází k větší shodě v odpovědích respondentů. V případě, kdy jsou hodnoty směrodatné odchylky vysoké, značí to možné problémy ve vnímání klimatu školy. V porovnání skupin jde o nízkou míru odlišností. Směrodatná odchylka je nejnižší u rodičů, což znamená, že se jejich odpovědi shodují více než odpovědi učitelů a žáků.

Tabulka 15: Základní informace o výsledcích šetření

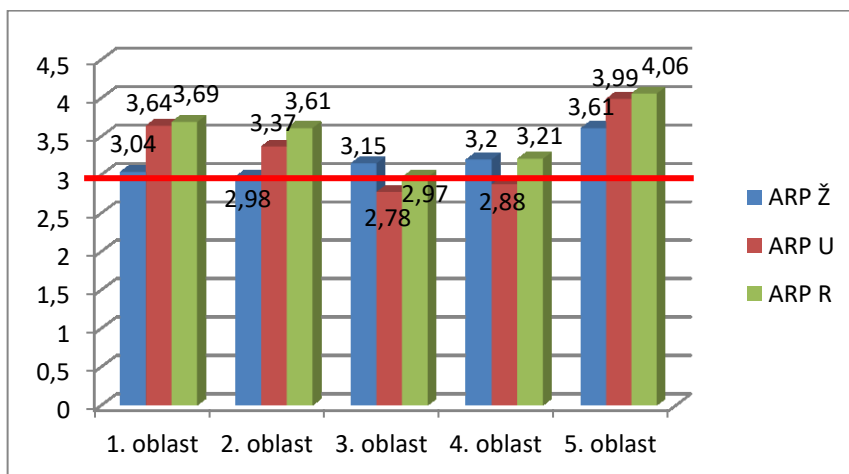
Výsledky šetření	žáci		učitelé		rodiče	
	n	%	n	%	n	%
Návratnost	171	86 %	13	57 %	63	32 %
Index percepce (arit. průměr)	3,22		3,41		3,58	
Směrodatná odchylka	1,20		1,30		1,12	

Porovnání jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů

V tabulce č. 2 je uvedeno **porovnání aritmetických průměrů a směrodatných odchylek** podle toho, jak žáci, učitelé a rodiče položky v jednotlivých oblastech vnímají. V první oblasti „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) vychází **aritmetický prů-**

měr 3,04, což znamená, že v průměru žáci ani nesouhlasí, ani souhlasí s tvrzeními uvedenými v této oblasti. U učitelů a rodičů vychází aritmetický průměr 3,64–3,69, a tedy spíše souhlasí s uvedenými tvrzeními. V druhé oblasti „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) se shodují aritmetické průměry u žáků a učitelů (v rozmezí 2,98–3,37), a tedy žáci a učitelé ani nesouhlasí, ani souhlasí s tvrzeními v této oblasti. Rodiče s uvedenými tvrzeními spíše souhlasí (aritmetický průměr 3,69). Ve třetí oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) se všichni aktéři shodují na tom, že s tvrzeními ani nesouhlasí, ani souhlasí (v rozmezí 2,78–3,15). Taktéž ve čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) ani nesouhlasí, ani souhlasí s tvrzeními (v rozmezí 2,88–3,21). V páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) je aritmetický průměr u všech aktérů taktéž shodný (v rozmezí 3,61–4,06), a tedy všichni respondenti s uvedenými tvrzeními v této oblasti spíše souhlasí. V grafu č. 6 je vnímání jednotlivých oblastí, které je spočítáno pomocí aritmetických průměrů, pro přehlednost graficky znázorněno. Z uvedeného je zřejmé, že žáci, učitelé a rodiče buď nedovedli tvrzení v dané oblasti posoudit, nebo volili spíše pozitivní hodnocení. Z toho vyplývá, že jsou s klimatem školy spíše spokojeni.

Graf 7: Vnímání jednotlivých oblastí vyjádřené aritmetickým průměrem



Směrodatná odchylka je pro první a druhou oblast „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) a „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) u žáků a rodičů téměř shodná (1,07–1,08), u učitelů se názory liší o něco více (1,22). U třetí oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) je směrodatná odchylka u žáků a učitelů téměř shodná (1,22–1,25) a u rodičů se vnímání této oblasti liší méně (1,03). U čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) je směrodatná odchylka nejnížší u učitelů (0,98), což znamená, že se jejich vnímání nejméně odlišuje,

a nejvyšší u žáků (1,33), a tedy žáci se od sebe ve svých názorech nejvíce vzdalují. V páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) vyšla nejvyšší odchylka u učitelů (1,33), žáků (1,13) a nejnižší byla u rodičů (1,00).

Tabulka 16: Průměr a odchylka u jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Oblasti školního klimatu		ARP Ž	ARP U	ARP R	SMO Ž	SMO U	SMO R
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	3,04	3,64	3,69	1,07	1,22	1,08
2.	Kvality a kompetence učitelů	2,98	3,37	3,61	1,13	1,22	1,12
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	3,15	2,78	2,97	1,25	1,22	1,03
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	3,20	2,88	3,21	1,33	0,98	1,04
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	3,61	3,99	4,06	1,13	1,33	1,00

Jak je uvedeno v tabulce č. 3, **minimální i maximální hodnoty** uváděné všemi respondenty se shodují. To znamená, že v každé skupině alespoň jeden z respondentů použil v uvedených oblastech alespoň jednou minimální hodnotu 1 (rozhodně nesouhlasím s tvrzením) a alespoň jednou uvedl maximální hodnotu 5 (rozhodně souhlasím s tvrzením).

Tabulka 17: Minimum a maximum u jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Oblasti školního klimatu		MIN Ž	MIN U	MIN R	MAX Ž	MAX U	MAX R
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	1	1	1	5	5	5
2.	Kvality a kompetence učitelů	1	1	1	5	5	5
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	1	1	1	5	5	5
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	1	1	1	5	5	5
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	1	1	1	5	5	5

Tabulka č. 4 obsahuje výsledný **medián a modus** každé skupiny respondentů pro jednotlivé oblasti. **Medián** je pro první i druhou oblast „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) a „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 10–21) u žáků nejnižší (3 – ani nesouhlasím, ani souhlasím s uvedenými tvrzeními) a u učitelů a rodičů je shodný (4 – spíše souhlasím s uvedenými tvrzeními) a zároveň je tedy vyšší než u žáků. Dalo by se říci, že učitelé a rodiče hodnotí tyto oblasti pozitivněji a žáci si u těchto tvrzení nejsou jisti odpovědí. U třetí a čtvrté oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) a „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) je střední hodnota u všech skupin stejná, a tedy 3 – ani nesouhlasím, ani souhlasím s danými tvrzeními

v oblasti. V páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) je medián pro žáky a rodiče shodný, a tedy 4 – spíše souhlasí s uvedenými tvrzeními. Učitelé pak v této oblasti uvádí medián 5, což znamená, že rozhodně souhlasí s uvedenými tvrzeními. Kdyby se navíc porovnálo, zda střední hodnota odpovídá aritmetickému průměru, zjistilo by se, že je ve všech oblastech a u všech respondentů shodná, až na vnímání oblasti druhé a páté z pohledu učitelů. Medián je totiž v druhé oblasti u učitelů 4 (spíše souhlasím s danými tvrzeními) a aritmetický průměr 3,37, což směřuje spíše ke škále ani nesouhlasím, ani souhlasím. V páté oblasti pak u učitelů vyšel medián 5 (rozhodně souhlasím) a aritmetický průměr je 3,99. Hlavním důvodem tohoto výsledku by mohlo být to, že některý z vyučujících buď špatně pochopil úvodní zadání k hodnocení, a tudíž hodnotil opačnými škálami, anebo tento jediný učitel s danými tvrzeními skutečně rozhodně nesouhlasil.

Modus neboli nejčtenější hodnota je pro první a druhou oblast „Celkový vztah a motivace ke škole“ (položky č. 1–9) a „Kvality a kompetence učitelů“ (položky č. 1–9) shodný u učitelů a rodičů, a tedy 4 – učitelé a rodiče spíše souhlasí s tvrzeními uvedenými v první a druhé oblasti. Žáci v těchto dvou oblastech nejčastěji hodnotili 3 – s tvrzeními ani nesouhlasí, ani souhlasí. Ve třetí oblasti „Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování“ (položky č. 22–29) žáci nejčastěji hodnotili, že spíše souhlasí s tvrzeními v této oblasti, učitelé naopak s uvedenými tvrzeními spíše nesouhlasí a rodiče ani nesouhlasí, ani souhlasí. Jelikož se tato oblast týká pravidel ve škole a kázně, je zřejmé, že učitelé by chtěli, aby žáci dodržovali všechna pravidla, aby je znali, poslouchali učitele, aby ve výuce nevládl zmatek a hluk. Je zřejmé, že když učitelé s těmito položkami spíše souhlasí, žáci budou spíše nesouhlasit a rodiče se k tomu spíše nebudou moci vyjádřit. Ve čtvrté oblasti „Soudržnost třídy jako sociální skupiny“ (položky č. 30–37) žáci nejčastěji uvedli, že s uvedenými tvrzeními spíše souhlasí, učitelé a rodiče nemohli posoudit a uvedli tedy, že ani nesouhlasí, ani souhlasí. Zde je tato návaznost také logicky odvoditelná. Jelikož se žák v kolektivu pohybuje, on sám nejlépe ví, kdo je jeho kamarád, jaké jsou vztahy mezi spolužáky apod. Učitelé a rodiče do této problematiky tak přímo nevidí. V páté oblasti „Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy“ (položky č. 38–50) žáci hodnotili nejčastěji, že s uvedenými tvrzeními spíše souhlasí, kdežto učitelé a rodiče hodnotili, že s těmito položkami rozhodně souhlasí. Malé odchylky by mohly vzniknout vnímáním prostředí nyní a dříve. Pokud učitelé a rodiče přihlíželi v hodnocení k osobním zkušenostem a tomu, jaké bylo vybavení škol ad. v období, kdy sami navštěvovali školu, musí být zřejmé, že nyní

jsou tyto možnosti mnohem větší a na žáky je brán mnohem větší ohled a je s nimi počítáno jako s klienty, kteří by se měli v tomto prostředí cítit co nejlépe.

Tabulka 18: Medián a modus u jednotlivých oblastí z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Oblasti školního klimatu		MED Ž	MED U	MED R	MOD Ž	MOD U	MOD R
1.	Celkový vztah a motivace ke škole	3	4	4	3	4	4
2.	Kvality a kompetence učitelů	3	4	4	3	4	4
3.	Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování	3	3	3	4	2	3
4.	Soudržnost třídy jako sociální skupiny	3	3	3	4	3	3
5.	Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy	4	5	4	4	5	5

Porovnání celkových výsledků z pohledu žáků, učitelů a rodičů

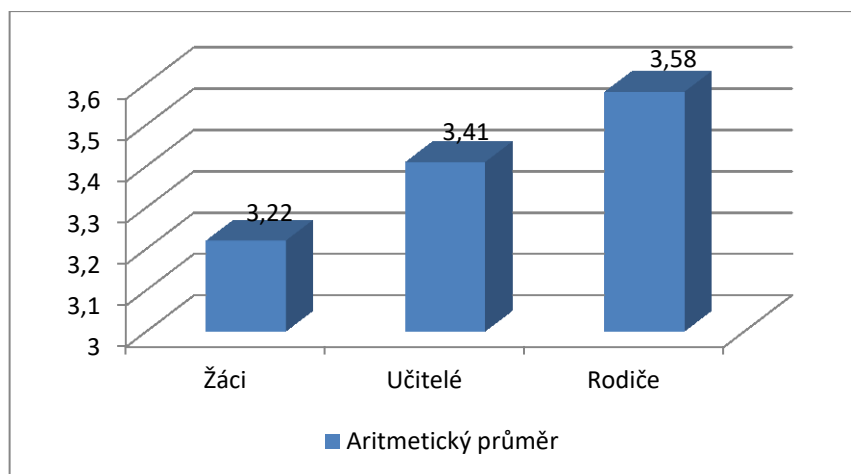
Z celkového vyhodnocení, které je uvedeno v tabulce č. 5, je zřejmé, že v průměru žáci i učitelé hodnotili dotazníkové položky 3 – ani nesouhlasím, ani souhlasím. Rodiče hodnotili vnímání školního klimatu 4 – spíše souhlasím s uvedenými tvrzeními. Směrodatné odchylky se u všech respondentů pohybují od 1,12 do 1,30. To znamená, že o tyto hodnoty se liší rozhodování od průměrné hodnoty. Všichni respondenti pak v celém dotazníku uvedli alespoň jednou jako nejnižší hodnotu 1 (rozhodně nesouhlasím) a nejvyšší hodnotu 5 (rozhodně souhlasím). Medián neboli střední hodnota je u žáků 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím) a učitelé s rodiči uvedli 4 (spíše souhlasím s těmito tvrzeními). Jako nejčastější hodnotu (modus) žáci a učitelé uvedli 4 (spíše souhlasím s tvrzeními) a rodiče 3 (ani nesouhlasím, ani souhlasím), jelikož zřejmě většinou nedovedli dané tvrzení posoudit.

Tabulka 19: Vyhodnocení celého dotazníku z pohledu žáků, učitelů a rodičů

Vyhodnocení celého dotazníku – ŽÁCI, UČITELÉ, RODIČE						
Aktéři	ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
Žáci	3,22	1,20	1	5	3	4
Učitelé	3,41	1,30	1	5	4	4
Rodiče	3,58	1,12	1	5	4	3

Pro větší přehlednost je vnímání jednotlivých respondentů znázorněno pomocí aritmetických průměrů v grafu č. 7. Všechny hodnoty jsou vyšší než 3. To znamená, že řadu tvrzení nedovedli respondenti posoudit, ale i to, že množství respondentů uvedlo hodnoty vyšší a jsou tedy spíše s klimatem školy jako celku spokojeni.

Graf 8: Vnímání celkového školního klimatu vyjádřené aritmetickým průměrem



Shrnutí

Z uvedeného hodnocení je zřejmé, že dle průměrného hodnocení celkově respondenti uváděli, že s danými tvrzeními ani nesouhlasí, ani souhlasí. Při rozboru jednotlivých položek však byla zjištěna řada pozitivních odpovědí a ze zanedbatelného množství negativních odpovědí byla navržena možná opatření pro zlepšení klimatu školy.

Žáci spíše souhlasí s tím, že se jim škola líbí, učitelé jsou k nim spíše vstřícní a ochotní pomoci, udělají si na ně čas, když něco potřebují. Dále spíše souhlasí s tím, že znají pravidla a předpisy a se svými spolužáky se setkávají také mimo školu. Nejvíce si pak cení toho, jak škola vypadá. Naopak spíše nesouhlasí s tím, že by měli navštěvovat jinou školu. Spíše nesouhlasí i s tím, že by jim učení s jejich učiteli dělalo ve škole radost a že spíše nemohou spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů. Také potvrzují, že se občas stane, že si vzájemně se spolužáky nadávají a spíše nesouhlasí s tím, že by všichni žáci ve třídě byli důvěrnými přáteli.

Při vyplňování dotazníků učiteli je na první pohled vidět, že s jednotlivými položkami spíše souhlasí. Obecně se uvádí, že učitelé při výzkumech většinou používají kladné hodnocení. Dalo by se říci, že se to potvrdilo i v uvedeném výzkumu. Učitelé spíše souhlasí s tím, že se jim škola líbí, chodí sem rádi, mají spíše jasné pedagogické názory, které koordinují s ostatními učiteli, snaží se o vytváření příjemného a férového prostředí, učitelé s vedením spíše spolupracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti, vedení školy se spíše stará o to, aby měli učitelé jasnou představu o vizi školy, učivo vysvětlují velmi dobře, jsou vstřícní a ochotní žákům pomoci, žáky respektují a povzbuzují je ke snaze ve výuce, vedou žáky ke spolupráci, zajímají se o žáky, udělají si na žáky čas. Na-

pak učitelé spíše nesouhlasí s tím, že by byli lehkomyšlní či nedůslední a že by pro ně bylo obtížné s žáky diskutovat o některých problémech, také si nemyslí, že by ve škole vznikalo příliš mnoho pravidel a převládal ve třídách zmatek či hluk. Učitelé spíše nesouhlasí s tím, že by se žáci navzájem nekamarádili a dále pak, že by bylo ve třídách nevyvětráno.

Rodiče spíše souhlasí s tvrzeními, že se rádi účastní akcí pořádaných školou, jsou na školu pyšní, o učitelích si myslí, že mají spíše jasné pedagogické názory, které koordinují s ostatními kolegy, vedení školy a učitelé se snaží vytvářet pozitivní obraz školy, vedení směřuje učitele k jasné vizi a spolu s učiteli usilují o vytváření příjemného a férového prostředí. Rodiče si dále spíše myslí, že učitelé vysvětlují učivo velmi dobře, jsou vstřícní a ochotni žákům pomoci, jednají s nimi s respektem, povzbuzují je ke snaze, diskusi a spolupráci. Dále si cení toho, že se o žáky zajímají a udělají si na ně čas. Z pohledu rodičů žáci znají pravidla ve škole. Rodiče také uvádí, že se žáci setkávají mimo školu a učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi žáky. Naopak uvedli, že spíše nesouhlasí s tím, že by chtěli, aby jejich dítě navštěvovalo jinou školu, a spíše nesouhlasí, že by byli učitelé lehkomyšlní a nedůslední.

Návrhy a doporučení

Na základě zjištěných nedostatků jsou v této části uvedeny možné návrhy, které by mohly přispět ke zlepšení klimatu školy. Učitelé by podle šetření měli žáky více přesvědčit o tom, že mají jasné názory, vzájemně je koordinují s kolegy a chtějí, aby na škole převládalo příjemné a férové prostředí. Toho by mohli vyučující docílit tak, že budou se svými kolegy více komunikovat a sdílet své názory a postoje, které budou následně předkládat žákům. Pokud si učitelé se svými kolegy dohodnou určitá pravidla a na těch se domluví s žáky, přičemž všichni učitelé budou upřednostňovat stejná pravidla, měli by mít žáci pocit, že je s nimi jednáno férově.

Dále by bylo vhodné žákům prezentovat, kam škola směřuje, jakou má představu o budoucnosti, aby žáci věděli, že studium na škole má smysl a škola se snaží žáky do svého rozvoje zapojovat. Aby se tak mohlo stát, je zapotřebí, aby nejprve vedení školy učitelům tuto jasnou vizi sdělovalo a učitelé se s ní ztotožnili. Učitelé by měli dát žákům jasně najevo, že pokud budou žáci upřímní, budou jednat jako dospělý s dospělým, nebude problémem s učiteli řešit jakýkoli problém, a to s respektem a pochopením.

Kromě toho by měli učitelé žáky více povzbuzovat ke snaze, otevřené diskuzi a vzájemné spolupráci. Učitelé by se neměli zaměřovat pouze na svůj předmět, ale chápat žáky z jejich

reálné pozice. Ve výuce by měli žáci z výkladu učitele cítit, že ho výuka baví, že učivu rozumí a dokáže ho prakticky a smysluplně předat žákům. Učitelé by také měli zapracovat na způsobech výuky, aby žáky učivo více bavilo. Bylo by dobré zapojit více aktivizačních metod, praktických příkladů, při nichž by učitelé využívali moderní techniku a byli tak více schopní žákům vysvětlit smysluplnost toho, co právě učí.

V rámci možností by se mohli učitelé o žáky ještě více zajímat a možná by ke zlepšení klimatu na škole pomohlo i to, kdyby učitelé nechali žáky, aby se více podíleli na tvorbě pravidel a předpisů, které mají dodržovat. Dále by se mohli žáci více spolupodílet na životě školy, a to například tím, že by se sami mohli stát organizátory některých školních akcí.

Vedení školy může spatřovat výhodu také v tom, že jedním z respondentů byl učitel, který na škole v období výzkumu působil teprve 2 měsíce. To znamená, že se zatím ještě nestihl adaptovat na prostředí a nevidí zatím stereotypy, které by jeho hodnocení ovlivňovaly. Toho by mohlo vedení využít a tento aktér by se mohl stát dobrým zpracovatelem a hodnotitelem školního klimatu.

Závěr zprávy

Z výsledků dotazníkového šetření bylo u všech skupin respondentů zjištěno, že na školní klima pohlíží spíše pozitivně nebo některá tvrzení nedovedou přímo posoudit. Všeobecně, jako u všech výzkumů a pohledů lidí na nějakou problematiku, se objevují různé názory. Jak se říká, „kolik lidí, tolik chutí“, tak i tímto šetřením bylo zjištěno, že se vždy najdou lidé, kteří budou nespokojeni a budou vyhledávat výhradně nedostatky, a ti, kteří budou třeba i nadšení. Jelikož byly dotazníkové položky převážně poskládány tak, aby vystihovaly při volbě vyšších čísel kladné hodnocení, může být z výsledků na první pohled zřejmé, že jsou jednotliví respondenti s klimatem školy spíše spokojeni, cení si pěkného prostředí, dobrého stavu, čistoty, bezpečnosti, prostornosti vhodného místa pro odpočinek studentů a dalšího vybavení, jako je prostorné hřiště nebo tělocvična. V těchto tvrzeních se shodují jak žáci, učitelé, tak i rodiče. Na základě zjištění nízkého výskytu negativních tvrzení došlo k návržení možných opatření pro další zlepšování klimatu školy. Bylo by dobré, kdyby si vedení školy tyto návrhy prošlo a alespoň některý si konkretizovalo a pokusilo se jej zavést do praxe. Hlavním přínosem práce je zjištění aktuálního stavu klimatu školy. Tato zpráva může sloužit jako prvotní podklad, z něhož by mohlo být v budoucnu vycházeno při obdobných výzkumech školního klimatu.

Zdroje

- [1] ČAPEK, Robert, 2010. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2742-4.
- [2] KAŠPÁRKOVÁ, Jana, 2007. *Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu: konstrukce a aplikace v praxi*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-1852-0.
- [3] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2013. *Pedagogický slovník*. 7. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.

Přílohy

Příloha 1: Statistika pro každou položku z pohledu žáků

Jednotlivé položky – ŽÁCI		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
Oblast č. 1: Celkový vztah a motivace ke škole							
1.1	Naše škola se mi líbí.	3,63	0,98	1	5	4	4
2.1	Chodím rád do této školy.	3,21	1,06	1	5	3	4
3.1	Jsem pyšný na naši školu.	2,83	1,03	1	5	3	3
4.1	Raději bych navštěvoval jinou školu.	2,46	1,25	1	5	2	2
5.1	Učitelé mají jasné pedagogické názory.	2,85	0,99	1	5	3	3
6.1	Učitelé své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	2,87	0,87	1	5	3	3
7.1	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	3,46	0,95	1	5	4	4
8.1	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy.	2,99	0,79	1	5	3	3
9.1	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	3,06	1,11	1	5	3	4
Oblast č. 2: Kvality a kompetence učitelů							
10.1	Učitelé vysvětlují učivo velmi dobře.	2,85	0,97	1	5	3	3
11.1	Učitelé vyučují svoje předměty s nadšením.	2,54	1,06	1	5	2	2
12.1	Učitelé jsou lehkomyšlní a nedůslední.	2,71	0,97	1	5	3	3
13.1	Učitelé jsou vstřícní a ochotni studentům pomoci.	3,56	0,92	1	5	4	4
14.1	Učitelé jednájí se studenty s respektem.	2,92	1,08	1	5	3	3
15.1	Učitelé studenty povzbuzují, aby se ve vyučování snažili.	3,09	1,15	1	5	3	4
16.1	Učitelé studenty povzbuzují, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	2,85	1,27	1	5	3	2
17.1	Učitelé vedou studenty ke vzájemné spolupráci.	2,86	1,16	1	5	3	2
18.1	Učitelé se o studenty zajímají.	2,86	1,01	1	5	3	3
19.1	Učitelé si udělají pro studenty čas, když něco potřebují.	3,56	1,02	1	5	4	4
20.1	S učiteli je obtížné diskutovat o některých problémech.	3,55	1,15	1	5	4	4
21.1	S našimi učiteli mi dělá učení ve škole radost.	2,43	1,02	1	5	2	3
Oblast č. 3: Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování							
22.1	Musím ve škole dodržovat příliš mnoho pravidel a předpisů.	3,44	1,18	1	5	4	4
23.1	Znám pravidla a předpisy ve škole.	3,77	1,18	1	5	4	4
24.1	Ve škole mohu spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů.	1,85	0,95	1	5	2	1
25.1	Ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	2,96	1,25	1	5	3	3
26.1	Ve škole je vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	2,99	1,01	1	5	3	3

27.1	Studenti ve třídě neposlouchají, co učitel říká.	3,46	1,10	1	5	4	4
28.1	Ve vyučování často vládne zmatek.	3,27	1,12	1	5	3	4
29.1	Během vyučování je ve třídě většinou hluk.	3,49	1,11	1	5	4	4
Oblast č. 4: Soudržnost třídy jako sociální skupiny							
30.1	Občas se stane, že si studenti nadávají.	3,87	1,17	1	5	4	5
31.1	Studenti naší třídy se setkávají také mimo školu.	4,04	0,96	1	5	4	5
32.1	Učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	2,85	1,07	1	5	3	3
33.1	V naší třídě je každý mým kamarádem.	3,03	1,37	1	5	3	4
34.1	Někteří studenti v naší třídě nejsou mými kamarády.	3,29	1,50	1	5	4	5
35.1	Všichni studenti z naší třídy jsou mí důvěrní přátelé.	2,16	1,12	1	5	2	1
36.1	Všichni studenti se v naší třídě mezi sebou dobře snášejí.	3,13	1,30	1	5	3	4
37.1	Studenti z naší třídy se mají mezi sebou rádi jako přátelé.	3,23	1,10	1	5	3	3
Oblast č. 5: Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy							
38.1	Naše škola vypadá pěkně.	4,06	0,93	1	5	4	4
39.1	Naše škola je udržována v dobrém stavu.	3,88	0,94	2	5	4	4
40.1	Naše škola je čistá.	3,91	0,93	1	5	4	4
41.1	Naše škola je bezpečné místo.	3,65	1,13	1	5	4	4
42.1	Školní budova je prostorná.	4,12	0,85	2	5	4	4
43.1	Naše škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	3,48	1,23	1	5	4	4
44.1	Prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů jsou útulné.	3,04	1,08	1	5	3	3
45.1	Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport.	3,60	1,21	1	5	4	5
46.1	Tělocvična je dobře vybavena.	3,81	1,03	1	5	4	4
47.1	Toalety jsou hygienické.	3,68	1,06	1	5	4	4
48.1	Ve třídách je často příliš horko nebo příliš chladno.	3,54	1,12	1	5	4	3
49.1	Ve třídách je nevyvětráno.	3,29	1,17	1	5	3	3
50.1	Stoly a židle jsou pohodlné.	2,90	1,16	1	5	3	2

Příloha 2: Statistika pro každou položku z pohledu učitelů

Jednotlivé položky – UČITELÉ		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
Oblast č. 1: Celkový vztah a motivace ke škole							
1.2	Škola, ve které vyučuji, se mi líbí.	4,23	1,05	1	5	4	4
2.2	Chodím rád do této školy.	3,85	1,29	1	5	4	4
3.2	Jsem pyšný na naši školu.	3,46	1,28	1	5	4	4
4.2	Raději bych vyučoval na jiné škole.	2,38	1,44	1	5	2	1
5.2	Učitelé na naší škole mají jasné pedagogické názory.	3,85	0,86	2	5	4	4
6.2	Učitelé naší školy své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	3,85	0,77	2	5	4	4

7.2	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	3,77	1,05	1	5	4	4
8.2	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu, jak má škola vypadat v budoucnu.	3,62	1,08	1	5	4	4
9.2	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	3,77	1,12	1	5	4	4
Oblast č. 2: Kvality a kompetence učitelů							
10.2	Na naší škole vysvětluje většina učitelů učivo velmi dobře.	3,77	0,80	2	5	4	4
11.2	Na naší škole vyučuje většina učitelů svoje předměty s nadšením.	3,08	0,73	1	4	3	3
12.2	Na naší škole je většina učitelů lehkomyšlných a nedůsledných.	1,85	1,17	1	5	1	1
13.2	Na naší škole je většina učitelů vstřícných a ochotných studentům pomoci.	4,00	1,04	1	5	4	4
14.2	Na naší škole jedná většina učitelů se studenty s respektem.	3,92	0,92	2	5	4	4
15.2	Na naší škole většina učitelů studenty povzbuzuje, aby se ve vyučování snažili.	3,92	1,07	1	5	4	4
16.2	Na naší škole většina učitelů studenty povzbuzuje, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	3,31	1,14	1	5	4	4
17.2	Na naší škole vede většina učitelů studenty k tomu, aby s ostatními studenty spolupracovali.	3,77	0,89	2	5	4	4
18.2	Na naší škole se o studenty zajímá většina učitelů.	3,92	0,73	2	5	4	4
19.2	Na naší škole si většina učitelů udělá pro studenty čas, když něco potřebují.	4,15	1,03	1	5	4	4
20.2	Na naší škole je s většinou učitelů obtížné diskutovat o některých problémech.	1,85	0,77	1	3	2	2
21.2	Na naší škole dělá většině učitelů práce se studenty radost.	2,92	0,83	1	4	3	3
Oblast č. 3: Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování							
22.2	Studenti musí ve škole dodržovat mnoho pravidel a předpisů.	3,15	1,29	1	5	3	4
23.2	Studenti znají pravidla a předpisy ve škole.	3,38	1,00	2	5	3	4
24.2	Studenti mohou ve škole spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů.	3,08	1,27	1	5	3	3
25.2	Ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	2,31	1,14	1	5	2	2
26.2	Ve škole je vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	2,62	0,74	2	4	2	2
27.2	Studenti často ve třídě neposlouchají, co říkám.	3,38	1,08	1	5	4	4
28.2	Při mém vyučování často vládne zmatek.	2,15	1,17	1	5	2	2
29.2	Během mého vyučování je ve třídě většinou hluk.	2,15	1,17	1	5	2	2
Oblast č. 4: Soudržnost třídy jako sociální skupiny							
30.2	Občas se stane, že si studenti nadávají.	2,85	1,17	1	5	3	3
31.2	Studenti většiny tříd se setkávají také mimo školu.	3,08	0,92	1	5	3	3
32.2	Učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	3,31	0,91	2	5	3	4

33.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se všichni studenti navzájem kamarádí.	3,15	0,77	2	5	3	3
34.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se někteří studenti navzájem nekamarádí.	2,31	0,82	1	3	3	3
35.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, jsou všichni studenti důvěrní přátelé.	2,62	1,08	1	5	3	3
36.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se všichni studenti dobře snášejí.	2,85	0,77	1	4	3	3
37.2	V jednotlivých třídách, kde vyučuji, se studenti mají mezi sebou rádi jako přátelé.	2,85	0,95	1	4	3	3
Oblast č. 5: Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy							
38.2	Naše škola vypadá pěkně.	4,54	1,08	1	5	5	5
39.2	Naše škola je udržována v dobrém stavu.	4,46	1,08	1	5	5	5
40.2	Naše škola je čistá.	4,54	1,08	1	5	5	5
41.2	Naše škola je bezpečné místo.	4,46	1,08	1	5	5	5
42.2	Školní budova je prostorná.	4,54	1,08	1	5	5	5
43.2	Naše škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	4,00	1,36	1	5	4	5
44.2	Prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů jsou útulné.	3,69	1,32	1	5	4	5
45.2	Na školním hřišti je dostatek místa pro hry a sport.	4,15	1,17	2	5	5	5
46.2	Tělocvična je dobře vybavena.	4,23	1,19	1	5	5	5
47.2	Toalety jsou hygienické.	4,46	1,08	1	5	5	5
48.2	Ve třídách je často příliš horko nebo příliš chladno.	2,92	1,14	1	5	3	2
49.2	Ve třídách je nevyvětráno.	2,08	0,83	1	4	2	2
50.2	Stoly a židle jsou pohodlné.	3,77	1,05	1	5	4	4

Příloha 3: Statistika pro každou položku z pohledu rodičů

Jednotlivé položky – RODIČE		ARP	SMO	MIN	MAX	MED	MOD
Oblast č. 1: Celkový vztah a motivace ke škole							
1.3	Škola, kterou navštěvuje mé dítě, se mi líbí.	4,51	0,66	2	5	5	5
2.3	Chodím rád na různé akce této školy (např. na rodičovské schůzky apod.).	3,84	0,93	1	5	4	4
3.3	Jsem pyšný na školu, kterou navštěvuje mé dítě.	4,00	0,69	3	5	4	4
4.3	Byl bych raději, kdyby mé dítě navštěvovalo jinou školu.	1,85	1,08	1	5	1	1
5.3	Učitelé mají jasné pedagogické názory.	3,79	0,85	1	5	4	3
6.3	Učitelé své pedagogické názory a záměry vzájemně koordinují mezi sebou.	3,51	0,75	3	5	3	3
7.3	Vedení školy a učitelé společně pracují na vytváření pozitivního obrazu školy v očích veřejnosti.	3,84	0,76	2	5	4	4
8.3	Vedení školy se stará o to, aby učitelé měli jasnou představu o budoucnosti školy.	3,70	0,90	2	5	4	3
9.3	Vedení školy a učitelé usilují o vytváření příjemného a férového prostředí.	4,14	0,73	2	5	4	4

Oblast č. 2: Kvality a kompetence učitelů							
10.3	Podle názoru mého dítěte učitelé vysvětlují učivo velmi dobře.	3,67	0,82	1	5	4	4
11.3	Podle názoru mého dítěte vyučují učitelé svoje předměty s nadšením.	3,46	0,82	2	5	3	3
12.3	Podle názoru mého dítěte jsou učitelé lehkomyšní a nedůslední.	1,90	0,90	1	4	2	1
13.3	Podle názoru mého dítěte jsou učitelé vstřícní a ochotni studentům pomoci.	4,13	0,88	1	5	4	5
14.3	Podle názoru mého dítěte jednají učitelé se studenty s respektem.	3,94	0,79	2	5	4	4
15.3	Podle názoru mého dítěte učitelé studenty povzbuzují, aby se ve vyučování snažili.	4,05	0,94	1	5	4	4
16.3	Podle názoru mého dítěte učitelé studenty povzbuzují, aby ve vyučování otevřeně diskutovali.	3,81	1,08	1	5	4	4
17.3	Podle názoru mého dítěte učitelé vedou studenty ke vzájemné spolupráci.	4,13	0,83	1	5	4	4
18.3	Podle názoru mého dítěte se učitelé o studenty zajímají.	4,06	0,87	1	5	4	4
19.3	Podle názoru mého dítěte si učitelé udělají pro studenty čas, když něco potřebují.	4,08	1,00	1	5	4	5
20.3	Podle názoru mého dítěte je s učiteli obtížné diskutovat o některých problémech.	2,94	1,06	1	5	3	3
21.3	Podle názoru mého dítěte dělá studentům učení ve škole radost.	3,14	1,04	1	5	3	3
Oblast č. 3: Pravidla ve škole a kázeň ve vyučování							
22.3	Podle názoru mého dítěte musí studenti ve škole dodržovat příliš mnoho pravidel a předpisů.	2,73	0,89	1	5	3	3
23.3	Podle názoru mého dítěte studenti znají pravidla a předpisy ve škole.	3,87	1,02	1	5	4	4
24.3	Podle názoru mého dítěte studenti mohou ve škole spolurozhodovat při stanovování pravidel a předpisů.	2,94	0,86	1	5	3	3
25.3	Podle názoru mého dítěte ve škole vzniká příliš mnoho nových pravidel a předpisů.	2,84	0,81	1	5	3	3
26.3	Podle názoru mého dítěte je ve škole vše podřízeno přísnému řádu a disciplíně.	3,10	0,98	1	5	3	3
27.3	Podle názoru mého dítěte studenti ve třídě neposlouchají, co učitel říká.	3,24	0,93	1	5	3	3
28.3	Podle názoru mého dítěte vládne ve vyučování často zmatek.	2,47	1,01	1	5	3	3
29.3	Podle názoru mého dítěte je během vyučování ve třídě většinou hluk.	2,57	1,05	1	5	3	3
Oblast č. 4: Soudržnost třídy jako sociální skupiny							
30.3	Podle názoru mého dítěte se občas stane, že si studenti nadávají.	3,08	1,07	1	5	3	3
31.3	Podle názoru mého dítěte se studenti jeho třídy setkávají také mimo školu.	3,60	1,04	1	5	4	4
32.3	Podle názoru mého dítěte učitelé přispívají k vytváření pěkných vztahů mezi studenty.	3,48	0,88	1	5	3,5	3
33.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, je každý student kamarádem mého dítěte.	3,23	0,97	1	5	3	3

34.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, nejsou někteří studenti kamarády mého dítěte.	2,90	1,03	1	5	3	3
35.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, jsou všichni studenti důvěrnými kamarády mého dítěte.	2,60	1,04	1	5	3	3
36.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, se všichni studenti mezi sebou dobře snášejí.	3,52	0,96	1	5	3	3
37.3	Ve třídě, kterou navštěvuje moje dítě, se studenti mají mezi sebou rádi jako přátelé.	3,31	0,89	1	5	3	3
Oblast č. 5: Architektonické, estetické a hygienické aspekty školy							
38.3	Škola, kterou navštěvuje mé dítě, vypadá pěkně.	4,58	0,61	2	5	5	5
39.3	Škola je udržována v dobrém stavu.	4,56	0,61	3	5	5	5
40.3	Škola je čistá.	4,68	0,56	3	5	5	5
41.3	Škola je bezpečné místo.	4,48	0,71	2	5	5	5
42.3	Školní budova je prostorná.	4,66	0,59	2	5	5	5
43.3	Škola má dostatek prostor pro posezení, pobyt či odpočinek studentů.	4,20	0,88	2	5	4	5
44.3	Podle názoru mého dítěte jsou prostory pro posezení, pobyt a odpočinek studentů útulné.	4,03	0,86	2	5	4	5
45.3	Podle názoru mého dítěte je na školním hřišti dostatek místa pro hry a sport.	4,02	0,91	1	5	4	5
46.3	Podle názoru mého dítěte je tělocvična dobře vybavena.	4,10	0,82	3	5	4	5
47.3	Podle názoru mého dítěte jsou toalety hygienické.	4,16	0,86	2	5	4	5
48.3	Podle názoru mého dítěte je ve třídách často příliš horko nebo příliš chladno.	3,00	1,06	1	5	3	3
49.3	Podle názoru mého dítěte je ve třídách nevyvětráno.	2,81	0,93	1	5	3	3
50.3	Podle názoru mého dítěte jsou stoly a židle pohodlné.	3,56	0,91	2	5	3	3